

بیش از یک نجار

چرا زمانی که در مورد خدا صحبت می‌کنیم هیچ کس عصبانی و ناراحت نمی‌شود ولی به محض اینکه نام عیسی مسیح را به زبان می‌آوریم سعی می‌کنند سخنان ما را قطع کنند؟ چرا این سوال که "عیسی مسیح کیست؟" باعث شفاق و جدایی افراد در طی قرون متمازی شده است؟

فهرست

۲	مقدمه
۳	۱) چرا عیسی مسیح بی‌نظیر است؟
۱۰	۲) خداوند، دروغگو یا دیوانه؟
۱۵	۳) علم در این باره چه می‌گوید؟
۱۷	۴) آیا گزارشات کتاب مقدسی معتبرند؟
۲۵	۵) چه کسی حاضر می‌شود به خاطر یک دروغ جان خود را فدا کند؟
۳۰	۶) مسیح مرده چه فایده‌ای دارد؟
۳۳	۷) آیا شنیده‌اید برای شائول چه اتفاقی رخ داد؟
۳۸	۸) آیا مسیح از مردگان برخاست؟
۴۳	۹) مسیح حقیقی کیست؟
۴۷	۱۰) آیا راه دیگری وجود دارد؟
۵۰	۱۱) او زندگی مرا دگرگون کرد.

مقدمه

حدود ۲۰۰۰ سال پیش ، عیسی مسیح با تولد در خانواده‌ای یهودی پا به عرصه وجود نهاد . او در کشوری کوچک و در خانواده‌ای تنگدست به دنیا آمد . او ۳۳ سال زندگی کرد ، ولی فقط ۳ سال آخر زندگی خود را به خدمت و مأموریت روحانی پرداخت .

با وجود این ، همه افراد در تمام نقاط دنیا او را می‌شناسند و به یاد دارند . تاریخی که هر روز روی روزنامه‌ها مشاهده می‌کیم و یا تاریخ نشری که روی کتب دانشگاهی ثبت می‌شود^۱ بر این حقیقت صحه می‌گذارد که عیسی مسیح فردی بی‌نظیر می‌باشد .

مورخ مشهور ، "اچ. جی. ولز" (H. G. Wells) ، در پاسخ به این سوال که "چه کسی بیش از همه تاریخ بشریت را تحت تأثیر خود قرار داد ؟" می‌گوید : "اگر ما عظمت و اهمیت شخصیت‌های مختلف را بر اساس معیارهای تاریخی بسنجدیم ، مطمئناً عیسی مسیح در صدر این ارزیابی قرار خواهد گرفت ."

مورخ دیگری به نام "کنت اسکات لاتورت" (Kenneth Scott Latourette) می‌گوید: "این حقیقت که عیسی مسیح بیش از هر فرد دیگری توانسته است تاریخ بشری را تحت تأثیر خود قرار دهد" در طی قرون متتمادی بارها به اثبات رسیده است و این تأثیر نه تنها مقطعی نبوده ، بلکه تا به امروز نیز ادامه پیدا کرده و حتی افزایش نیز یافته است . "ارنست رنан" (Ernest Renan) چنین می‌گوید : "عیسی مسیح بزرگترین شخصیت مذهبی تاریخ بشری می‌باشد . زیبایی او ابدی و سلطنتش بی‌پایان است . او از هر لحظه بی‌نظیر است و هیچ کس را نمی‌توان با او مقایسه کرد . اگر مسیح را از تاریخ بشری حذف کنیم ، آنگاه تاریخ نیز معنا و مفهوم خود را از دست خواهد داد ."

^۱. منظور تاریخ میلادی است که مبنای آن تولد عیسی مسیح می‌باشد .

فصل ۱

چرا عیسی مسیح بی‌نظیر است؟

اخيراً در شهر لوس‌آنجلس با عده‌ای گفتگو می‌کردم و اين سوال را خطاب به ايشان مطرح کردم که : " به نظر شما عیسی مسیح کیست؟ " پاسخی که آنها به این سوال دادند این بود : " او يك رهبر مذهبی بزرگ می‌باشد . " اگر چه با آنها موافقم ولی معتقدم که مسیح بیش از يك رهبر مذهبی است .

این سوال که " عیسی مسیح کیست؟ " باعث شقاق و جدایی افراد در طی قرون متتمادی شده است . چرا این فرد باعث بوجود آمدن اختلاف و جدایی شده است؟ چرا نام عیسی مسیح بیش از نام سایر رهبران مذهبی باعث رنجش و ناراحتی افراد می‌شود؟ چرا زمانی که در مورد خدا سخن می‌گوییم هیچ‌کس ناراحت نمی‌شود ولی به محض اینکه نام عیسی مسیح را به زبان می‌آوریم آنها سعی می‌کنند بلافصله سخنان ما را قطع کنند و یا حالت تدافعی به خود بگیرند؟ زمانی که در لندن بودم با یکی از رانندگان تاکسی در مورد مسیح سخن گفتم ، ولی بلافصله سخن مرا قطع کرد و گفت : " من دوست ندارم در مورد مسائل مذهبی ، به خصوص عیسی مسیح ، صحبت کنم . "

وجه تمایز عیسی با سایر رهبران مذهبی در چیست؟ چرا شنیدن نام بودا و کنفوشیوس باعث ناراحتی افراد نمی‌شود؟ به نظر می‌رسد که علت آن این باشد که هیچ یک از این اشخاص ادعای الوهیت نکردن ، ولی عیسی مسیح ادعا کرد که خداست . و همین امر مسیح را از سایر رهبران مذهبی متمایز می‌گرداند .

دیری نپایید که افراد متوجه ادعاهای حیرت‌آور عیسی شدند . بدیهی بود که او با این ادعاهای خود را بالاتر از نبی یا معلم روحانی می‌دانست . او به وضوح ادعای الوهیت کرد . او خود را تنها راه تقرب به خدا می‌دانست و تنها راه نجات و تنها کسی که می‌تواند گناهان انسان‌ها را بی‌امر زد .

پذیرش این امر برای بسیاری از افراد دشوار می‌نماید . ولی آنچه حائز اهمیت است پذیرش یا عدم پذیرش ما نیست ، بلکه ادعایی است که عیسی مسیح در مورد خود می‌کند .

كتب عهد جدید در این خصوص چه می‌گویند؟ ما اغلب مطالبی را در مورد " الوهیت مسیح " می‌شنویم و همه آنها نشان از این حقیقت دارند که مسیح خداست .

" ای. اچ. استرانگ " (A. H. Strong) در کتاب خود تحت عنوان " الهیات نظاممند " خدا را این چنین توصیف می‌کند : " خدا روحی است نامحدود و کامل که همه چیز از او به وجود آمده ، در او تداوم می‌یابد و به سوی او نیز باز خواهد گشت . " (۱) این تعریف مورد قبول تمام ادیان معتقد به خدا مانند اسلام و یهودیت می‌باشد . ایمان به خدا ، تعلیم می‌دهد که خدا روحی شخصی است و تمام جهان صنعت دست اوست . خدا هم اکنون نیز بر جهان حکمفرمایی می‌کند و آن را پا بر جا نگه می‌دارد . ولی خدا باوری مسیحی ، جمله‌ای نیز به این تعریف می‌افزاید که : " عیسای ناصری خدای مجسم می‌باشد . "

" عیسی مسیح " در واقع یک اسم و لقب است . نام Jesus از کلمه یونانی *Jeshua* یا Joshua مشتق شده است که به معنی " یهوه نجات دهنده است " می‌باشد . لقب Christ از واژه یونانی *Mashiach* (که عبری آن *Messiah* می‌باشد - دانیال ۹: ۲۶) مشتق شده است که به معنای " مسح شده " می‌باشد . این نام نشان می‌دهد که عیسی مسیح همان پادشاه موعود و کاهنی است که در نبوت‌های عهد عتیق به او اشاره شده است . ما با دانستن این حقیقت می‌توانیم درستی از عیسی مسیح و مسیحیت داشته باشیم .

۲. عیسی
۳. مسیح

عهد جدید آشکارا مسیح را خدا می‌خواند . اسامی‌ای که در عهد جدید در مورد مسیح به کار برده شده‌اند از جمله اسامی‌ای هستند که فقط می‌توان آنها را خطاب به خدا به کار برد . به عنوان مثال می‌توان به تیطس ۲: ۱۳ اشاره کرد که می‌گوید : " آن امید مبارک و تجلی جلال خدای عظیم و نجات دهنده خود ما عیسی مسیح را انتظار کشیم . " (یوحنا ۱: ۱؛ عبرانیان ۱: ۸؛ رومیان ۹: ۵؛ اول یوحنا ۵: ۲۰-۲۱ را با یکدیگر مقایسه کنید) عهد جدید خصوصیاتی را به مسیح نسبت می‌دهد که مختص خدا هستند ، مانند قائم به ذات بودن (یوحنا ۱: ۶؛ ۴: ۱۴)، حضور مطلق (متی ۲۸: ۲۰؛ ۱۸: ۲۰)، علم مطلق (یوحنا ۴: ۱۶؛ ۶: ۶۴؛ متی ۱۷: ۲۷-۲۲)، قدرت مطلق (مکاشفه ۱: ۸؛ لوقا ۴: ۵۵-۳۹؛ ۷: ۱۵-۱۴؛ متی ۸: ۲۷-۲۶) و منشأ حیات ابدی بودن (اول یوحنا ۵: ۱۱-۱۲ و ۲۰؛ یوحنا ۱: ۴).

در مورد عیسی مسیح نیز پرستشی انجام شد که فقط شایسته خدا می‌باشد . عیسی مسیح در متی ۴: ۱۰ می‌گوید : " زیرا مکتوب است که ' خداوند خدای خود را سجده کن و او را فقط عبادت نما . ' " عیسی مانند خدا مورد پرستش قرار گرفت (متی ۱۴: ۳۳؛ ۲۸: ۹) و حتی گاهی نیز حکم شده است که او را مانند خدا پرستش کنیم (یوحنا ۵: ۲۳ مقایسه شود با عبرانیان ۱: ۶؛ مکافته ۵: ۱۴-۸).

اکثر پیروان مسیح از یهودیان با ایمان بودند که به خدای واحد حقیقی اعتقاد داشتند . اگر چه آنها یکتا پرست بودند ولی عیسی مسیح را به عنوان خدای مجسم پذیرفتند .

پذیرش الوهیت مسیح ، پرستش عیسای ناصری و خداوند خواندن او برای پولسی که به طور کامل با تعالیم یهودی آشنایی داشت ، بسیار دشوار می‌نمود . ولی علی‌رغم این امر پولس ، مسیح خداوند را پذیرفت و او با به زبان آوردن این جمله که : " پس نگاه دارید خویشن و تمامی آن گله را که روح القدس شما را بر آن اسقف مقرر فرمود تا کلیسای خدا را رعایت کنید که آن را به خون خود خریده است . " (اعمال ۲۰: ۲۸) بره خدا [عیسی مسیح] را خدا خواند .

زمانی که عیسی از پطرس پرسید " مرا که می‌دانید ؟ " او اعتراف کرد که : " تویی مسیح ، پسر خدای زنده ! " (متی ۱۶: ۱۶) و عیسی نیز با گفتن : " خوش بحال تو ای شمعون بن یونا ! زیرا جسم و خون این را بر تو کشف نکرده ، بلکه پدر من که در آسمان است . " (متی ۱۶: ۱۷) پاسخ او را تأیید کرد و اعلام کرد که خدا این حقیقت را بر او مکشوف کرده است .

حتی مرتا ، از پیروان عیسی ، نیز اعتراف کرد که : " ... من ایمان دارم که تویی مسیح پسر خدا ... " (یوحنا ۱۱: ۲۷) نتنائیل نیز که معتقد بود امکان ندارد چیز خوبی از ناصره بیرون آید نیز خطاب به عیسی گفت : " ... تو پسر خدایی تو پادشاه اسرائیل هستی ! " (یوحنا ۱: ۴۹)

استیفان نیز در هنگام سنگسار شدن گفت : " ای عیسی خداوند ، روح مرا بپذیر . " (اعمال ۷: ۵۹) نویسنده رساله عبرانیان نیز در مورد مسیح می‌نویسد : " ای خدا تخت تو تا ابدالاًباد است " (عبرانیان ۱: ۸) . هنگامی که یحیی تعمید دهنده مسیح را تعمید داد : " روح القدس به هیأت جسمانی ، مانند کبوتری بر او نازل شد . و آوازی از آسمان در رسید که تو پسر حبیب من هستی که به تو خشنودم . " (لوقا ۳: ۲۲)

همچنین می‌توان به اعتراف توما که به قیام مسیح از مردگان شک داشت نیز اشاره کرد . طرز فکر او نیز احتمالاً همانند طرز فکر تحصیل کردگان امروزی بود . او گفت : " تا ... انگشت خود را در جای میخها نگذارم ... ایمان نخواهم آورد . " من احساس توما را درک می‌کنم ، چون نمی‌توان بدون گواه و مدرک قانع کننده باور کرد که فردی از میان مردگان برخاسته و ادعای الوهیت کند . هشت روز پس از اینکه توما نظر خود را در حضور شاگردان دیگر اعلام کرد " ناگاه عیسی آمد و در میان ایستاده ، گفت : > سلام بر شما باد . < پس به توما گفت : > انگشت خود را به اینجا بیاور و دستهای مرآ ببین و دست خود را بیاور و بر پهلوی من بگذار و بی‌ایمان مباش بلکه ایمان دار . < توما در جواب وی گفت : > ای خداوند من و ای خدای من . < عیسی گفت : > ای توما ، بعد از دیدنم ایمان آوردم ؟ خوش بحال آنانی که ندیده ایمان آورند . < (یوحنا ۲۰: ۲۶-۲۹).

مسیح اعتراف توما را مورد تقدیر قرار داد ولی او را به خاطر بی‌ایمانی اش سرزنش کرد .

ممکن است مخالفین الوهیت مسیح در بیان اعتراض خود بگویند : " تمام نقل قول‌های مذکور در مورد الوهیت مسیح مربوط به اطرافیان او هستند و ما به هیچ وجه از خود عیسی نقل قول نکردہایم . " انتقادی که اکثر مخالفین مطرح می‌کنند

این است که ممکن است افرادی که در زمان مسیح میزبسته‌اند مانند بسیاری از ما دچار اشتباه و سوء تفاهم شده باشند . به عبارت دیگر ممکن است مسیح واقعاً ادعای خدایی نکرده باشد .

ولی شخصاً معتقدم که مسیح ادعای خدایی کرده است و در واقع این اعتقاد از عهد جدید نشأت گرفته است . اشارات متعددی وجود دارند و مفهوم آنها نیز کاملاً واضح و روشن می‌باشد . تاجری که به منظور تحقیق در مورد الوهیت مسیح به مطالعه دقیق کتاب مقدس پرداخته بود ، پس از خاتمه مطالعاتش اظهار کرد : "اگر فردی پس از مطالعه کتاب مقدس نتیجه بگیرد که مسیح ادعای خدایی نکرده است مانند فردی است که زیر نور آفتاب بایستد و ادعا کند که خورشید را نمی‌بیند ."

در انجیل یوحننا شاهد درگیری عیسی با برخی از یهودیان هستیم . عیسی در روز سبت مرد افليجی را شفا داده بود و به او گفته بود تا بسترش را بردارد و برود و همین امر باعث خشم و اعتراض برخی از یهودیان شده بود . عیسی در پاسخ به اعتراض آنها گفت : " < پدر من تا کنون کار می‌کند و من نیز کار می‌کنم . > پس از این سبب ، یهودیان بیشتر قصد قتل او کردند زیرا که نه تنها سبت را می‌شکست بلکه خدا را نیز پدر خود گفته ، خود را مساوی خدا می‌ساخت . " (یوحننا ۵ : ۱۶-۱۷)

حال ممکن است بگویید این جمله که : " پدر من تا کنون کار می‌کند و من نیز کار می‌کنم " به هیچ وجه نشان دهنده الوهیت مسیح نیست . زمانی که ما متنی را مورد مطالعه قرار می‌دهیم باید به زبان ، فرهنگ و بخصوص افرادی که در آن مطرح شده‌اند ، توجه کنیم . در مورد آیات فوق فرهنگ مربوطه فرهنگ یهودی است و افرادی که در آن مطرح شده‌اند رهبران مذهبی یهود می‌باشند . حال ببینیم که آنها در حدود ۲۰۰۰ سال پیش ، با توجه به فرهنگ خود ، سخنان عیسی را چگونه استنباط کردند . " پس از این سبب ، یهودیان بیشتر قصد قتل او کردند زیرا که نه تنها سبت را می‌شکست بلکه خدا را نیز پدر خود گفته ، خود را مساوی خدا می‌ساخت " (یوحننا ۵ : ۱۷) . چرا رهبران یهود چنین واکنش شدیدی را نشان دادند ؟

چون عیسی نگفت " پدر ما " بلکه " پدر من " و سپس افزود " تا کنون کار می‌کند . " عیسی با به کار بردن این دو عبارت و مقایسه خویشتن با پدرش در واقع خود را با خدا همتراز ساخت و کارش را با کار خدا برابر دانست . یهودیان هرگز خطاب به خدا نمی‌گفتند : " پدر من " بلکه " پدر من که در آسمان هستی . " ولی عیسی از این قاعده پیروی نکرد . یهودیان با شنیدن عبارت " پدر من " از زبان مسیح نمی‌توانستند سخنان او را به گونه‌ای دیگر استنباط کنند . به علاوه عیسی گفت که او نیز همزمان با خدا مشغول به کار است و بدین شکل به آنها نشان داد که پسر خداست . به دنبال این ادعای عیسی ، نفرت و انزجار علمای یهود از او افزایش یافت و آنها در جستجوی بهانه‌ای بودند تا مسیح را متهم کرده و به قتل برسانند .

عیسی نه تنها ادعا کرد که با خدا ، پدرش ، همتراز است ، بلکه ادعا کرد که او و پدر یکی هستند . در هنگام عید تجدید در اورشلیم ، عده‌ای از رهبران یهود از مسیح پرسیدند که : " آیا تو مسیح هستی ؟ " و عیسی در پاسخ به آنها گفت : " من و پدر یک هستیم " (یوحننا ۱۰ : ۳۰) . آنگاه یهودیان باز سنتگها برداشتند تا او را سنگسار کنند . عیسی بدیشان جواب داد : < از جانب پدر خود بسیار کارهای نیک به شما نمودم . به سبب کدام یک از آنها مرا سنگسار می‌کنید ؟ > یهودیان در جواب گفتند : < به سبب عمل نیک ، تو را سنگسار نمی‌کنیم ، بلکه به سبب کفر ، زیرا تو انسان هستی و خود را خدا می‌خوانی . > (یوحننا ۱۰ : ۳۱-۳۳)

ممکن است تعجب کنید که چرا آنها چنین واکنش تندي را نسبت به این ادعای مسیح نشان دادند . با مطالعه نسخه یونانی عهد جدید علت این امر مشخص می‌شود . محقق و دانشمند یونانی " ای. تی. رابرتسون " (A. T. Robertson) می‌نویسد : " واژه " یک " در زبان یونانی از لحاظ جنسیت نه تنها مذکر نیست ، بلکه خنثی است و واژه " یک " بر یکی بودن شخصیت یا هدف دلالت ندارد ، بلکه به یکی بودن ذات و طبیعت اشاره می‌کند . " او می‌افزاید که به زبان آوردن این جمله نقطه اوج ادعای مسیح در مورد رابطه خود و پدرش می‌باشد . و همین امر باعث برافروخته شدن خشم غیر قابل کنترلی در فریسیان شد (۲) .

بدیهی است که افرادی که سخنان عیسی را شنیدند کاملاً متوجه شدند که عیسی ادعای الوهیت کرده است . " لئون موریس " (Leon Morris) مدیر دانشکده " RIDLEY " (در شهر " ملبورن " Melbourne) می‌نویسد : " این امکان وجود داشت که یهودیان سخنان عیسی را کفر تلقی کرده و خود اقدام به مجازات او بکنند ، چون در شریعت یهود مکتوب است که مجازات کفرگویی سنگسار شدن می‌باشد (لاویان ۲۴ : ۱۶) . ولی آنها نمی‌خواستند عیسی مسیح را مطابق با

مراحل قانونی معمول مجازات کنند . چون خشم و غصب آنها به قدری شدید بود که می خواستند خود هم قاضی محکمه باشند و هم مأمور اجرای حکم . " (۳)

آنها عیسی را به اتهام " کفرگویی " به سنگسار شدن تهدید کردند . یهودیان تعالیم مسیح را کاملاً درک می کردند ولی باید پرسید که آیا آنها در مورد صحت و سقم ادعاهای او نیز می اندیشیدند ؟

عیسی مکرراً خود را همذات خدا می خواند . او با شهامت اعلام کرد : " ... هر گاه مرا می شناختید پدر مرا نیز می شناختید . " (یوحنا ۸ : ۱۹) ؛ " کسی که مرا دید فرستنده مرا دیده است . " (یوحنا ۱۲ : ۴۵) ؛ " هر که مرا دشمن دارد پدر مرا نیز دشمن دارد . " (یوحنا ۱۵ : ۲۳) ؛ " تا آنکه همه پسر را حرمت بدارند ، همچنان که پدر را حرمت می دارند ، و کسی که به پسر حرمت نکند ، به پدری که او را فرستاد احترام نکرده است " (یوحنا ۵ : ۲۲) . این سخنان نشان از این حقیقت دارند که عیسی نه تنها خود را بیش از انسانی معمولی می دانست ، بلکه خود را هم تراز و مساوی با خدا معرفی می کرد . افرادی که ادعا می کنند تنها تفاوت عیسی با سایرین این است که او از رابطه ای صمیمانه تر و نزدیکتر با خدا برخوردار بود مجبورند تا در مورد این سخن عیسی به تفکر بپردازنند : " کسی که به پسر حرمت نکند ، به پدری که او را فرستاد احترام نکرده است . "

روزی در دانشگاه " وست ویرجینیا " (West Virginia) در حال سخنرانی بودم که یکی از اساتید حاضر در آنجا سخن مرا قطع کرد و گفت : " تنها انجیلی که در آن مسیح ادعای الوهیت کرده است انجیل یوحناست و این انجیل پس از سه انجیل دیگر نوشته شده است . او افزود که در انجیل مرقس که اولین انجیل می باشد ، هرگز چنین ادعایی به عیسی نسبت داده نشده است . " با شنیدن سخنان او متوجه شدم که او یا انجیل مرقس را نخوانده و یا توجه کافی به آن مبذول نداشته است .

برای پاسخ‌گویی به او به انجیل مرقس اشاره کردم . در این انجیل عیسی ادعا کرد که می تواند گناهان افراد را بیامزد . " عیسی چون ایمان ایشان را دید ، مفlog را گفت : < ای فرزند ، گناهان تو آمرزیده شد . >" (مرقس ۲ : ۵ همچنین مراجعه شود به لوقا ۷ : ۴۸-۵۰) . بر اساس شریعت یهود تنها خدا قادر است گناهان را بیامزد . اشعیا ۴۳ : ۲۵ نیز این امتیاز را فقط برای خدا قابل شده است . کاتبان پرسیدند : " چرا این شخص چنین کفر می گوید ؟ غیر از خدای واحد ، کیست که بتواند گناهان را بیامزد ؟ " (مرقس ۲ : ۷) . عیسی در پاسخ به آنها گفت : " کدام سهل‌تر است ؟ مفlog را گفتن گناهان تو آمرزیده شد ؟ یا گفتن برخیز و بستر خود را برداشته بخرام ؟

بر اساس تفسیر " وایکلیف " (Wycliffe) ، این سوال " سوالی بی پاسخ می باشد . به زبان آوردن این جملات کار ساده‌ای است ولی انجام دادن آنها قطعاً نیازمند قدرت الهی می باشد . افراد فربیکار مطمئناً فقط این جملات را به زبان می آورند ، ولی عیسی نه تنها آنها را به زبان آورد بلکه انجام داد . او با شفا دادن مرد افلیج نشان داد که می تواند گناهانش را نیز بیامزد . " (۴) ولی رهبران مذهبی یهود او را به کفرگویی متهم کردند . " لوئیز اسپری چفر " (Lewis Sperry Chafer) می نویسد : " هیچ کدام از انسان‌های خاکی قدرت و اقتدار لازم برای آمرزش گناهان را ندارند . هیچ کس نمی تواند گناهانمان را بیامزد مگر فردی که در مقابل او گناه ورزیده‌ایم . زمانی که عیسی گناهان افراد را می بخشید قطعاً از اختیار و اقتداری انسانی استفاده نمی کرد . از آنجایی که هیچ کس جز خدا نمی تواند گناهانمان را بیامزد ، می توان نتیجه گرفت که چون عیسی گناهان را می آمرزید پس خداست . " (۵)

بخشنده گناهان تا مدت‌ها ذهن مرا به خود مشغول کرده بود و من نمی توانستم آن را به خوبی درک کنم . روزی در کلاس فلسفه ، در پاسخ به سوالی که در مورد الوهیت مسیح بود آیات فوق را از انجیل مرقس نقل قول کردم . یکی از استادیاران با نتیجه گیری ای که کرده بودم مخالفت کرد . او گفت من نیز می توانم فردی را ببخشم ولی این امر بدین معنا نیست که من خدا هستم . زمانی که داشتم به سخنان او گوش می دادم ناگهان فکری به ذهنم خطور کرد و پی بردم که چرا رهبران مذهبی چنین واکنش شدیدی را نسبت به اظهارات عیسی نشان دادند . ممکن است فردی در مقابل شما خطایی انجام داده باشد و سپس به خاطر این خطای شما عذرخواهی کند و شما نیز به او بگویید : " تو را می بخشم . " ولی به یاد داشته باشید که فقط شما می توانید او را ببخشید چون او در مقابل شخص شما این گناه و خطای را انجام داده است و هیچ کس دیگری نمی تواند به جای شما او را ببخشد . ولی اگر کمی دقت کنید می بینید که فرد افلیج در مقابل خدا گناه ورزیده بود و عیسی به واسطه اختیار و اقتداری که دارا بود به او گفت که گناهانش آمرزیده شد . بله ، ما می توانیم افرادی را که در مقابل ما گناه ورزیده‌اند

ببخشیم ولی هرگز نمی‌توانیم افرادی را که در مقابل خدا مرتکب گناه شده‌اند بیامرزیم . فقط خدا می‌تواند چنین افرادی را عفو کند و این در واقع همان کاری بود که مسیح انجام داد .

البته واکنش یهودیان نسبت به ادعاهای جسوانه نجاری از اهالی ناصره نباید زیاد هم باعث تعجب ما شود . مسیح در بخشش گناهان افراد در واقع امتیازی را به کار می‌برد که مختص خدا بود .

همچنین ، در انجلیل مرقس شاهد محاکمه عیسیٰ هستیم (۱۴ : ۶۰-۶۴) . عیسیٰ به این دلیل که ادعای الوهیت کرده بود مورد محاکمه قرار گرفت " پس رئیس کهنه از آن میان برخاسته ، از عیسیٰ پرسیده ، گفت : > هیچ جواب نمی‌دهی ؟ چه چیز است که اینها در حق تو شهادت می‌دهند ؟ < اما او ساكت مانده ، هیچ جواب نداد . باز رئیس کهنه از او سوال نموده ، گفت : > آیا تو مسیح پسر خدای متبارک هستی ؟ < عیسیٰ گفت : > من هستم ، و پسر انسان را خواهید دید که بر طرف راست قوت نشسته ، در ابرهای آسمان می‌آید . < آنگاه رئیس کهنه جامه خود را چاک زده ، گفت : > دیگر چه حاجت به شاهدان داریم ؟ کفر او را شنیدید ! چه مصلحت می‌دانید ؟ < پس همه بر او حکم کردند که مستوجب قتل است . "

در ابتدا ، عیسیٰ به سوال رئیس کهنه پاسخ نداد ، ولی او مجدداً سوال خود را تکرار کرد و عیسیٰ مجبور شد پاسخ دهد (و من از این امر بسیار خشنودم !) عیسیٰ در پاسخ به این سوال که : " آیا تو مسیح پسر خدای متبارک هستی ؟ " گفت : " من هستم . "

با بررسی شهادت مسیح مشخص می‌شود که او ادعا کرد : ۱) پسر خدای متبارک است ، ۲) فردی است که بر طرف راست قوت می‌نشیند و ۳) در ابرهای آسمان می‌آید . هر یک از این موارد به نوعی با وعده آمدن مسیح موعود در ارتباط هستند و هر یک از آنها نیز تأثیر به سزاگی بر جای گذارند . شورای سنهدرین ، محکمه یهود ، تمام این ادعاهای را مورد توجه قرار داد و رئیس کهنه با چاک زدن جامه خود گفت : " دیگر چه حاجت به شاهدان داریم ؟ " آنها نیازی به شهادت شهود نداشتند ، چون عیسیٰ ادعاهای خود را صراحتاً بیان کرده بود . او به خاطر سخنانش مجرم شناخته شد .

" رابرت اندرسون " (Robert Anderson) می‌گوید : " اظهارات شهود متخاصل قانع کننده‌ترین مدرک جهت متهم کردن مسیح به شمار می‌رفت و البته اقدامات دشمنان عیسیٰ نیز این حقیقت را به اثبات رساند که عیسیٰ ادعای الوهیت کرده بود . ما باید به یاد داشته باشیم که یهودیان انسان‌های بی‌تمدن و ناآگاهی نبودند بلکه از فرهنگی غنی برخوردار بوده و کاملاً پایبند اصول مذهبی خود بودند . به خاطر این اتهام بود که شورای سنهدرین ، شورای رهبران مذهبی یهود که غمالائیل و پولس طرسوسی نیز از اعضای آن بودند ، با اکثریت قاطع حکم مرگ عیسیٰ را صادر کرد . " (۶)

بدیهی است که این همان شهادتی بود که عیسیٰ می‌خواست در موردش بدهند . سران یهود با شنیدن پاسخ عیسیٰ چنین استنباط کردن که او ادعای خدایی کرده است . پس دو امکان وجود داشت : یا عیسیٰ کفر می‌گفت و یا حقیقتاً خدا بود . کفرگویی عیسیٰ برای سران یهود به قدری محرز بود که آنها به آنها را راحتی حکم مصلوب شدن وی را صادر کردن و با کنایه گفتند : " بر خدا توکل نمود ... زیرا گفت پسر خدا هستم ! " (متی ۲۷ : ۴۳)

" اج. بی. سووت " (H. B. Swete) در مورد اهمیت پاره کردن جامه رئیس کهنه توسط خودش می‌گوید : " شریعت یهود ، رئیس کهنه را از پاره کردن جامه خود در هنگام بروز مشکلات شخصی و خصوصی باز می‌دارد (لاویان ۱۰ : ۶ ، ۲۱ : ۱۰) ولی به او حکم شده است که هر گاه در مسند قضاوت شاهد کفرگویی فردی باشد باید جامه خود را به نشانه انزجار پاره کند . نگرانی رئیس کهنه نیز دیگر از بین رفته بود . از آنجایی که خود زندانی خویشتن را متهم ساخته بود ، دیگر مدرک قانع کننده و قابل قبول دیگری مورد نیاز نبود . " (۷)

همانطور که می‌بینید محاکمه مسیح یک محاکمه معمولی نبود . حقوقدانی به نام " ایروین لینتون " (Irwin Linton) می‌گوید : " محاکمه عیسیٰ یک محاکمه بی‌نظیر بود ، چون بر خلاف معمول مسیح به خاطر اعمالش مورد محاکمه قرار نگرفت بلکه به خاطر هویتش . اتهام عیسیٰ ، اعتراف و شهادت او ، عملکرد او در محکمه ، بازجویی والیان رومی و نوشته‌ای که بر بالای صلیب او نصب شده بود ، همه نشان از این حقیقت داشتند که مسیح به خاطر هویت و مقامش مورد محاکمه قرار گرفت . " به نظر شما مسیح کیست و فرزند چه شخصی است ؟ " (۸)

قاضی‌ای به نام " گینور " (Gaynor) که از اعضای هیأت قضاط نیویورک بود در مورد محاکمه عیسی اظهار داشت که کفرگویی اتهامی بود که قبل از شورای سنهدرین به او نسبت داده شد . او افroot : " راویان چهار انجیل صراحتاً بیان می‌کنند که عیسی به خاطر کفرگویی مورد اتهام و محاکمه قرار گرفت : ... عیسی ادعا می‌کرد که دارای قوت مافوق طبیعی می‌باشد که این ادعا از سوی یک انسان کفرگویی محسوب می‌شود (یوحنا ۱۰ : ۹) . [البته " گینور " به ادعای " الوهیت مسیح " اشاره می‌کند نه به سخنی که در مورد هیکل گفت .]

در اکثر محاکمه‌ها افراد به خاطر اعمالشان مورد محاکمه قرار می‌گیرند ، ولی مسیح به خاطر هویتش مورد محاکمه قرار گرفت .

محاکمه مسیح بهترین مدرکی است که ثابت می‌کند مسیح ادعای الوهیت کرده است . و البته قضاط این محکمeh نیز کاملاً به این امر واقف بودند . به علاوه ، دشمنان مسیح نیز در روز مصلوب شدن وی اعتراف کردند که او خدای مجسم می‌باشد . " همچنین نیز روسای کهنه با کاتبان و مشایخ استهزاکنان می‌گفتند : > دیگران را نجات داد ، اما نمی‌تواند خود را برهاند . اگر پادشاه اسرائیل است ، اکنون از صلیب فروود آید تا بدو ایمان آوریم ! بر خدا توکل نمود ، اکنون او را نجات دهد ، اگر بدو رغبت دارد زیرا گفت پسر خدا هستم ! <" (متی ۲۷ : ۴۱-۴۳)

فصل ۲

خداوند ، دروغگو یا دیوانه ؟

ادعاهای صریح و روشن عیسی مبنی بر الوهیتیش بر سخنان پر طرفدار شکاکان که عیسی را صرفاً انسانی نیک کردار یا نبی ای با تعالیم ارزشمندی دانستند ، خط بطلان کشید . نه تنها محققین بسیاری ، اعتقاد شکاکان را مردود شمرده اند ، بلکه حتی با رجوع به عقل سلیم نیز می توان به کذب بودن آن پی برد . ولی جای بسی تأسف است که بسیاری از افراد بدون لحظه ای اندیشیدن در مورد صحت و سقم این اعتقاد ، آن را می پذیرند .

این امر که افراد عیسی مسیح را " که " می دانند برای او (مسیح) بسیار حائز اهمیت می باشد . با توجه به سخنان و ادعاهای عیسی نمی توان نتیجه گرفت که او صرفاً نبی یا فردی نیک کردار بوده است . عیسی مسیح به هیچ وجه حق چنین انتخابی را برای ما قابل نشده است .

" سی.اس.لوئیز " (C. S. Lewis) ، استاد دانشگاه کمبریج که زمانی تجاهل گرا بود ، این حقیقت را بخوبی درک کرده بود . او می نویسد : " من در این دانشگاه سعی می کنم از به وجود آمدن اعتقاد احمقانه ای که اغلب افراد را گرفتار کرده است جلوگیری کنم . این اعتقاد عبارت است از : ' من فقط می توانم عیسی را به عنوان معلم اخلاق بپذیرم و هرگز نمی توانم ادعای الوهیت او را قبول کنم . ' این همان سخنی است که ما هرگز نباید به زبان بیاوریم . اگر یک انسان معمولی سخنانی را به زبان آورد که عیسی می گفت ، نمی توان نتیجه گرفت که او معلم اخلاق است ، بلکه باید گفت که ممکن است او خود شیطان و یا حتی فردی دیوانه باشد - مانند گدایی که ادعای شاهزادگی بکند . شما باید یکی از این احتمالات را انتخاب کنید : یا باید عیسی را به عنوان پسر خدا بپذیرید و یا او فردی دیوانه و یا حتی بدتر از آن بدانید . "

" لوئیز " می افراید : " شما می توانید با نادان دانستن عیسی ، او را مجبور به سکوت کنید ، یا می توانید با شریر دانستن او به صورتش تف بیاندازید و او را به قتل برسانید و یا می توانید به پاهای او بیفتید و او را خدا و خداوند بخوانید . ولی در هر صورت نباید اجازه دهیم که این تصور احمقانه در ما شکل گیرد که عیسی معلم اخلاق بوده است . او به هیچ وجه ما را برای چنین انتخابی آزاد نگذاشته و حتی قصد چنین کاری را نیز نداشته است . " (۱)

" اف. جی. ای. هورت " (F. J. A. Hort) که ۲۸ سال از ایام عمرش را صرف نقادی نسخ عهد جدید کرده است می نویسد : " سخنان عیسی بخشی از وجود او می باشند . اگر ما این سخنان را صرفاً حقایقی بیان شده توسط نبی یا کاهنی به

نام عیسی بدانیم ، آنگاه تمام این سخنان مفهوم خود را از دست خواهند داد . اگر عیسی را که موضوع اصلی (البته نه ، تنها موضوع) سخنانش است از آنها حذف کنیم ، آنگاه تمام این سخنان بی معنی خواهند بود . " (۲)

"کنت اسکات لاتورت" (Kenneth Scott Latourette) که از تاریخ شناسان مسیحی در دانشگاه "ییل" (Yale) است می نویسد : " اگرچه تمام تعالیم عیسی او را از دیگران متمایز می گرداند ، ولی آنچه عیسی را از سایرین کاملاً مستثنای می سازد ، تعالیمش نیست ، بلکه آمیخته ای از تعالیم و شخصیت وی می باشد . این دو به صورت دو جزء لا ینفک هستند . " لاتورت چنین نتیجه گیری می کند : " برای کسانی که انجیل را عمیقاً مطالعه می کنند بدیهی است که عیسی خود و تعالیمش را به عنوان دو جزء جدایی ناپذیر معرفی می کند . او بیش از معلم اخلاق بود . اگر تعالیم او در مورد خدا ، ملکوت او و رفتار انسانی را از وجود و شخصیت وی جدا کنیم ، آنگاه تمام آنها اعتبار و معنای خود را از دست خواهند داد . " (۳)

عیسی ادعای الوهیت کرد و ما را ملزم به پذیرفتن این حقیقت می داند . این ادعا ، صرف نظر از صحت و سقم آن ، نیازمند دقت و توجه زیادی است . سوالی که عیسی خطاب به شاگردانش مطرح کرد می تواند پاسخ های متعددی داشته باشد : " شما مرا که می دانید ؟ " (متی ۱۶: ۱۵)

ابتدا فرض را بر این قرار می دهیم که ادعای الوهیت عیسی نادرست بوده است . با در نظر گرفتن این فرضیه ، دو احتمال به وجود می آید . اول اینکه او با داشتن آگاهی از نادرست بودن آن ، چنین ادعایی کرده است و دوم اینکه او ندانسته و نآگاهانه ادعای الوهیت کرده است . ما این فرضیه را به طور جدگانه مورد بررسی قرار خواهیم داد و در هر مورد شواهد موجود را بررسی خواهیم کرد .

آیا عیسی دروغگو بود ؟

اگر فرض کنیم که عیسی می دانسته خدا نیست ولی با وجود این ادعای الوهیت کرده است ، آنگاه می توانیم نتیجه بگیریم که او دروغگو بوده و پیروان خود را تعمدآ فریب داده است . اگر ما فرضیه دروغگو بودن عیسی را قبول کنیم مجرور هستیم ریاکار بودن وی را نیز بپذیریم ، چون او همیشه افراد را تشویق می کرد تا به هر قیمتی صداقت خود را حفظ کنند ، در حالی که او خود در تمام ایام عمرش به دروغ ادعای الوهیت کرده بود . به علاوه ، می توان گفت که او فردی شریر می باشد چون به مردم می گفت که باید برای داشتن حیات ابدی به او ایمان بیاورند . اگر فرض کنیم که او می دانست که نمی تواند به ادعاهای خود جامه عمل بپوشاند ، پس می توان نتیجه گرفت که او یقیناً فردی خاطی و گناهکار بود و بالاخره می توان گفت که او فردی نادان بود چون به خاطر ادعاهای دروغین خود به صلیب کشیده شد .

بسیاری معتقدند که عیسی معلم اخلاق بود . ولی بسیاری واقع گرا باشیم . چگونه می توان با دانستن این امر که عیسی آگاهانه افراد را در مورد شخصیت خود که نقطه اوج تعالیمش بود ، فریب داده است ، پذیرفت که او معلم اخلاق بوده است ؟ نتیجه منطقی این فرضیه این است که او تعمدآ به دروغگویی پرداخته است . ولی این نتیجه گیری با آنچه که ما در مورد او می دانیم و با نتایجی که زندگی و تعالیم وی در پی داشتنده به هیچ وجه مطابقت ندارد . چون در هر جایی که نام او موعظه شده است در آنجا زندگی گناهکاران دگرگون شده است ، وضعیت کشورها تغییر کرده ، سارقین دست از سرقت کشیده و زندگی صادقانه ای را در پیش گرفته اند ، الکلی ها شفا یافته اند ، افراد مملو از نفرت از محبت سرشار شده اند و افراد گناهکار عادل شمرده شده اند .

" ویلیام لکی " (William Lecky) ، یکی از مورخین مشهور بریتانیای کبیر و از مخالفین سرسخت مسیحیت می نویسد : " مسیحیت می تواند شخصیت ارزشمندی را به جهانیان معرفی کند که نه تنها توانسته است در طی هجده قرن اخیر قلب انسان های بسیاری را با محبت آتشین خود برلزاند ، بلکه قابلیت خود را برای کار کردن در تمام اعصار ، ملل ، انسان ها و شرایط حفظ کرده است . او نه تنها بالاترین الگو و نمونه قدوسیت و شرافت است ، بلکه افراد را نیز تشویق می کند تا این چنین زندگی کنند ... روایت ساده دوره سه ساله خدمت عیسی بیش از سخنان و توصیه های بزرگترین فلاسفه و معلمین اخلاق توانسته است زندگی افراد را تغییر دهد و نفس حیات را در زندگی بی جان آنها بدمد . " (۴)

تاریخ شناسی به نام " فیلیپ شف " (Philip Schaff) می گوید : " اگر این شهادت درست نباشد پس باید کفرگویی یا دیوانگی محض باشد . ولی با توجه به قدوسیت و شرافت عیسی که در گفتار و رفتارش هویدا بود و مورد پذیرش جهانیان نیز

قرار دارد ، نمی توان فرضیه کفرگویی را پذیرفت . به علاوه ، با توجه به اهمیت موضوع و عقل سلیمی که در عیسی سراغ داریم فرضیه دیوانگی او نیز مردود شمرده می شود . چطور می توان گفت که عیسی مسیح فردی دیوانه است، در حالی که او حتی یک بار هم تعادل فکری خود را از دست نداد ، جفاها را با آرامش تحمل کرد ، همواره حکیمانه ترین پاسخها را به سوالات مغرضانه افراد داد ، مرگ خود را روی صلیب ، رستاخیزش را در روز سوم ، نزول روح القدس، تأسیس کلیسا و ویرانی اورشلیم را به درستی پیشگویی کرد ؟ چنین شخصیت بکر ، کامل و استواری که عظمتش بالاتر از تمام عظمت‌های انسانی است نمی تواند فریبکار یا دروغگو باشد . مطمئناً در این مورد خالق داستان بزرگتر از قهرمان آن بوده است . خالق داستان عیسی باید فردی بزرگتر از خودش باشد . " (۵)

به علاوه ، " شف " دلایل قانع کننده‌ای را ارائه می کند که فرضیه دروغگو بودن عیسی را رد می کنند : " با رجوع به عقل سلیم ، منطق و تجربیات انسانی چگونه می توان پذیرفت که فرد فریبکاری که حقه بازی ، خودخواهی و فساد از خصوصیات اوست بتواند پاک‌ترین و شریف‌ترین شخصیت تاریخ باشد و در تمام ایام زندگی خود قدوسیت را حفظ کند و جز حقیقت و راستی را به زبان نیاورد ؟ چنین فردی چگونه می تواند مردم را فریب دهد و نقشه‌ای را به اجرا در آورد که نشان دهنده قدوسیت و فروتنی اوست و نفع آن فقط متوجه انسان‌هاست و بر اساس این نقشه ، در برابر تعصبات کورکورانه مردم آن عصر ، جان خود را روی صلیب فدا کند ؟ " (۶)

اگر هدف عیسی این بود که مردم را مجبور کند که او را به عنوان خدا بپذیرند و از او پیروی کنند چرا به یک جامعه یهودی رفت ؟ چرا به عنوان نجاری ناصری به شهری کوچک رفت که ساکنین آن به شدت به خدای واحد حقیقی اعتقاد داشتند ؟ چرا به مصر یا یونان که معتقد به خدایان و مظاهر الهی متعدد هستند نرفت ؟ زندگی ، تعالیم و مرگ عیسی بر فرضیه دروغگو بودن وی خط بطلان می کشند . چه احتمالات دیگری باقی می ماند ؟

آیا عیسی دیوانه بود ؟

با مردود دانستن فرضیه دروغگو بودن عیسی ، احتمال دیگری مطرح می شود : ممکن است عیسی ناآگاهانه خود را خدا خوانده باشد و اشتباهاً ادعای الوهیت کرده باشد . این فرضیه ممکن است درست یا نادرست باشد . ولی باید به یاد داشته باشیم که هرگز نمی توان فردی که در یک جامعه موحد و یکتاپرست ادعای الوهیت می کند و می گوید که برای برخورداری از حیات ابدی باید به او ایمان بیاورند را فردی خیال‌پرداز دانست ، بلکه باید گفت که او فردی کاملاً دیوانه و مجنون می باشد . ولی آیا عیسی مسیح چنین فردی بود ؟

کسی که ادعای الوهیت می کند مانند فردی است که امروزه ادعا کند که ناپلئون می باشد . او فردی فریب‌خورده است که احتمالاً در مکانی حبس خواهد شد تا به خود و دیگران آسیب نرساند . البته عیسی مسیح دارای هیچ یک از ناهنجاریها و اختلالاتی نبود که اغلب در افراد دیوانه دیده می شود . اگر او را فردی دیوانه تلقی کنیم ، چگونه خواهیم متأنث و خوبشنداری او را توجیه کنیم .

"نوبس" (Nobes) و "کولب" (Kolb) ، در یک مقاله پژوهشی (۷) فرد اسکیزوفرنیایی را بدین شکل توصیف می کنند : افراد اسکیزوفرنیایی افرادی در خود مانده و غیر واقع گرا هستند . آنها سعی می کنند از حقایق بگریزند . با این توصیف می توان نتیجه گرفت که در مورد عیسی مسیح نیز ادعای الوهیت کردن در واقع فرار از حقیقت بود .

با توجه به حقایقی که در مورد عیسی می دانیم ، تصور این امر که او دیوانه بود ، دشوار می باشد . سخنان عیسی همگی ارزشمند و پر محبت‌ها هستند . تعالیم او افراد بسیاری را از اسارت‌های معنوی آزاد کرده است . "کلارک اچ. پیناک" (Clark H. Pinnock) این سوال را مطرح می کند: "آیا عیسی اسکیزوفرنیایی ، خیال‌پرداز ، دروغگو یا دیوانه بود ؟ ولی با توجه به مفهوم و عمق تعالیم وی ، فقط می توان گفت که او فردی کاملاً سالم و منطقی بود . اگر دیوانگی این است پس ای کاش همه ما دیوانه باشیم ! " (۸) یکی از دانشجویان رشته روانشناسی در دانشگاه کالیفرنیا به نقل از استاد خود می گوید : " من تنها کاری که برای بیماران خود انجام می دهم این است که کتاب مقدس را بر می دارم و بخشی از تعالیم عیسی را برای آنها می خوانم و این در واقع تنها راه درمان آنها می باشد . "

روانیزشکی به نام " جی. تی. فیشر " (J. T. Fisher) می‌گوید : " اگر مجموعه‌ای از ارزشمندترین مقالاتی که تاکنون توسط روانشناسان و روانپژوهان مختلف در مورد بهداشت روانی نوشته شده‌اند ، تهیه کنیم - اگر آنها را با یکدیگر در آمیزیم ، اصلاح کنیم و اضافات را حذف کنیم - و اگر از قابل ترین شعرای معاصر بخواهیم که آنها را به صورت منظوم در آورند ، آنگاه مجموعه‌ای که به دست خواهد آمد خلاصه‌ای ناقص از موضعه بالای کوه عیسی و غیر قابل قیاس با آن خواهد بود . حدود ۲۰۰۰ سال است که جهان مسیحیت پاسخ تمام سوالات بی‌پایان و بی‌حاصل افراد را در اختیار دارد . در این موضعه ، اصول زندگی موفق انسانی که شامل خوشبینی ، سلامت روانی و خشنودی است ارائه شده است . " (۹)

" سی. اس. لوئیز " می‌نویسد : " اگر چه توصیف تاریخی زندگی ، سخنان و تأثیر عیسی آسانتر از توصیفی است که مسیحیت ارائه می‌کند ، ولی با وجود این کاری بس دشوار می‌باشد ... بین عمق و مفهوم تعالیم و سلامت روانی عیسی و خود بزرگ‌بینی‌ای که در صورت پذیرفتن فرضیه جنون عیسی باید زیربنای تعالیم وی را تشکیل دهد ، چنان تضاد و مغایرتی وجود دارد که ما بدون پذیرفتن الوهیت مسیح قادر نخواهیم بود آن را به صورت قانع کننده‌ای توصیف کنیم . از این رو فرضیه‌های غیر مسیحی یکی پس از دیگری مردود شمرده می‌شوند . " (۱۰)

" فیلیپ شف " چنین استدلال می‌کند : " آیا می‌توان پذیرفت که چنین فرد سالم ، قدرتمند و متکی به نفس و همیشه آمده‌ای که عقل و خردش به برندگی شمشیر ، به صافی آسمان و به تازگی هوای کوهستان است انسان‌ها را در مورد شخصیت و مأموریت خویش فریب داده باشد ؟ چنین تصویری کاملاً احمقانه است ! " (۶)

آیا عیسی خداوند بود ؟

من شخصاً نمی‌توانم فرضیه دروغگو و دیوانه بودن عیسی را پذیرم . تنها احتمال دیگری که باقی می‌ماند این است که او همان طور که ادعا کرد مسیح ، پسر خدا می‌باشد .

پاسخ اغلب یهودیان به این سوال که " عیسی مسیح کیست ؟ " بسیار جالب توجه می‌باشد . آنها معمولاً می‌گویند که عیسی فردی پاک سیرت ، شریف ، نیک کردار ، رهبر مذهبی و نوعی نبی بود . من در حضور آنها ادعاهای عیسی و سه فرضیه‌ای که در این فصل به بررسی آن پرداختیم (دروغگو ، دیوانه یا خداوند) را مطرح می‌کنم . زمانی که از آنها سوال می‌کنم که آیا اعتقاد دارید که عیسی دروغگو بود ؟ آنها بلافصله می‌گویند : " خیر . " سپس می‌پرسم که آیا عیسی را فردی دیوانه تلقی می‌کنید ؟ آنها می‌گویند : " البته که نه . " و زمانی که از آنها می‌پرسم : " آیا باور می‌کنید که عیسی خداست ؟ " آنها بی‌درنگ پاسخ می‌دهند : " به هیچ وجه . " ولی در هر صورت ما باید یکی از این احتمالات را پذیریم .

البته مسئله اصلی این نیست که کدام یک از این فرضیه‌ها ممکن است صحت داشته باشد ، چون این احتمال در خصوص هر سه فرضیه نیز وجود دارد . ولی سوال اصلی این است که " احتمال درست بودن کدام یک از آنها بیش از سایرین می‌باشد ؟ " انتخاب شما و نظری که نسبت به عیسی مسیح دارید بسیار حائز اهمیت است . شما نمی‌توانید با معلم اخلاق نامیدن عیسی وی را به دست فراموشی بسپارید . این انتخاب درستی نیست . او یا باید دروغگو یا دیوانه و یا خدا و خداوند باشد . شما باید یکی از این احتمالات را انتخاب کنید . یوحنای رسول در این خصوص می‌نویسد : " لیکن این قدر نوشته شد تا ایمان آورید که عیسی ، مسیح و پسر خدا است و تا ایمان آورده به اسم او حیات یابید . " (یوحنا ۲۰ : ۳۱) .

شواهد موجود فرضیه اخیر یعنی خداوند بودن عیسی را کاملاً به اثبات می‌رسانند . البته ، برخی از افراد به خاطر فرار از مسئولیت‌هایی که پذیرفتن این حقیقت بر عهده آنها می‌گذارد ، سعی می‌کنند این شواهد مبرهن را رد کنند . آنها نمی‌خواهند زیر بار مسئولیت‌هایی بروند که پذیرش الوهیت مسیح بر دوش آنها می‌گذارد .

فصل ٣

علم در این باره چه می‌گوید؟

بسیاری از افراد سعی می‌کنند با مطرح کردن این اعتقاد که تا زمانی که چیزی از لحاظ علمی به اثبات نرسد نمی‌تواند حقیقت داشته باشد و نباید مورد قبول قرار گیرد از پذیرش مسیح سر باز زند . از آنجایی که نمی‌توان رستاخیز مسیح و الوهیت وی را به لحاظ علمی ثابت کرد ، انسان‌های قرن بیستم از پذیرفتن الوهیت مسیح و باور کردن رستاخیز وی خودداری می‌کنند .

در کلاس فلسفه و تاریخ اغلب این سوال را خطاب به من مطرح می‌کنند : " آیا می‌توانید الوهیت و رستاخیز مسیح را به روش علمی ثابت کنید ؟ " و من معمولاً پاسخ می‌دهم : " خیر ، چون من دانشمند نیستم . " آنها نیز شروع به خنده‌ن دن می‌کنند و با تماسخر می‌گویند : " در این باره با ما صحبت نکن . " یا " احتمالاً باید آن را با/یمان پذیریم ! " (البته ، منظور آنها ایمان کورکورانه است .)

اخيراً در سفر خود به بوستون با يكى از همسفران خود در مورد اين موضوع صحبت می‌کردم که چرا مسیح را به عنوان خداوند پذيرفتهم . در آن زمان ، خلبان هواپیما که برای خوش‌آمد گویی به مسافران به آنجا آمده بود به طور اتفاقی بخشی از سخنان مرا شنید و رو به من کرد و گفت : " ولی یک اشکال وجود دارد . " من از او سوال کردم :

" چه اشکالی ؟ " و او در جواب گفت : " شما نمی‌توانید الوهیت مسیح را از لحاظ علمی به اثبات برسانید . "

نگرش و طرز فکری که انسان‌های امروزی دارا هستند بسیار حیرت‌آور است . در قرن بیستم ، ما با افرادی سر و کار داریم که معتقدند تا زمانی که چیزی از لحاظ علمی به اثبات نرسد ، نمی‌تواند حقیقت داشته باشد . با توجه به این اعتقاد ، سخنان ما نیز حقیقت ندارد ! ولی مشکل اینجاست که آنها از ما می‌خواهند که حقایقی را در مورد فرد یا واقعه‌ای تاریخی به اثبات برسانیم . ما باید تفاوت بین روش اثبات علمی و روش اثباتی که من آن را حقوقی - تاریخی می‌نامم را درک کنیم . حال به بررسی این دو روش خواهیم پرداخت .

در روش اثبات علمی ما سعی می‌کنیم که واقعه مورد نظر را در حضور فردی که در مورد آن تردید دارد ، تکرار کنیم و از این طریق ثابت کنیم که این واقعه ، واقعه‌ای حقیقی است . در این روش ما محیطی تحت کنترل را به وجود می‌آوریم و در آن مشاهدات خود را انجام می‌دهیم ، اطلاعاتی را گردآوری می‌کنیم و درستی یا نادرستی فرضیه‌ها را به روش تجربی به اثبات می‌رسانیم .

روش اثبات علمی بنا به تعریف عبارت است از " سنجش پدیده مورد نظر ، آزمایش و مشاهده مکرر آن . " (۱) دکتر " جیمز بی. کنانت " (James B. Conant) ، رئیس پیشین دانشگاه هاروارد ، می‌نویسد : " علم مجموعه‌ای است از مفاهیم و برنامه‌های فکری و عقلانی که به دنبال انجام آزمایشات و مشاهدات شکل می‌گیرند و با انجام آزمایشات و مشاهدات بیشتر مفیدتر و پربارتر می‌شوند . " (۲)

اثبات درستی یا نادرستی فرضیه‌ها با استفاده از آزمایشات تحت کنترل یکی از روش‌های عمدۀ در علم نوین به شمار می‌رود . به عنوان مثال فردی می‌گوید : " صابون ... روی آب شناور نمی‌شود . " ما برای تعیین درستی یا نادرستی ادعای او به همراه یکدیگر به آشپزخانه می‌رویم و مقداری آب در ظرفشویی می‌ریزیم و سپس صابون ... را در آن می‌اندازیم . ما مشاهدات خود را انجام می‌دهیم ، اطلاعاتی را گردآوری می‌کنیم و فرضیه او را به روش تجربی مورد ارزیابی قرار می‌دهیم و نتیجه را اعلام می‌کنیم : " صابون ... روی آب شناور می‌شود . "

اگر روش اثبات علمی را تنها روش اثبات حقایق بدانیم ، نمی‌توانیم ثابت کنیم که امروز صبح سر کلاس حاضر بودیم و یا امروز ناهار خورده‌ایم . چون نمی‌توان این موارد را در محیط‌های تحت کنترل تکرار کرد .

در خصوص این موارد می‌توان از روش اثبات تاریخی - حقوقی استفاده کرد . در این روش سعی بر این است که بدون باقی گذاشتن شک و تردید ثابت کنیم که چیزی حقیقت دارد . به عبارت دیگر ، در این روش با توجه به شواهد موجود درستی یا نادرستی فرضیه‌ها ثابت می‌شود . یعنی پس از اثبات آن دیگر جای هیچ شک و شباهه‌ای باقی نماند . شواهدی که در این روش مورد بررسی قرار می‌گیرند ، عبارتند از : شهادت شفاهی ، شهادت کتبی و سایر شواهد و مدارک (مانند اسلحه ، گلوله ، دفتر یادداشت وغیره) . شما می‌توانید با به کار گیری این روش به خوبی و بدون باقی گذاشتن شک و شباهه اثبات کنید که

امروز سر کلاس حاضر بوده‌اید ، چون : دوستانتان شما را دیده‌اند ، استاد نیز شما را به خاطر دارد و یادداشت‌های درسی امروز را نزد خود دارید .

روش اثبات علمی را فقط می‌توان برای اثبات اموری به کار برد که قابل تکرار باشند و این روش برای رد یا تأیید امور تاریخی مناسب نیست . روش اثبات علمی برای پاسخ‌گویی به سوالاتی از این قبیل مناسب نیست : " آیا فردی به نام " جرج واشینگتن " (George Washington) وجود داشته است ؟ " ، " آیا " مارتین لوتر کینگ " (Martin Luther King) مدافع حقوق مدنی انسان‌ها بود ؟ " ، " عیسی ناصری که بود ؟ " ، " آیا " رابرت کنندی " (Robert Kennedy) وزیر دادگستری آمریکا بود ؟ " و " آیا عیسی از مردگان برخاست ؟ " پاسخ‌گویی به این سوالات خارج از حیطه روش علمی است و باید در حیطه روش اثبات حقوقی - تاریخی قرار گیرد . به عبارت دیگر ، روش اثبات علمی که سعی می‌کند بر اساس مشاهدات ، گردآوری اطلاعات ، فرضیه پردازی ، استنتاج و تحقیقات آزمایشگاهی نظام تجربی موجود در طبیعت را بباید و تعریف کند ، در پاسخ‌گویی به این دسته از سوالات ناتوان است : " آیا می‌توانید رستاخیز عیسی را اثبات کنید ؟ " و " آیا می‌توانید ثابت کنید که عیسی پسر خداست ؟ " اگر ما از روش حقوقی - تاریخی استفاده کنیم باید برای یافتن پاسخ این سوالات اعتبار شواهد موجود را مورد بررسی قرار دهیم .

آنچه بیش از همه باعث خوشحالی من می‌شود این است که ایمان مسیحی اعتقادی کورکورانه نیست ، بلکه ایمانی مبتنی بر آگاهی می‌باشد . در کتاب مقدس نیز همواره از افراد خواسته شده است که بر اساس ایمانی مبتنی بر آگاهی عمل کنند . عیسی مسیح در یوحنا ۸:۳۲ می‌گوید : " حق را خواهید شناخت و حق شما را آزاد خواهد کرد . " ما هرگز نباید از حقیقت چشم‌پوشی کنیم . عیسی در پاسخ به این سوال : " ای استاد ، کدام حکم در شریعت بزرگتر است ؟ " گفت : " اینکه خداوند خدای خود را به همه دل و تمامی نفس و تمامی فکر خود محبت نما . " (متی ۲۲:۳۶-۳۷) . ولی مشکل اصلی این است که اغلب افراد در قلب خود را به روی مسیح بسته‌اند . آنها به هیچ وجه نمی‌خواهند حقایق مربوط به مسیح را درک کنند . ما باید با فکر خود که با قوت روح القدس تازه می‌شود خدا را بشناسیم ، با قلب خود او را محبت کنیم و با اراده خود او را برگزینیم . ما برای جلال دادن خدا و داشتن مشارکت کامل با او باید فکر ، قلب و اراده خود را به کار گیریم . نظر شما را نمی‌دانم ، ولی در مورد خود باید بگوییم که نمی‌توانم به خاطر مسئله‌ای که فکر و عقل من آن را رد کرده است ، قلبًا شادی کنم . قلب و فکر ما به گونه‌ای آفریده شده‌اند که باید با یکدیگر به صورت هماهنگ عمل کنند . هرگز از ما خواسته نشده است که بدون اندیشیدن و ناگاهانه قلب خود را به مسیح بسپاریم و او را به عنوان نجات دهنده خود پیذیریم .

در چهار فصل آتی به بررسی شواهد و اعتبار مدارک مكتوب و شهادت‌های شفاهی و گزارشات شاهدان عینی خواهیم پرداخت .

فصل ۴

آیا گزارشات کتاب مقدسی معتبرند ؟

عهد جدید نخستین اطلاعات تاریخی را در مورد عیسی مسیح ارائه می‌کند . به همین دلیل نیز بسیاری از منتقدین در طی قرن نوزدهم و بیستم سعی کرده‌اند با مطرح کردن فرضیه‌هایی اعتبار گزارشات کتاب مقدسی را زیر سوال ببرند . اتهاماتی که آنها مطرح می‌کنند یا فاقد اساس و بنیادی تاریخی است و یا به دنبال اکتشافات و تحقیقات باستان‌شناسی کذب بودن آنها به اثبات می‌رسد .

روزی که در دانشگاه " آریزونا " (Arizona) سخنرانی می‌کردم ، یکی از اساتیدی که به همراه دانشجویان کلاس ادبیات به آنجا آمده بود پس از پایان " بحث آزاد " نزد من آمد و گفت : " آقای " مک‌داول " (McDowell) ، تمام ادعاهای و سخنان

شما در مورد مسیح بر اساس نوشتگاتی قدیمی هستند که به قرن دوم میلادی تعلق دارند. من امروز سر کلاس به دانشجویان خود توضیح دادم که کتب عهد جدید مدتی طولانی پس از زمان حیات مسیح نوشته شده‌اند و به همین دلیل نیز نمی‌توانند دقیق و درست باشند. "

من در پاسخ به او گفتم: "عقاید و نتیجه‌گیری‌های شما در مورد عهد جدید ۲۵ سال قبل اعتبار خود را از دست داده‌اند. "

عقاید این استاد در خصوص نوشتگاتی که در مورد عیسی مسیح هستند از نتیجه‌گیری‌های منتقدی آلمانی به نام "اف. سی. بور" (F. C. Baur) نشأت گرفته بودند. "بور" معتقد بود که بسیاری از کتب عهد جدید در اواخر قرن دوم میلادی نوشته شده‌اند. او چنین استنباط کرده بود که کتب عهد جدید از افسانه‌ها اسطوره‌هایی نشأت گرفته‌اند که در طی وقفه طولانی موجود بین زمان حیات مسیح و زمان نگاشته شدن آنها شکل گرفته بودند.

ولی در قرن بیستم اکتشافات باستان‌شناسی صحت نسخ خطی عهد جدید را مورد تأیید قرار داد. کشف نسخ خطی پاپیروسی [نسخه خطی جان رایلند سال ۱۳۰ میلادی، نسخه خطی پاپیروسی چستر بیتی سال ۱۵۵ م. و نسخه خطی پاپیروسی بادرم دوم در سال ۲۰۰ م.] وقفه موجود بین زمان حیات مسیح و زمان نوشته شدن آنها را کاهش داد.

"میلار بورز" (Millar Burrows) از اساتید دانشگاه ییل می‌گوید: "مقایسه نسخ یونانی عهد جدید با نسخه‌های پاپیروسی کشف شده نشان می‌دهد که مطالب آن به درستی و با دقت منتقل شده‌اند." (۱) چنین اکتشافاتی اعتبار کتاب مقدس را از لحاظ علمی بالا می‌برند.

"ویلیام آلبرایت" (William Albright) که از سرشناسترین باستان‌شناسان کتاب مقدسی در دنیاست می‌نویسد: "امروزه بسیاری از منتقدین افراطی معتقدند که کتب عهد جدید بین سال‌های ۱۵۰-۱۳۰ میلادی نوشته شده‌اند ولی ما می‌توانیم به طور قطعی و با اطمینان بگوییم که تمام شواهد موجود حاکی از این امر هستند که کلیه کتب عهد جدید تا سال ۸۰ م. یعنی دو نسل جلوتر از تاریخی که این منتقدین اعلام کرده‌اند، نگاشته شده‌اند." (۲) او در مصاحبه‌ای با مجله "مسیحیت امروز"^۴ می‌گوید: "به عقیده من کتب عهد جدید توسط یهودیان تعمید گرفته و بین سال‌های ۴۰ تا ۸۰ م. (به احتمال قوی‌تر) بین سال‌های ۵۰ تا ۷۵ م. نوشته شده‌اند." (۳)

"سر ویلیام رمزی" (Sir William Ramsay) از برجسته‌ترین باستان‌شناسان دنیا و از دانشجویان دانشگاه تاریخ آلمان بوده است. او در آنجا آموخته بود که اگر چه ادعا می‌شود که کتاب اعمال رسولان در قرن اول میلادی نوشته شده است ولی در حقیقت تاریخ نگارش این کتاب به اواسط قرن دوم میلادی باز می‌گردد. او پس از مطالعه انتقادات نوینی که بر کتاب اعمال رسولان وارد شده بود، مقاعده شد که این کتاب منعکس کننده حقایق و حوادث آن زمان (یعنی ۵۰ م.) نیست و به همین دلیل نیز نباید مورد توجه تاریخ‌شناسان قرار گیرد. از این رو در تحقیقاتی که در مورد تاریخ آسیای صغیر انجام می‌داد به کتب عهد جدید اعتمای نکرد. بالاخره تحقیقات وی او را مجبور کرد تا به مطالعه نوشتگاه‌های لوقا بپردازد. آنچه در این نوشتگاه‌ها توجه او را به خود جلب کرد درستی وقایع و جزئیات تاریخی بود و همین امر به تدریج نگرش او را نسبت به کتاب اعمال رسولان تغییر داد. او در نهایت چنین نتیجه‌گیری کرد: "لوقا مورخی درجه یک می‌باشد ... و ما باید او را از جمله مورخین بزرگ جهان بدانیم." (۴) درستی و مطابقت جزئیات تاریخی "ویلیام رمزی" را قانع کرد که تاریخ نگارش کتاب اعمال رسولان به قرن دوم میلادی مربوط نمی‌باشد، بلکه به اواسط قرن اول میلادی باز می‌گردد.

بسیاری از محققین لیبرال مجبور شدند تاریخ نگاشته شدن کتب عهد جدید را به قبل از قرن اول نسبت دهند. نتیجه‌گیری‌های او در کتاب جدیدش به نام "تعیین مجدد تاریخ نگارش کتب عهد جدید" بسیار افراطی می‌باشد. او به دنبال تحقیقاتی که انجام داد مقاعده شد که کلیه کتب عهد جدید پیش از سقوط اورشلیم در سال ۷۰ م. نوشته شده‌اند. (۵)

امروزه منتقدین فرم (Form Critics) "بررسی انتقادی و تحلیلی برای دست‌یابی به متن اولیه و مفقودی که متن فعلی از آن ناشی شده است." معتقدند که مطالب عهد جدید پیش از آنکه نوشته شوند به صورت روایت شفاهی به افراد مختلف

⁴. Christianity Today

منتقل شده‌اند. اگر چه دورانی که به روایت شفاهی اختصاص داده شده است کوته‌تر از دورانی است که قبلًاً اعلام شده بود، ولی با وجود این آنها معتقدند که نوشتگات انجلیل در ابتدا به صورت داستان‌های عامیانه (مانند: افسانه، اسطوره، حکایت و قصه) بوده‌اند.

یکی از انتقادات عمدۀ‌ای که بر نظریه روایت شفاهی وارد است این است که مدت زمانی که آنها به روایت شفاهی اختصاص داده‌اند آنقدر طولانی نیست که مطالب عهد جدید را دستخوش تغییراتی کند که معتقدین فرم ادعا می‌کنند. در مورد کوتاهی مدت زمانی که برای نگارش عهد جدید در نظر گرفته شده است، "سایمون کیستمیکر" (Simon Kistemaker)، استاد الهیات در دانشگاه "درت" (Dordt) می‌نویسد: "برای گردآوری داستان‌های عامیانه‌ای که میان افرادی با فرهنگ بدی رواج دارد چندین نسل زمان لازم است. و در واقع این امر روندی تدریجی است که چندین قرن به طول می‌انجامد. ولی اگر عقیده معتقدین فرم را بپذیریم باید چنین استنباط کنیم که داستان‌های انجلیل در مدت زمانی کمی بیشتر از یک نسل خلق و گردآوری شده‌اند. بر اساس دیدگاه معتقدین فرم مطالب انجلیل در مدت زمانی کمی گردآوری شده‌اند." (۶)

"ای. اچ. مکنیل" (A. H. McNeile)، استاد پیشین الهیات در دانشگاه "دبليون" (Dublin) با عقیده روایت شفاهی که معتقدین فرم آن را مطرح کردند به شدت مخالف است. او خاطر نشان می‌سازد که معتقدین فرم روایت سخنان عیسی را به دقت مورد توجه قرار نداده‌اند. اول قرنتیان ۷: ۱۰ و ۲۵ نشان می‌دهند که این روایات به دقت نگاشته شده‌اند و به صورت دست نخورده باقی مانده‌اند. در مذهب یهود رسم بر این بود که شاگردان سخنان استاد خود را به خاطر بسپارند. شاگرد خوب مانند منبع آبی است که حتی یک قطره آب از آن نمی‌چکد. (میشنا، ابوت، جلد دوم، صفحه ۸). اگر ما نظریه "سی. اف. بارنی" (C. F. Burney) در کتاب شعر خداوند ما، (۱۹۲۵) را بپذیریم، می‌توانیم چنین استنباط کنیم که بسیاری از تعالیم خداوند ما به صورت منظوم بوده است و همین امر به خاطر سپردن آنها را آسانتر می‌سازد. (۷)

"پائول ال. مایر" (Paul L. Maier)، استاد تاریخ باستانی در دانشگاه "وسترن میشیگان" (Western Michigan) می‌نویسد: "این عقیده که مسیحیت افسانه قیام مسیح را در طی سالیان متتمادی طرح‌ریزی کرده است و یا بین زمان نوشته شدن کتب عهد جدید و زمان حیات مسیح وقفه طولانی‌ای وجود دارد، نمی‌تواند مبتنی بر حقیقت باشد." (۸) "آبرایت" پس از مطالعه دیدگاه معتقدین فرم می‌نویسد: "امروزه تنها محققینی که در کار خود از دید و روش‌های تاریخی کمک نمی‌کنند می‌توانند چنین فرضیه‌های توخالی ای را ارائه کنند، مانند معتقدین فرم که با عقاید نادرست خود روایات انجلیل را زیر سوال می‌برند. "عقیده شخصی" آبرایت" این است: "۲۰ تا ۵۰ سال برای ایجاد تغییرات محسوس در محتوای آنجلیل و سخنان عیسی مدت زمان بسیار کمی است." (۹)

اغلب هنگامی که در مورد کتاب مقدس با افراد صحبت می‌کنم، آنها به صورت کنایه‌آمیزی می‌گویند که نمی‌توانند به آنچه که در کتاب مقدس نوشته شده است اعتماد کنند، چون این کتاب حدود ۲۰۰۰ سال قبل نوشته شده است و مملو از اشتباه و تضاد می‌باشد. من در پاسخ به آنها می‌گویم که به نظر من کتاب مقدس کاملاً قابل اعتماد است. سپس در مورد واقعه‌ای صحبت می‌کنم که یک بار در هنگام سخنرانی در کلاس تاریخ رخ داد. من در حین سخنرانی خود گفت: "میزان شواهدی که اعتبار عهد جدید را به اثبات می‌رسانند بیش از شواهدی است که اعتبار ده شاهکار ادبیات کلاسیک را ثابت می‌کنند." استاد آنها که در گوشه کلاس نشسته بود لبخند تمخرآمیزی بر لب داشت و انگار می‌گفت: "أه خدای من این مرد چه می‌گوید؟!" به او گفت: "چه چیزی باعث خنده شما شده است؟" او گفت: "چطور به خود جسارت می‌دهید که سر کلاس تاریخ چنین ادعای مسخره‌ای بکنید و بگویید عهد جدید معتبر و قابل اعتماد است." زمانی که افراد چنین برخوردی با من می‌کنند خوشحال می‌شوم، چون بلافصله سوالی را مطرح می‌کنم که هرگز پاسخ مثبتی به آن داده نمی‌شود. سوال من این بود: "بسیار خوب آقا، شما به عنوان تاریخ‌شناسی بگویید که با استفاده از چه معیارهایی پی می‌برید که نوشتگات تاریخی قابل اعتماد و معتبر هستند؟" در کمال تعجب، او نتوانست به سوال من پاسخ دهد. ولی در عوض به او گفت: "من می‌توانم چند معیار را معرفی کنم." من معتقد هستم که برای تعیین اعتبار تاریخی کتاب مقدس باید از همان معیارهایی استفاده کرد که برای سنجش میزان اعتبار سایر نوشتگات تاریخی به کار می‌روند

. تاریخ‌شناسی نظامی به نام "سی. سندرز" (C. Sanders) سه اصل بنیادین را برای مطالعات تاریخ شناختی معرفی می‌کند، که عبارتند از: آزمون کتاب‌شناسی، آزمون شواهد درونی و آزمون شواهد بیرونی . (۱۰)

آزمون کتاب‌شناسی

آزمون کتاب‌شناسی عبارت است از بررسی روند انتقال متن از نسخه اولیه تا نسخه‌ای که هم‌اکنون در اختیار ما قرار دارد. به عبارت دیگر، از آنجایی که نسخه اصلی را در اختیار نداریم و با توجه به تعداد نسخ خطی و وقفه‌ای که بین زمان نگارش نسخه اصلی و نسخه موجود دارد، چگونه می‌توانیم میزان اعتبار نسخه‌ای که هم‌اکنون در دست داریم را تعیین کنیم؟ عهد جدید در مقایسه با سایر کتب تاریخی مهم، دارای بیشترین نسخ خطی می‌باشد که اعتبار آنها نیز به اثبات رسیده است

از تاریخ "تاسیسیدس" (Thucydides) (۴۶۰-۴۰۰ ق. م.) فقط ۸ نسخه خطی به ما رسیده است که تاریخ نگارش آنها به ۹۰۰ میلادی، یعنی ۱۳۰۰ سال پس از زمان نگارش نسخه اصلی آن، باز می‌گردد. به همین ترتیب، نسخه‌های خطی‌ای که از تاریخ "هرودتس" (Herodotus) وجود دارند نیز نادر و مربوط به زمان‌های اخیر می‌باشند. "اف. اف. بروس F. F. Bruce" چنین نتیجه‌گیری می‌کند: "اگر چه قدیمی‌ترین نسخه‌های خطی از تاریخ هرودتس و تاسیسیدس ۱۳۰۰ سال پس از نسخی اصلی نوشته شده‌اند، ولی صحت و اصالت آنها به هیچ وجه مورد تردید باستان‌شناسان و تاریخ‌شناسان قرار ندارد." (۱۱)

ارسطو اشعار خود را در سال ۳۴۳ ق. م. نوشته است، در حالی که قدیمی‌ترین نسخه‌ای که در اختیار ما قرار دارد مربوط به ۱۱۰۰ میلادی یعنی تقریباً ۱۴۰۰ سال پس از زمان نگارش آن می‌باشد و تنها ۵ نسخه خطی از آن وجود دارد. سزار تاریخ جنگ‌های سرزمین گل (فرانسه) را بین سال‌های ۵۸-۵۰ ق. م. نوشته است و تقریباً ۱۰ رونوشت از نسخه خطی آن وجود دارد که ۱۰۰۰ سال پس از مرگ او نگاشته شده‌اند.

وجود تعداد زیادی نسخه خطی از عهد جدید که به هیچ وجه با تعداد نسخی که از سایر کتب تاریخی وجود دارد قابل قیاس نیست، کار بررسی اعتبار آنها را دشوار می‌سازد. پس از کشف نسخه‌های خطی پاپیروسی که وقفه موجود بین زمان حیات مسیح و زمان نوشته شدن کتب عهد جدید را کاهش داد، نسخ خطی متعدد دیگری نیز به دست آمد. امروزه بیش از ۲۰/۰۰۰ رونوشت از نسخه خطی عهد جدید وجود دارد. ۶۴۳ نسخه خطی از کتاب ایلیاد وجود دارد که پس از عهد جدید بیشترین نسخ خطی را دارا می‌باشد.

"سر فدریک کنیون" (Sir Fredric Kenyon) که مدیر و کتابدار موزه بریتانیا و کارشناس نسخ خطی می‌باشد می‌گوید: "وقفه‌ای که بین تاریخ نگارش کتب عهد جدید و قدیمی‌ترین رونوشت آن وجود دارد به قدری ناچیز است که حتی می‌توان از آن چشم‌پوشی کرد. جای هیچ شک و تردیدی وجود ندارد که رونوشتی که امروزه از عهد جدید در اختیار ما قرار دارد با نسخه خطی اصلی آن کاملاً مطابقت دارد. می‌توان گفت که درستی و اصالت کتب عهد جدید به اثبات رسیده است." (۱۲)

محقق یونانی عهد جدید به نام "جی. هارولد گرینلی" (J. Harold Greenlee) می‌نویسد: "حال که محققین، کتب تاریخی کهنه را معتبر می‌دانند که وقفه طولانی‌ای بین زمان نگارش نسخه اصلی و قدیمی‌ترین رونوشت آنها وجود دارد و امروزه نیز نسخ خطی بسیار کمی از آنها موجود است، پس می‌توان گفت که اعتبار کتب عهد جدید باید برای ما کاملاً محرز و قابل قبول باشد." (۱۳)

با به کار گیری آزمون کتاب‌شناسی به این نتیجه می‌رسیم که نسخ خطی عهد جدید بیش از نسخ خطی کتب دیگر معتبر و قابل اعتماد هستند. علاوه بر آن کتب عهد جدید بیش از ۱۰۰ سال مورد نقادی دقیق و عمیق منتقدان مختلف قرار گرفته‌اند و در نهایت آنچه به اثبات رسیده است درستی و اصالت آنها می‌باشد.

آزمون شواهد درونی

آزمون کتاب‌شناسی ثابت کرد که متونی که امروزه در اختیار داریم با متون اصلی و اولیه کاملاً مطابقت دارند . ولی سوالی که هنوز هم بدون پاسخ مانده است این است که آیا این گزارشات مکتوب معتبر هستند یا خیر و اگر معتبر هستند میزان اعتبار آنها چقدر است ؟ پاسخ دادن به این سوال به عهده آزمون شواهد درونی می‌باشد که توسط "سی. سندرز" (C.Sanders) مطرح شده است .

در این خصوص ، منتقدین هنوز هم از قانون ارسسطو متابعت می‌کنند : " در بررسی متونی که اعتبار و درستی آنها مورد تردید قرار دارد ، هدف منتقدان باید تعیین صحت و سقم مطالب موجود باشد و آنها نباید به دنبال سود و منفعت فردی خود باشند . "

" جان و . مونتگومری " (John W. Montgomery) آن را به اختصار چنین بیان می‌کند : " ما باید متن مورد نظر را به دقت مورد بررسی قرار دهیم و تا زمانی که تضاد و اشتباها فاحشی را که نشان دهنده عدم صلاحیت نویسنده هستند در آن نیاییم، نباید آن را اشتباه و فاقد اعتبار قلمداد کنیم . " (۱۴)

دکتر " لوئیز گادسچاک " (Louis Gottschalk) ، استاد پیشین تاریخ در دانشگاه شیکاگو ، روش مطالعات تاریخی خود را در کتابی راهنمای عنوان کرده است و محققین بسیاری در تحقیقات تاریخی خود از این کتاب کمک گرفته‌اند . " گادسچاک " می‌نویسد که قابلیت نویسنده یا شاهدان برای بیان حقایق می‌تواند به تاریخ‌شناسان کمک کند تا به میزان اعتبار آن نوشتہ پی ببرند ، " این امر حتی در مورد متونی که با اعمال زور و فریب افراد یا به کمک شاهدان ذی‌نفع یا بر اساس شایعه به دست آمده باشند و یا به نوعی مشکوک و مورد تردید باشند نیز صدق می‌کند . " (۱۵)

" قابلیت بیان حقایق " کاملاً منوط به نزدیکی مکانی و زمانی شاهدان به واقعه مورد نظر می‌باشد . گزارشات عهد جدید از زندگی و تعالیم عیسی توسط افرادی نوشته شده‌اند که یا خود از شاهدان عینی بودند و یا با شاهدان عینی در ارتباط بوده‌اند . لوقا ۱ : ۳-۱ می‌گوید : " از آنچه که بسیاری دست خود را دراز کردند به سوی تألیف حکایت آن اموری که نزد ما به اتمام رسید ، چنانچه آنانی که از ابتدا نظرگارگان و خادمان کلام بودند به ما رسانیدند ، من نیز مصلحت چنان دیدم که همه را من البدایه به تدقیق در پی رفته ، به ترتیب به تو بنویسم ای تیوفلوس عزیز . "

دوم پطرس ۱ : ۱۶ می‌گوید : " زیرا که در پی افسانه‌های جعلی نرفتیم ، چون از قوت و آمدن خداوند ما عیسی مسیح شما را اعلام دادیم ، بلکه کبریایی او را دیده بودیم . "

اول یوحنا ۱ : ۳ می‌گوید : " از آنچه دیده و شنیده‌ایم شما را اعلام می‌نماییم تا شما هم با ما شراکت داشته باشید . و اما شراکت ما با پدر و با پسرش عیسی مسیح است . "

یوحنا ۱۹ : ۳۵ می‌گوید : " و آن کسی که دید شهادت داد و شهادت او راست است و او می‌داند که راست می‌گوید تا شما نیز ایمان آورید . "

لوقا ۳ : ۱ می‌گوید : " و در سال پانزدهم از سلطنت طیباریوس قیصر ، در وقتی که پنطیوس پیلاطس ، والی یهودیه بود و هیرودیس ، تیترارک جلیل و برادرش فیلیپس تیترارک ایطوريه و تراخونیتس و لیسانیوس تیترارک آبلیه . " نزدیکی شاهدان عینی به واقعیت مورد نظر درستی گزارشات آنها را تصدیق می‌کند . در هر صورت ، تاریخ‌شناسان با شاهدان عینی‌ای نیز سر و کار دارند که علی‌رغم نزدیکی به واقعیت مورد نظر و دارا بودن قابلیت بیان حقایق ، آگاهانه یا ناآگاهانه مبادرت به بیان اکاذیب می‌کنند .

گزارشات عهد جدید در مورد عیسی مسیح زمانی منتشر شد که افراد هم دوره او در قید حیات بودند . این افراد مطمئناً می‌توانستند صحت و سقم این گزارشات را تعیین کنند . زمانی که رسولان مسیح در حال موعظه انجیل بودند نیز مطالب مشابهی را در مورد عیسی عنوان می‌کردند (حتی زمانی که با سرخست‌ترین مخالفین روبرو می‌شدند .) آنها نه تنها می‌گفتند : " ما شاهد این وقایع بودیم " یا " ما این سخنان را شنیده‌ایم " ، بلکه جسورانه و با شهامت در مقابل سرخست‌ترین منتقدان می‌ایستادند و می‌گفتند : " شما نیز اینها را می‌دانید ... شما خود شاهد این وقایع بوده‌اید ... شما از این امر آگاه هستید . " البته آنها در بیان این جملات نزد مخالفان خود باید محتاطانه عمل می‌کردند ، چون اگر اشتباه می‌کردند ، مجبور می‌شدند حرف خود را پس بگیرند و ادعاهای کذب آنها را بپذیرند .

اعمال ۲ : ۲۲ می‌گوید : " ای مردان اسرائیلی این سخنان را بشنوید . عیسی ناصری مردی که نزد شما از جانب خدا میرهن گشت به قوات و عجایب و آیاتی که خدا در میان شما از او صادر گردانید ، چنانکه خود می‌دانید . "

اعمال ۲۶ : ۲۶-۲۴ می‌گوید : " چون او بدین سخنان ، حجت خود را می‌آورد ، فستوس به آواز بلند گفت : < ای پولس دیوانه هستی ! کثرت علم تو را دیوانه کرده است ! > گفت : < ای فستوس گرامی ، دیوانه نیستم بلکه سخنان راستی و هوشیاری را می‌گویم . زیرا پادشاهی که در حضور او به دلیری سخن می‌گوییم ، از این امور مطلع است ، چونکه مرا موقیع است که هیچ یک از این مقدمات بر او مخفی نیست ، زیرا که این امور در خلوت واقع نشد . "

" اف. بروس " ، استاد نقادی و تفسیر کتاب مقدس در دانشگاه " منچستر " (Manchester) ، در مورد اعتبار و صحت نسخه اصلی عهد جدید می‌گوید : " رسولان مسیح نه تنها با شاهدان عینی ای سر و کار داشتند که مشتاقانه به موضعات آنها گوش می‌دادند ، بلکه با افرادی نیز رویه رو بودند که اگر چه از حقایق خدمت و مرگ مسیح آگاه بودند ولی چندان هم از آن خرسند نبودند . رسولان نمی‌توانستند با بیان مطالب کذب و نادرست موقعیت خود را به مخاطره بیاندازند (منظور تغییر تعمدی حقایق است) ، چون مخالفین آنها که از این وقایع آگاهی کامل داشتند در پی چنین فرصتی بودند تا آنها را رسوا کنند . از سوی دیگر ، یکی از نقاط قوت کار رسولان این بود که آنها همواره به اموری اشاره می‌کردند که شنوندگان از آنها آگاهی داشتند و همین امر باعث اعتماد آنها به رسولان می‌شد . آنها نه تنها می‌گفتند : " ما شاهد این وقایع بودیم " ، بلکه می‌گفتند : " همانطور که خود شما نیز می‌دانید ... " (اعمال رسولان ۲ : ۲۲) . حتی اگر رسولان هم سعی می‌کردند حقایق را تغییر دهنده مطمئناً شاهدان مخالف حاضر در آنجا این امر را برملا می‌کردند . این مخالفین عوامل اصلاح کننده‌ای به شمار می‌رفتند . " (۱۱)

" لارنس جی. مک‌گینلی " (Lawrence J. McGinley) ، استاد دانشکده " سنت پیتر " (Saint Peter) ، در مورد اهمیت وجود شاهدان مخالف در رابطه با وقایع مکتوب در اناجیل می‌نویسد : " قبل از هر چیز باید گفت که شاهدان عینی تا زمانی که این روایات به طور کامل شکل گرفتند در قید حیات بودند و در بین آنها مخالفینی وجود داشتند که این جنبش نوین مذهبی آنها را نگران کرده بود . از آنجایی که در این روایات مطالب و تعالیمی مطرح شده‌اند که همگان از آنها اطلاع داشتند ، پس می‌توان نتیجه گرفت که اگر مطالب کذبی مطرح می‌شدند مردم مطمئناً به مخالفت برمی‌خاستند . " (۱۶)

" رابرт گرنت " (Robert Grant) ، محقق عهد جدید در دانشگاه شیکاگو ، می‌گوید : " در مدت زمانی که ممکن است اناجیل همنظر^۵ نوشته شده باشند شاهدان عینی ای وجود داشتند که مطمئناً در نوشتن این اناجیل از شهادات آنها نیز استفاده شده است ... این امر بدان معناست که می‌توان اناجیل را از معتبرترین شاهدان زندگی ، مرگ و رستاخیز مسیح دانست . " (۱۷)

" ویل دورانت " (Will Durant) ، دانشجوی رشته تحقیقات تاریخی که ایام عمر خود را صرف بررسی کتب باستانی و تاریخی کرده بود ، می‌نویسد : " رسولان علی‌رغم تمام تعصبات و پیش‌پندهای الهیاتی خود وقایعی را به نگارش در آورده‌اند که اگر واقعاً قصد تحریف حقایق را داشتند هرگز آنها را ثبت نمی‌کردند . این وقایع عبارتند از : رقابت رسولان برای کسب جایگاه بالاتر در ملکوت خدا ، فرار آنها پس از دستگیری عیسی ، انکار پطرس ، ممانعت عیسی از انجام معجزه در جلیل ، اشارات برخی از افراد به دیوانه بودن عیسی ، اعتراف او مبنی بر نداشتن آگاهی از برخی از وقایع آینده ، لحظات تلخ زندگی عیسی و ناله نالمیدانه او بر صلیب . خواننده این وقایع نمی‌تواند نسبت به حقیقت وجود شخصیت اصلی آنها شک و تردید به خود راه دهد . این امر که چند انسان عادی از یک نسل توانسته‌اند چنین شخصیت قدرتمند و جذابی را با اخلاقیات والا و چنین تصویر الهام‌بخشی را از انسان‌دوستی خلق کنند ، بیش از تمام معجزات مذکور در اناجیل باعث حیرت ما می‌شود . داستان زندگی ، شخصیت و تعالیم مسیح پس از اینکه دو قرن پیاپی زیر ذره‌بین منتقدان مورد نقادی قرار گرفت ، بی‌عیب و نقص بیرون آمد و مهم‌ترین و جذاب‌ترین بخش از تاریخ غرب را تشکیل داد . " (۱۸)

۵. میان سه انجیل اول (متی ، مرقس و لوکا) از نظر محتوی و طرز بیان شباهت‌های بسیاری وجود دارد و به همین دلیل به آنها " اناجیل همنظر " یا " اناجیل هم دید " گفته می‌شود .

آزمون شواهد بیرونی

سومین آزمون در مطالعات تاریخ‌شناسی آزمون شواهد بیرونی می‌باشد . سوالی که این آزمون باید به آن پاسخ دهد این است که آیا سایر مدارک تاریخی شهادات مذکور در کتاب مقدس را تأیید می‌کنند یا خیر ؟ به عبارت دیگر چه منابع دیگری وجود دارند که می‌توانند اعتبار ، صحت و اصلت کتب عهد جدید را به اثبات برسانند ؟ " گادسچاک Gottschalk (می‌نویسد : " می‌توان از طریق تعیین میزان مطابقت و همخوانی متن مورد نظر با حقایق تاریخی و علمی مهم صحت یا سقم شهادت شاهدان را تعیین کرد . ") ۱۵

دو تن از دوستان یوحنای رسول شواهد درونی انجیل یوحنا را تأیید می‌کنند . تاریخ‌شناسی به نام " یوسپیوس " (Eusebius) به نقل از " پاپیاس " (Papias) ، اسقف هیراپولیس ، می‌نویسد : " یوحنای شیخ چنین می‌گوید : ' مرقس کاتب پطرس رسول بود و تمام موعظات پطرس را در مورد تعالیم و اعمال مسیح به نگارش در می‌آورد ، که البتة در نگارش خود ترتیب زمانی آن وقایع را رعایت نکرده است . رعایت نکردن ترتیب زمانی به دو علت می‌باشد : اولین دلیل این است که مرقس از شاگردان و از شنوندگان مستقیم سخنان عیسی نبود ، بلکه بعدها سخنان پطرس را در مورد او یادداشت کرده بود و دلیل دوم این است که هدف پطرس از موعظه کردن ، گردآوری مجموعه‌ای منظم و مرتب از سخنان عیسی نبود ، بلکه او بر اساس مقتضیات موجود موعظه می‌کرد . بنابر این ، این امر نشان دهنده اشتباه بودن گزارشات مرقس نیست ، بلکه او آنچه را که شنیده است به دقت به نگارش درآورده است . او کاملاً دقت کرده است تا چیزی از سخنان او را از قلم نیندازد و یا چیزی را به شیوه‌ای نادرست منتقل نکند . ") ۱۹

" آبرینیوس " (Irenaeus) ، اسقف لیونز (۱۸۰ م. آبرینیوس شاگرد " پلی‌کارپ " (Polycarp) ، اسقف اسمیرنا ، بود که خود " پلی‌کارپ " مدت ۸۶ سال از عمر خود را به پیروی از مسیح پرداخته بود و از شاگردان یوحنای رسول به شمار می‌رفت .) می‌نویسد : " هنگامی که متی انجیل خود را در میان عبرانیان (یعنی یهودیان) و به زبان آها به نگارش در می‌آورد ، پطرس و پولس در شهر روم مشغول موعظه انجیل و تأسیس کلیسا بودند . پس از مرگ پطرس و پولس [در هنگام جفای نرون در سال ۶۴ میلادی] ^۶ مرقس که شاگرد و کاتب پطرس بود ، مبادرت به نگاشتن موعظات او کرد . لوقا نیز که از شاگردان پولس رسول بود ، انجیل خود را بر اساس موعظات او به نگارش درآورد . یوحنا که از شاگردان مسیح بود و محبوب‌ترین شاگرد وی به شمار می‌رفت (یوحنا ۲۱ : ۲۰ و ۲۵ : ۱۳) بر اساس آنچه که خود دیده و شنیده بود انجیل خود را در شهر افسس در آسیا به نگارش درآورد . ") ۲۰

باستان‌شناسی شواهد بیرونی ارزشمندی را ارائه می‌کند . اگر چه این شواهد الهامی بودن عهد جدید را به اثبات نمی‌رسانند ، ولی درستی وقایع مذکور در آن را تأیید می‌کنند . باستان‌شناسی به نام " ژوف فری " (Joseph Free) (می‌نویسد : " اکتشافات باستان‌شناسی صحت متنونی را مورد تأیید قرار داده است که زمانی منتقدان ، آنها را مغایر با حقایق تاریخی مهم می‌دانستند . ") ۲۱

تحقیقات باستان‌شناسی نگرش منفی " سر ویلیام رمزی " را در مورد لوقا و کتاب اعمال رسولان تغییر داد و او را متقادع ساخت که کتاب اعمال وضعیت جغرافیایی ، تاریخی و اجتماعی آسیای صغیر را در آن هنگام به درستی شرح داده است . " اف. اف. بروس " می‌نویسد : " کشف برخی از کتبیه‌ها (شواهد بیرونی) صحت و درستی نوشتگات لوقا را که زمانی مورد تردید قرار داشتند ، به اثبات رساند . این امر نه تنها در مورد نوشتگات لوقا صادق است بلکه می‌توان گفت که تحقیقات و اکتشافات باستان‌شناسی صحت و درستی تمام کتب عهد جدید را به اثبات رسانده‌اند . ") ۲۲

" ای. ان. شروین - وایت " (A. N. Sherwin-White) ، کارشناس تاریخ باستانی ، می‌نویسد : " شواهد تاریخی بسیاری وجود دارند که صحت کتاب اعمال رسولان را به اثبات می‌رسانند . " او می‌افزاید : " امروزه ، می‌توان گفت که تمام

^۶. طبق روایات موجود ، پطرس و پولس در اولین جفاای رسمی دولتی در هنگام حکومت نرون ، قیصر روم ، به شهادت رسیدند . م

ادعاهای مربوط به نادرست بودن جزئیات تاریخی مذکور در کتب عهد جدید کاملاً بی اساس و نامعقول هستند . کارشناسان تاریخ روم مدت زیادی است که به این نتیجه رسیده‌اند . " (۲۳)

من برای اثبات این امر که کتاب مقدس از لحاظ تاریخی فاقد اعتبار است تلاش‌های زیادی کردم ولی در نهایت به نتیجه عکس آن رسیدم یعنی متوجه شدم که کتاب مقدس از لحاظ تاریخی کاملاً قابل اعتماد و معتبر می‌باشد . اگر ما کتاب مقدس را فاقد اعتبار بدانیم باید تمام نوشتگات تاریخی و باستانی دیگر را نیز بی‌اعتبار تلقی کنیم . اشکال کار بسیاری از افراد این است که آنها برای تعیین میزان اعتبار کتاب مقدس از همان معیارها و آزمون‌هایی استفاده نمی‌کنند که برای تعیین اعتبار سایر کتب تاریخی به کار می‌روند . ما صرف نظر از نوع متنی که در اختیار داریم (مذهبی یا غیر مذهبی) باید از آزمون‌های مشابهی استفاده کنیم . ما با انجام این کار به این نتیجه خواهیم رسید که : " کتاب مقدس در خصوص شهادات خود در مورد عیسی کاملاً قابل اعتماد و از لحاظ تاریخی موثق و معتبر می‌باشد . "

دکتر "کلارک اچ. پیناک" (Clark H. Pinnock) ، استاد الهیات نظاممند در دانشگاه "ریجنت" (Regent) ، می‌نویسد : " کتاب مقدس تنها کتابی است که به وسیله ادله تاریخی و مکتوب بسیاری تأیید شده است و تنها کتابی است که مجموعه‌ای ارزشمند از اطلاعات تاریخی‌ای را ارائه می‌کند که می‌توان بر اساس آنها تصمیم‌گیری عاقلانه‌ای کرد . انسان‌های آگاه و شریف هرگز نمی‌توانند چنین کتابی را نادیده بگیرند . با وجود مدارک تاریخی‌ای که مسیحیت را تأیید می‌کنند می‌توان گفت که مکتب شک‌گرایی بر اساس تعصباتی نامعقول (یعنی مخالفت با امور مافوق طبیعی) بنا نهاده شده است . " (۲۴)

فصل ۵

چه کسی حاضر می‌شود به خاطر یک دروغ جان خود را فدا کند ؟

مخالفین مسیحیت همواره سعی دارند دگرگونی زندگی رسولان مسیح را نادیده بگیرند . زندگی دگرگون شده آنها بهترین گواهی است که اعتبار و صحت ادعاهای مسیح را به اثبات می‌رساند . از آنجایی که ایمان مسیحی ریشه در گذشته‌ای دور دارد ، برای تحقیق در مورد آن باید از شهادت‌های شفاهی و کتبی کمک گرفت .

تعاریف مختلفی از " تاریخ " وجود دارد و تعریفی که مورد پسند من است عبارت است از : " شناخت گذشته بر اساس شهادت‌های موجود . " اگر افراد بگویند : " به نظر ما این تعریف ، تعریف خوبی نیست . " از آنها می‌پرسم : " آیا به نظر شما ناپلئون وجود داشته است ؟ " آنها معمولاً پاسخ می‌دهند : " بله ، " سپس می‌پرسم : " آیا او را به چشم خود دیده‌اید ؟ " و آنها پاسخ می‌دهند : " خیر . " و من می‌گویم : " پس از کجا می‌دانید که او وجود داشته است ؟ " پاسخ این سوال نیز روشن است : " بر اساس شهادات موجود . "

این تعریف یک مشکل اساسی دارد و آن این است که شهادات موجود باید معبر باشد و گرنه باعث گمراهی شنونده خواهد شد . شناخت مسیحیت مستلزم شناخت گذشته بر اساس شهادت‌های موجود می‌باشد . حال سوالی که مطرح می‌شود این است : " آیا شهادات شفاهی اولیه در مورد عیسی قابل اعتماد و درست هستند ؟ آیا این شهادات سخنان و اعمال عیسی را به درستی منتقل کرده‌اند ؟ " من معتقد هستم که این شهادات کاملاً قابل اعتماد هستند .

من به شهادات رسولان اعتماد دارم ، چون یازده نفر از آنها (دوازده رسول) به خاطر ایمان داشتن به دو چیز به شهادت رسیدند : " ایمان به رستاخیز مسیح و پسر خدا بودن وی . " آنها به خاطر اعتقاد خود شکنجه شدند ، شلاق خوردن و در نهایت به یکی از بی‌رحمانه‌ترین روش‌های آن عصر به شهادت رسیدند :

- ۱) پطرس _ مصلوب شد .
- ۲) اندریاس _ مصلوب شد .
- ۳) متی _ به ضرب شمشیر کشته شد .
- ۴) یوحنا _ به مرگ طبیعی مرد .
- ۵) یعقوب ، پسر حلفی _ مصلوب شد .
- ۶) فیلیپس _ مصلوب شد .
- ۷) شمعون _ مصلوب شد .
- ۸) تادئوس _ با نیزه کشته شد .
- ۹) یعقوب ، برادر عیسی _ سنگسار شد .
- ۱۰) توما _ با نیزه کشته شد .
- ۱۱) برتو لاما _ مصلوب شد .
- ۱۲) یعقوب ، پسر زبدی _ به ضرب شمشیر کشته شد .

مخالفین پس از شنیدن سخنان من می‌گویند : " سخنان شما چیزی را ثابت نمی‌کند . چون در طی تاریخ عده زیادی به خاطر چیزهای دروغین جان خود را از دست داده‌اند . "

درست است ، عده زیادی به خاطر چیزهای دروغین جان خود را فدا کرده‌اند ولی نکته مهم این است که آنها فکر می‌کردند که آن چیزها حقیقت دارند . حال اگر فرض کنیم که رستاخیز مسیح صورت نگرفته باشد (یعنی حقیقت نداشته باشد) شاگردان وی باید از آن اطلاع داشته باشند . نمی‌توان تصور کرد که آنها فریب خورده باشند . بنابر این باید چنین نتیجه‌گیری کنیم که یازده شاگرد مسیح به خاطر مسأله‌ای جان خود را فدا کردد که می‌دانستند حقیقت ندارد و دروغ است . به سختی می‌توان در طی تاریخ یازده نفر را پیدا کرد که آگاهانه به خاطر یک دروغ جان خود را فدا کرده باشند .

ما برای درک کاری که رسولان انجام دادند باید از برخی از حقایق آگاهی داشته باشیم . اولاً ، رسولان به گونه‌ای در مورد مسیح سخن گفته و نوشتند که به نظر می‌رسد از شاهدان عینی آن وقایع بوده‌اند . پطرس گفت : " زیرا که در پی افسانه‌های جعلی نرفتیم ، چون از قوت و آمدن خداوند ما عیسی مسیح شما را اعلام دادیم ، بلکه کبیریابی او را دیده بودیم . " (دوم پطرس ۱ : ۱۶) . این آیه نشان می‌دهد که رسولان تفاوت بین افسانه و حقیقت را به خوبی می‌دانستند .

یوحنای رسول نیز آنچه را که دیده بود و یهودیان نیز از آن آگاه بودند ، بیان کرد : " آنچه از ابتدا بود و آنچه شنیده‌ایم و به چشم خود دیده ، آنچه بر آن نگریستیم و دستهای ما لمس کرد ، درباره کلمه حیات . و حیات ظاهر شد و آن را دیده‌ایم و

شهادت می‌دهیم و به شما خیر می‌دهیم از حیات جاودانی که نزد پدر بود و بر ما ظاهر شد . از آنجه دیده و شنیده‌ایم شما را اعلام می‌نماییم تا شما هم با ما شراکت داشته باشید . و اما شراکت ما با پدر و با پسرش عیسی مسیح است . " (اول یوحنا ۱ : ۳-۱)

لوقا می‌گوید : " از آنجهت که بسیاری دست خود را دراز کردند به سوی تألیف حکایت آن اموری که نزد ما به اتمام رسید ، چنانچه آنانی که از ابتدا نظارگان و خادمان کلام بودند به ما رسانیدند ، من نیز مصلحت چنان دیدم که همه را من البدایه به تدقیق در پی رفته ، به ترتیب به تو بنویسم ای تیوفلس عزیز . " (لوقا ۱ : ۳-۱)

در کتاب اعمال رسولان نیز لوقا در مورد دوره ۴۰ روزه پس از قیام مسیح سخن می‌گوید که در آن هنگام پیروان مسیح او را به چشم خود دیدند : " صحیفه اول را انشا نمودم ... درباره همه اموری که عیسی به عمل نمودن و تعلیم دادن آنها شروع کرد . تا آن روزی که رسولان برگزیده خود را به روح القدس حکم کرده ، بالا برده شد . که بدیشان نیز بعد از زحمت کشیدن خود ، خویشن را زنده ظاهر کرد به دلیلهای بسیار که در مدت چهل روز بر ایشان ظاهر می‌شد و درباره امور ملکوت خدا سخن می‌گفت . " (اعمال رسولان ۱ : ۳-۱)

یوحنا ای رسول نیز بخش پایانی انجیل خود را با این آیه آغاز می‌کند : " و عیسی معجزات دیگر بسیار نزد شاگردان نمود که در این کتاب نوشته نشد . " (یوحنا ۲۰ : ۳۰)

بخش اعظم شهادت این شاهدان عینی به رستاخیز مسیح اختصاص دارد . رسولان مسیح شاهد رستاخیز وی بوده‌اند :

اعمال ۳ : ۱۵	لوقا ۲۴ : ۴۸
اعمال ۴ : ۳۳	یوحنا ۱۵ : ۲۷
اعمال ۵ : ۳۲	اعمال ۱ : ۸
اعمال ۱۰ : ۳۹	اعمال ۲ : ۳۲ و ۲۴
اول یوحنا ۱ : ۲	اعمال ۱۰ : ۴۱
اعمال ۲۲ : ۱۵	اعمال ۱۳ : ۳۱
اعمال ۲۳ : ۱۱	اول قرنتیان ۱۵ : ۹-۴
اعمال ۲۶ : ۱۶	اول قرنتیان ۱۵ : ۱۵

ثانیاً ، چنین به نظر می‌رسد که خود رسولان نیز متلاعده شده بودند که عیسی از مردگان برخاسته است . در ابتدا ، آنها به این امر اعتقاد نداشتند و به همین دلیل نیز پنهان شده بودند (مرقس ۱۴ : ۵۰) . آنها حتی شک و تردید خود را نیز ابراز کردند . و تنها با مشاهده ادله کافی و قانع کننده به آن ایمان آورند . می‌توان به توما اشاره کرد که می‌گفت : " تا زمانی که انگشت خود را در جای میخها نگذارم ایمان نخواهم آورد که او از مردگان برخاسته است . " توما بعدها در راه مسیحیت به شهادت رسید . آیا او فریب خورده بود ؟ او جان خود را در راه اعتقاد خود فدا کرد .

می‌توان به پطرس نیز اشاره کرد . او در هنگام محاکمه عیسی بارها او را انکار کرد و بالاخره وی را تنها گذاشت . ولی بعدها اتفاق عجیبی برای این انسان ترسو و بزدل رخ داد . مدت کمی پس از مصلوب و دفن شدن عیسی ، علی‌رغم تهدیدات موجود در اورشلیم شجاعانه به موضعه انجیل پرداخت و گفت که عیسی همان مسیح است و از مردگان برخاسته است . و در نهایت پطرس به صورت وارونه مصلوب شد و به شهادت رسید . آیا پطرس نیز فریب خورده بود ؟ چه اتفاقی برای وی رخ داده بود ؟ چه چیزی او را دگرگون ساخته بود و به انسانی دلیر و شجاع تبدیل کرده بود ؟ چرا او حاضر شد به خاطر مسیح جان خود را فدا کند ؟ تنها توجیهی که مرا قانع می‌کند این است : " و اینکه به کیفا [پطرس] (یوحنا ۱ : ۴۲) ظاهر شد ... " (اول قرنتیان ۱۵ : ۵)

می‌توان یعقوب ، برادر عیسی ، را نیز نمونه بارزی دانست که علی‌رغم میل خود به عیسی قیام کرده ایمان آورد (متی ۱۳ : ۵۵ ; مرقس ۶ : ۳) . اگر چه یعقوب از جمله دوازده شاگرد عیسی نبود (متی ۱۰ : ۴-۲) ، ولی بعدها به همراه پولس و برنابا (اعمال ۱۴ : ۱۴) در گروه رسولان قرار گرفت (غلاتیان ۱ : ۱۹) . در زمان حیات مسیح ، یعقوب برادر خود را به عنوان پسر خدا نپذیرفت (یوحنا ۷ : ۵) . ممکن است او نیز مانند سایر برادران و خواهران خود مسیح را مسخره کرده باشد و گفته باشد : " مگر نمی‌خواهی مردم به تو ایمان بیاورند ؟ پس چرا به اورشلیم نمی‌روی و در آنجا معجزه نمی‌کنی ؟ "

ادعاهای عیسی [ ] من راه و راستی و حیات هستم . هیچ کس نزد پدر جز به وسیله من نمی‌آید . " - یوحنا ۱۴ : ۶ ؛ " من تاک هستم و شما شاخه‌ها " - یوحنا ۱۵ : ۵ ؛ " من شبان نیکو هستم و ... و خاصان من مرا می‌شناسند . " - یوحنا ۱۰ : ۱۴ باعث شرمساری یعقوب می‌شد ، چون شهرت خانوادگی آنها را لکه‌دار می‌کرد . اگر برادر شما چنین ادعاهایی کند ، چه احساسی به شما دست می‌دهد ؟

ولی اتفاق خاصی برای یعقوب رخ داد . پس از مصلوب و دفن شدن عیسی ، یعقوب در اورشلیم شروع به موعظه انجیل کرد . پیام او این بود که عیسی در راه گناهان ما مرد ، و از مردگان برخاست و او هم‌اکنون زنده است . در نهایت ، یعقوب به مقام رهبری کلیسا اورشلیم نایل شد و رساله یعقوب را به نگارش در آورد . او رساله خود را با این جمله آغاز کرد : " یعقوب که غلام خدا و عیسی مسیح خداوند است . " بالاخره یعقوب ، برادر عیسی ، به دستور حنانيا ، کاهن اعظم ، سنگسار شد ( ) یوسفوس Josephus . آیا یعقوب نیز فریب خورده بود ؟ خیر ، تنها توجیه قانع‌کننده این است : " از آن پس به یعقوب ظاهر شد ... " (اول قرنطیان ۱۵ : ۷).

اگر فرض کنیم که رستاخیزی صورت نگرفته بود و رسولان مسیح نیز از آن اطلاع داشتند ، مجبور هستیم چنین نتیجه‌گیری کنیم که آنها سعی داشتند دروغ بزرگی را به مردم تحمیل کنند . ولی این نتیجه‌گیری با خصوصیات اخلاقی‌ای که در رسولان مسیح سراغ داریم کاملاً در تضاد می‌باشد . آنها با دروغ گفتن مخالف بودند و همواره بر صداقت تأکید می‌کردند . آنها افراد را تشویق می‌کردند تا حقیقت را بشناسند . مورخی به نام " ادوارد گیبون " (Edward Gibbon) در اثر معروف خود تحت عنوان " تاریخ سقوط و زوال امپراتوری روم " یکی از پنج علت پیشرفت سریع مسیحیت را " اخلاق پاک و جدی مسیحیان اولیه " می‌داند . " مایکل گرین " (Michael Green) ، مدیر دانشکده سنت جان " (St. John) در " ناتینگهام " (Nottingham) ، می‌گوید : " اعتقاد به رستاخیز مسیح اعتقادی بود که پیروان دل شکسته استادی مصلوب شده را به شاهدانی دلیر و شهدای کلیسا اولیه تبدیل کرد . به خاطر این اعتقاد بود که پیروان مسیح از گروه یهودیان جدا شدند و به معتقدان به رستاخیز پیوستند . آنها زندانی و شکنجه شدند و حتی جان خود را نیز فدا کردند ولی در هر صورت حاضر نشدن اساس ایمان خود یعنی ' قیام مسیح در روز سوم ' را انکار کنند . " (۱) ثالثاً ، رفتار دلیرانه رسولان پس از پذیرش رستاخیز مسیح احتمال دروغ بودن آن را از بین می‌برد . زندگی آنها یک شبه دگرگون شد . پطرس که عیسی را انکار کرده بود ، پس از رستاخیز وی با شجاعت در مورد مسیح زنده موعظه کرد و حتی جان خود را در این راه نهاد . اگر چه مقامات دولتی پیروان مسیح را دستگیر می‌کردند و آنها را مورد ضرب و شتم قرار می‌دادند ، ولی آنها پس از آزاد شدن بلافضله به خیابان‌ها می‌آمدند و در مورد مسیح موعظه می‌کردند (اعمال ۵ : ۴۲-۴۰). شادی پیروان مسیح برای دوستانشان و شجاعت آنها برای دشمنانشان کاملاً مشهود بود . آنها در شهرهای کوچک و گمنام موعظه نمی‌کردند ، بلکه در اورشلیم که شهری بزرگ بود این کار را انجام می‌دادند .

پیروان مسیح اگر از رستاخیز مسیح مطمئن نبودند هرگز حاضر نمی‌شدند این شکنجه‌های موجود حاضر نشد اعتقاد خود را در این راه فدا کنند . مطابقت حیرت‌انگیزی میان موعظات و اعمال آنها وجود داشت . کمتر اتفاق می‌افتد که اعضای گروهی بزرگ با یکدیگر کاملاً موافق باشند ، ولی پیروان مسیح در خصوص رستاخیز وی کاملاً اتفاق نظر داشتند . اگر فرض کنیم که آنها فریبکار بودند ، پس چرا حتی یکی از آنها زیر فشارها و شکنجه‌های موجود حاضر نشد اعتقاد خود را انکار کند ؟

" پاسکال " (Pascal) ، فیلسوف فرانسوی ، می‌نویسد : " این ادعا که رسولان مسیح فریبکار بوده‌اند ، ادعایی کاملاً نامعقول می‌باشد . حال این ادعای نامعقول را مورد بررسی قرار خواهیم داد . چنین تصور می‌کنیم که دوازده شاگرد مسیح پس از مرگ وی دور یکدیگر جمع می‌شوند و با یکدیگر تبانی می‌کنند که بگویند مسیح از مردگان قیام کرده است . این امر موجب واکنش شدید مقامات مذهبی و دولتی می‌شد . قلب انسان بی‌ثبات و تغییرپذیر است و وعده‌ها و وسوسه‌های مادی نیز می‌توانند آن را تحت تأثیر قرار دهند . اگر یکی از آنها در برابر این وسوسه‌ها سر تسلیم فرود می‌آورد و یا زیر فشار زندان و شکنجه تاب و تحمل خود را از دست می‌داد ، همه آنها از بین می‌رفتند ." (۲)

" مایکل گرین " این سوال را مطرح می‌کند : " آنها چگونه یک شبه دگرگون شدند و به افرادی تبدیل شدند که شیفته خداوند خود بودند و علی‌رغم رویارویی با مخالفتها ، بدینهای ، تمسخرها ، مشقات و زندان‌ها به سه قاره جهان رفتند و پیغام مسیح و رستاخیز وی را موعظه کردند و حتی جان خود را نیز در این راه نهادند ؟ " (۳)

نویسنده‌ای گمنام تغییراتی را که در زندگی رسولان رخ داد، این چنین توصیف می‌کند: "در روز مصلوب شدن مسیح آنها ناراحت و غمگین بودند، ولی در روز اول هفته قلب آنها مملو از شادی بود. در روز مصلوب شدن عیسی آنها کاملاً امید خود را از دست داده بودند، ولی در روز اول هفته یقین و امید بر قلب آنها حکمفرما بود. هنگامی که برای اولین بار خبر رستاخیز مسیح را شنیدند به سختی توانستند آن را بپذیرند، ولی هنگامی که از آن اطمینان حاصل کردند دیگر هرگز در این خصوص شک و تردید به خود راه ندادند. چگونه می‌توان این تحول و دگرگونی را در زندگی رسولان توجیه کرد. مفهود شدن جسد مسیح از قبیرش نمی‌توانست شخصیت و روح و روان آنها را چنین متحول گرداند. سه روز برای شکل‌گیری افسانه‌ای که بتواند آنها را چنان تحت تأثیر قرار دهد نیز مدت بسیار کمی بود. برای شکل‌گیری افسانه زمان زیادی لازم است. تحول و دگرگونی آنها یک تغییر روانی بود که نیازمند توضیح کاملی است. با توجه به شخصیت شاهدان مسیح یعنی مردان و زنانی که والاترین تعالیم اخلاقی را به جهانیان ارائه کردند و حتی بر اساس شهادت دشمنانشان مطابق با این تعالیم و معیارهای اخلاقی زندگی کردند و با در نظر گرفتن تغییر و تحولی که در زندگی عده‌ای انسان ترسو رخ داد که در بالاخانه‌ای زانوی غم به بغل گرفته بودند و پس از چند روز آنها را به افرادی تبدیل کرد که تمام جفاها می‌مودند نیز توانست آنها را ساخت کند. آیا می‌توان چنین استنباط کرد که آنها سعی داشتند داستانی ساختگی را به جهانیان تحمیل کنند؟ چنین چیزی غیر ممکن است."

"کنت اسکات لاتورت" (Kenneth Scott Latourette) می‌نویسد: "رستاخیز مسیح و نزول روح القدس تأثیر عمیقی بر شاگردان مسیح گذاشته بود. انسان‌های نامیم و دلسردی که با حسرت و اندوه به گذشته و امیدهای از دست رفته خود مبنی بر نجات قوم اسرائیل توسط مسیح، می‌نگریستند به شاهدانی تبدیل شدن که شیفته خداوند خود بودند." (۴)

"پائول لیتل" (Paul Little) این سوال را مطرح می‌کند: "آیا می‌توان چنین افرادی را که ساختار اخلاقی جامعه را متحول ساختند دروغگو یا دیوانه تلقی کرد؟ پذیرش این احتمالات دشوارتر از پذیرش رستاخیز مسیح است و علاوه بر آن ادله‌ای برای اثبات آنها وجود ندارد." (۵)

پایبندی و وفاداری کامل رسولان به اعتقادشان را نمی‌توان به گونه‌ای دیگر توجیه کرد. در دایرهالمعارف بریتانیکا از "اریجن" (Origen) نقل قول شده است که پطرس به صورت وارونه مصلوب شده است. "هربرت ورکمن" (Herbert Workman) در مورد مرگ پطرس می‌گوید: "طبق پیشگویی مسیح، پطرس را از راه "آورلیین" (Aurelian) به تپه واتیکان در نزدیکی باغ‌های نرون برداشت، یعنی جایی که در آنجا بسیاری از پیروان مسیح را به بی‌رحمانه‌ترین شکل به شهادت رسانده بودند. از آنجایی که پطرس خود را شایسته نمی‌دانست که مانند سرورش بمیرد، از آنها خواست تا او را به صورت وارونه مصلوب کنند." (۶)

"هارولد متینگلی" (Harold Mattingly) در مقاله تاریخی خود می‌نویسد: "پطرس و پولس رسول شهادات خود را با خون خود مهر کردند." (۷) "ترتولیان" (Tertullian) می‌نویسد: "هیچ کس تمایلی به مردن ندارد مگر اینکه بداند برای حقیقتی جان خود را از دست می‌دهد." (۸) "سایمون گرینلیف" (Simon Greenleaf)، استاد حقوق در دانشگاه هاروارد، که سال‌ها در مورد نحوه بررسی شهادات و تعیین میزان اعتبار آنها تدریس کرده بود می‌نویسد: "تاریخ جنگ نظامی نیز قادر نیست چنین نمونه‌ای از وفاداری قهرمانانه، صبر و شهامتی تزلزل ناپذیر را ارائه کند. آنها برای تجدید نظر در مورد بنیاد ایمان خود و حقایق بزرگی که مورد پذیرش‌شان بود فرصت کافی را داشتند." (۹)

آنها برای اثبات حقانیت ادعاهای خود تا پای جان نیز پیش رفتند. اعتماد من به شهادات و سخنان رسولان بیش از اعتمادی است که نسبت به سخنان افراد معاصر دارم، چون آنها حتی حاضر نیستند به خاطر اعتقاد خود کمترین خطری را به جان بخربند، چه رسد به اینکه در راه اعتقاد خود جان خود را نیز فدا کنند.

فصل ۶

مسیح مرد چه فایده‌ای دارد؟

بسیاری از افراد به خاطر اهداف والایی که دارند حاضر می‌شوند جان خود را فدا کنند . به عنوان مثال می‌توان به دانشجویی در " سن دیگو " (San Diego) اشاره کرد که به نشانه اعتراض به جنگ ویتنام دست به خودسوزی زده بود . همچنین می‌توان از بودایی‌هایی یاد کرد که در دهه ۶۰ دست به خودسوزی زدند تا بدین ترتیب توجه جهانیان را به منطقه جنوب شرقی آسیا جلب کنند .

ولی مشکل رسولان این بود که هدف و آرمان والای آنها روی صلیب جان خود را از دست داده بود . آنها معتقد بودند که عیسی ، مسیح موعود است . آنها فکر نمی‌کردند که او روزی بمیرد . رسولان معتقد بودند که عیسی کسی است که ملکوت خدا را برقرار خواهد نمود و بر قوم اسرائیل سلطنت خواهد کرد .

برای درک رابطه رسولان با مسیح و پی بردن به این امر که چرا مصلوب شدن وی تا این حد برای آنها غیر قابل درک بود نخست باید بدانیم که در آن زمان چه تصویری از مسیح در اذهان عمومی وجود داشت .

زندگی و تعالیم عیسی با تصویری که یهودیان در آن زمان از مسیح در ذهن خود داشتند کاملاً در تضاد بود . آنها از کودکی آموخته بودند که مسیح در مقام رهبری سیاسی ، قدرتمند و پیروز ظهر خواهد کرد و یهودیان را از اسارت آزاد خواهد ساخت و آنها را به سرزمین موعودشان باز خواهد گردانید . " مسیح رنج کشیده و مصلوب شده برای آنها کاملاً ناآشنا بود . " (۱) " ای. اف. اسکات " (E. F. Scott) در مورد زمان حیات مسیح این چنین می‌نویسد : " دوره حیات مسیح دوره هیجان‌انگیزی بوده است . مهار کردن اشتیاق افرادی که مدت‌ها منتظر ظهر نجات دهنده موعود خود بودند برای رهبران مذهبی یهود غیر ممکن به نظر می‌رسید . بدون شک ، واقعی که در آن زمان اتفاق می‌افتد امید و اشتیاق آنها را تقویت می‌کرد .

" بیش از یک نسل بود که یهودیان در اسارت رومی‌ها بودند . اقدامات سرکوب‌گرانه رومی‌ها حس وطن‌پرستی را بیش از پیش در یهودیان برانگیخته بود . اگر چه اعتقاد آنها به ظهر پادشاه موعود و رستگاری معجزه‌آسایشان اعتقادی کهن بود ولی در آن زمان ایده‌ای جدید به شمار می‌رفت . در ورای نازارمی‌ها و شورش‌هایی که در انجیل شاهد آنها هستیم می‌توان رد این انتظار طولانی را مشاهده کرد .

" بسیاری از یهودیان در مورد مسیح همان نگرشی را دارا بودند که اشعیای نبی و معاصرینش داشتند - یعنی پادشاهی از نسل داود که قرار است برای یهودیان پیروزی و سعادت را به ارمغان بیاورد . با توجه به اشارات انجیل به نظر می‌رسد که قوم یهود مسیح را رهبری ملی و سیاسی قلمداد می‌کردند . " (۲) محقق یهودی به نام " ژوف کلاوسنر " (Joseph Klausner) می‌نویسد : " برای یهودیان ، مسیح نه تنها رهبر سیاسی برجسته‌ای بود ، بلکه فردی با اخلاقیات والا نیز به شمار می‌رفت . " (۳)

" چیکوب گارتنهاس " (Jacob Gartenhus) در مورد عقایدی که در زمان حیات مسیح در میان یهودیان رایج بود چنین می‌نویسد : " در نظر یهودیان مسیح فردی بود که باید آنها را از سلطه رومی‌ها خارج می‌کرد ... و در واقع آنها برای نجات و رستگاری ملی منتظر ظهور او بودند . " (۴)

در دایره المعارف یهود نوشته شده است : " یهودیان منتظر نجات دهنده موعودی از نسل داود بودند که قرار بود آنها را از یوغ بندگی حاکمان غاصب و بیگانه نجات دهد و به حکومت رومیان بتپرست پایان بخشد و حکومت عدل و صلح را برقرار کند . " (۵)

در آن زمان یهودیان برای نجات خود به مسیح موعود پناه آورده بودند . رسولان نیز مانند سایرین همین اعتقاد را داشتند . " میلار بورز " می‌نویسد : " عیسی به قدری با مسیحی که آنها منتظرش بودند تفاوت داشت که حتی شاگردان وی نیز نمی‌توانستند باور کنند که او خود مسیح است . " (۶) به همین دلیل نیز پیش‌بینی‌ها و سخنان عیسی در مورد مصلوب شدنش به هیچ وجه برای شاگردان وی خوشایند نبود (لوقا ۹ : ۲۲) . ای. بی. بروس (A. B. Bruce) می‌نویسد : " آنها تصویر می‌کردند که عیسی وضعیت موجود را نامیدندتر از آنچه که واقعاً هست می‌بیند و نگرانی‌های وی بی‌مورد هستند ... مسیح مصلوب شده باعث رسوای آنها می‌شد و با اعتقادات رسولان نیز مغایر بود . حتی پس از صعود مسیح به آسمان نیز این طرز فکر در میان اکثر یهودیان وجود داشت . " (۷)

" الفرد ادرزهیم " (Alfred Edersheim)، مدرس پیشین ترجمه " هفتاد " (Septuagint)^۷ در دانشگاه آکسفورد، به درستی استنباط کرده است که : " آنچه بیش از همه در خصوص مسیح بعيد به نظر می‌رسید ، زمان مصلوب شدنش بود . " (۸)

اگر نگرش رسولان در مورد عیسی را در عهد جدید بررسی کنیم ، می‌بینیم که آنها فکر می‌کردند که او مسیح موعود است . زمانی که عیسی به شاگردان گفت که به اورشلیم خواهد رفت و در آنجا مورد آزار و اذیت قرار خواهد گرفت ، یعقوب و یوحنا از او خواستند تا هنگامی که ملکوت خود را برقرار می‌کند بر دست راست و چپ او بنشینند (مرقس ۱۰ : ۳۲-۳۸) . آنها زمانی که خواسته خود را مطرح می‌کردند چه تصویری از مسیح در ذهن خود داشتند ؟ آیا آنها مسیحی مصلوب شده و رنج کشیده را در نظر داشتند ؟ خیر ، آنها فکر می‌کردند که مسیح یک رهبر سیاسی است . عیسی به آنها گفت که سخنانش را درک نکرده‌اند و نمی‌دانند که چه چیزی از او می‌خواهند . زمانی که او در مورد زحمات و مصلوب شدن خود با شاگردانش صحبت می‌کرد ، آنها منظور او را درک نمی‌کردند (لوقا ۱۸ : ۳۱-۳۴) . آنها با توجه به آموخته‌های خود در مورد مسیح و تصویری که در مورد او داشتند فکر می‌کردند که آینده خوبی در انتظارشان است . ولی آنچه در جلتا اتفاق افتاد تمام امید آنها مبنی بر مسیح بودن عیسی را بر باد داد و آنها نالمیدانه به خانه‌هایشان بازگشتند و حسرت می‌خوردند از اینکه چرا سه سال از عمر خود را بیهوده تلف کرده‌اند .

دکتر " جورج الدون لد " (George Eldon ladd) ، استاد عهد جدید در دانشگاه الهیات " فیولر " (Fuller) ، می‌نویسد : " به همین دلیل بود که شاگردان عیسی در هنگام دستگیری‌اش او را تنها گذاشتند . تنها تصویری که آنها از مسیح داشتند این بود که او در مقام رهبری فاتح بر تمام دشمنانش غلبه خواهد کرد . ولی زمانی که عیسی را دیدند که زیر شلاق‌های سربازان به زمین افتاده و خون آلود شده و در دستان پیلاطس زندانی شده بود و زمانی که او را دیدند که به سوی جلتا می‌رفت تا به عنوان مجرمی معمولی به صلیب کشیده شود ، تمام امیدهای مسیح باورانه آنها بر باد رفت . از دیدگاه روانشناسی ما چیزهایی را می‌شنویم که آمادگی شنیدنشان را داشته باشیم . و به همین دلیل نیز گوش شنوازی برای شنیدن پیشگویی‌های عیسی در مورد زحمات و مرگش وجود نداشت . شاگردان عیسی نیز علی‌رغم هشدارهایی که عیسی به آنها داده بود خود را برای شنیدن این حقایق آماده نکرده بودند ... " (۹)

در کمال تعجب ، چند هفته پس از مصلوب شدن عیسی ، شاگردان وی به اورشلیم رفتند و در آنجا به موعظه پرداختند و در موعظات خود عیسی را در مقام نجات دهنده ، خداوند و مسیح موعود معرفی می‌کردند . تنها توجیه منطقی برای این دگرگونی و تحول این است : "... ظاهر شد و بعد از آن به آن دوازده " (اول قرنیان ۱۵ : ۵) . چه چیز دیگری می‌توانست

^۷. در زمان حکومت فیلادلفوس (۲۸۵-۲۴۶ ق. م.) کتاب عهد عتیق به زبان یونانی ترجمه شد ، که این ترجمه به ترجمه هفتاد معروف است .

این شاگردان نامید را برانگیزد تا در راه مسیح مصلوب شده ، متحمل رنج و عذاب شوند و حتی جان خود را در این راه فدا کنند ؟ مسیح " بدیشان نیز بعد از زحمت کشیدن خود ، خویشن را زنده ظاهر کرد به دلیلهای بسیار که در مدت چهل روز بر ایشان ظاهر می شد . " (اعمال ۱ : ۳)

آری ، عده زیادی حاضر می شوند به خاطر اهداف عالی خود جان خود را فدا کنند ، ولی هدف و آرمان والای رسولان مصلوب شده بود . تنها رستاخیز عیسی و ملاقات پیروانش با عیسای زنده می توانست آنها را مت怯عده کند که عیسی همان مسیح است . به همین دلیل نیز آنها نه تنها با سخنان و زندگی خود شهادت دادند ، بلکه با مرگ خود نیز شهادت خود را به اثبات رساندند .

فصل ۷

آیا شنیدهاید برای شائلو چه اتفاقی رخ داد ؟

یکی از دوستان من به نام " جک " که در دانشگاه‌های مختلف سخنرانی می‌کند ، روزی به دانشگاه می‌رود و دانشجویانش با خبر مهمی او را غافلگیر می‌کنند . آنها بدون هماهنگی قبلی جلسه مناظره‌ای را بین او و یکی از استادی ملحد دانشگاه ترتیب داده بودند . رقیب " جک " در این مناظره استاد فلسفه دانشگاه بود ، که سخنوری فصیح و یکی از مخالفین سرسخت مسیحیت به شمار می‌رفت . ابتدا از " جک " خواستند تا صحبت کند . او شواهدی را ارائه کرد که رستاخیز مسیح را به اثبات می‌رساندند و سپس در مورد تحولی که در زندگی پولس رخ داد سخن گفت و در آخر نیز شهادت زندگی شخصی خود را بیان کرد و گفت که مسیح چگونه زندگی او را در دوران دانشجویی دگرگون کرده است .

زمانی که فرصت سخنرانی به استاد فلسفه داده شد ، او بسیار عصبی به نظر می‌رسید . او نمی‌توانست شواهد موجود مبنی بر رستاخیز مسیح و یا دگرگونی زندگی " جک " را انکار کند ، به همین دلیل سخنرانی خود را با اشاره به زندگی پولس رسول و گرایش ناگهانی او به مسیحیت آغاز کرد . او چنین استدلال کرد : " گاهی افراد به قدری از لحظه روانی درگیر مسائل‌ای می‌شوند که با آن در حال مبارزه هستند ، که در نهایت به جایی می‌رسند که خود نیز به آن ایمان می‌آورند . " در این هنگام دوست من لبخندی زد و گفت : " پس شما نیز باید مراقب باشید ، چون در غیر این صورت به مسیح ایمان خواهید آورد . "

یکی از شواهد مهمی که مسیحیت را مورد تأیید قرار می‌دهد دگرگونی‌ای است که در زندگی شائلو طرسوسی ، سرسخت‌ترین مخالف مسیحیت ، رخ داد و او را به پولس رسول تبدیل کرد . شائلو عبرانی‌ای متعصب و رهبری مذهبی بود . از آنجایی که در شهر طرسوس به دنیا آمده بود این امکان را داشت تا فنون و دروس مذهبی آن زمان را به خوبی فرا گیرد . دانشگاه‌هایی در شهر طرسوس وجود داشتند و این شهر به خاطر دارا بودن فرهنگ و فلسفه رواقیون از شهرت خاصی برخوردار بودند . " استрабو " (Strabo) ، جغرافی دان یونانی ، طرسوس را به خاطر ارزشی که برای فلسفه و آموزش قابل است تحسین می‌کند . (a1)

شائلو نیز مانند پدرش تابعیت رومی داشت که در آن زمان امتیاز ویژه‌ای به شمار می‌رفت . به نظر می‌رسید که او بر فرهنگ و تفکر یونانی اشراف کامل داشت . علاوه بر این به زبان یونانی و فنون احتجاج نیز تسلط کامل داشت . او حتی در سخنان خود از شعراء و فلاسفه‌ای نقل قول می‌کرد که مشهور نبودند .

اعمال ۱۷ : ۲۸ - " زیرا که در او زندگی و حرکت و وجود داریم چنانکه بعضی از شعرای شما نیز گفته‌اند که ' از نسل او می‌باشیم ' . [آراتوس کلینتس] " ،

اول قرنتیان ۱۵ : ۳۳ - " فریفته مشوید ' معاشرات بد ، اخلاق حسن را فاسد می‌سازد ' . [مناندر] " ،
تیطس ۱ : ۱۲ - " یکی از ایشان که نبی خاص ایشان است ، گفته است که ' اهل کریت همیشه دروغگو و وحش شریر و شکم‌پرست بی‌کاره می‌باشند ' . [اپیمندس] "

تعالیمی که پولس فرا گرفته بود تعالیم خشک یهودی و فریسی بودند . او در سن ۱۴ سالگی برای ادامه تحصیلات خود نزد عمالائیل ، یکی از بزرگترین استادی آن عصر و نوه هیلل ، رفت . پولس نیز در سخنان خود عنوان کرد که او نه تنها فریسی است بلکه پسر فریسی نیز می‌باشد (اعمال ۲۳ : ۶) . در غلاطیان ۱ : ۱۴ نیز چنین می‌گوید : " و در دین یهود از اکثر همسالان قوم خود سبقت می‌جستم و در تقالید اجداد خود بغايت غیور می‌بودم . "

برای درک دگرگونی‌ای که در زندگی پولس رخ داد ابتدا باید بدانیم که چرا او سرسختانه با مسیحیت مبارزه می‌کرد : " دلیل این امر وقف کامل او به شریعت یهود بود . این وقف و سرسپردگی دلیل اصلی مخالفت شدید او با مسیح و کلیسای اولیه بود .

" ژاک دوپانت (Jacques Dupont) می‌نویسد : " دلیل مخالفت پولس با پیام مسیحیت مسیح بودن عیسی نبود ...] بلکه [نجات دهنده بودن وی بود ، چون بدین ترتیب شریعت یهود تمام اعتبار خود را برای نجات بشر از دست می‌داد ...] پولس [به خاطر اهمیتی که برای شریعت یهود ، به عنوان تنها راه نجات ، قایل بود ، به شدت با مسیحیت مخالفت می‌کرد . " (۲)

دایره المعارف بریتانیکا می‌نویسد : " فرقه‌ای جدید از یهودیت که خود را مسیحی می‌نامیدند شروع به مخالفت با محتوای تعالیم یهودی پولس کردند . " (b1) او متعصبانه به نابود کردن این فرقه می‌پرداخت (غلاطیان ۱ : ۱۳) . او مسیحیان را تعقیب می‌کرد و به قتل می‌رساند (اعمال ۲۶ : ۹-۱۱) . او به معنای واقعی کلمه " کلیسا را معذب می‌ساخت . " (اعمال ۸ : ۳) او نامه‌ای از رئیس کهنه دریافت کرد و به دمشق رفت تا پیروان عیسی را دستگیر کند و برای محکمه به اورشلیم بیاورد . ولی در راه دمشق اتفاق عجیبی برای وی رخ داد : " اما سولس هنوز تهدید و قتل بر شاگردان خداوند همی دمید و نزد رئیس کهنه آمد ، و از او نامه‌ها خواست به سوی کنایی که در دمشق بود تا اگر کسی را از اهل طریقت خواه مرد و خواه زن بیابد ، ایشان را بند بر نهاده ، به اورشلیم بیاورد . و در اثنای راه ، چون نزدیک به دمشق رسید ، ناگاه نوری از آسمان دور او درخشید . و به زمین افتاده ، آوازی شنید که بدو گفت : < ای شاول ، شاول ، برای چه بر من جفا می‌کنی ؟ > گفت : > خداوندا تو کیستی ؟ > خداوند گفت : > من آن عیسی هستم که تو بدو جفا می‌کنی . لیکن برخاسته ، به شهر برو که آنجا به تو گفته می‌شود چه باید کرد . < اما آنانی که همسفر او بودند ، خاموش ایستادند چونکه آن صدا را شنیدند ، لیکن هیچ کس را ندیدند . پس سولس از زمین برخاسته ، چون چشمان خود را گشود ، هیچ کس را ندید و دستش را گرفته ، او را به دمشق برداشت ، و سه روز نابینا بوده ، چیزی نخورد و نیاشامید .

" و در دمشق ، شاگردی حنانيا نام بود که خداوند در رویا بدو گفت : > ای حنانيا ! > عرض کرد : > خداوندا لبیک ! > خداوند وی را گفت : > برخیز و به کوچه‌ای که آن را راست می‌نامند بشتاب و در خانه یهودا ، سولس نام طرسوسی را طلب کن زیرا که اینک دعا می‌کند ، و شخصی حنانيا نام را در خواب دیده است که آمده ، بر او دست گذارد تا بینا گردد . <) اعمال ۹ : ۱-۱۲)

با مطالعه مطالب زیر پی خواهید برد که چرا مسیحیان از پولس می‌ترسیدند . " حنانيا جواب داد که > ای خداوند ، درباره این شخص از بسیاری شنیده‌ام که به مقدسین تو در اورشلیم چه مشقتها رسانید ، و در اینجا نیز از روسای کهنه قدرت دارد که هر که نام تو را بخواند ، او را حبس کند . < خداوند وی را گفت : > برو زیرا که او طرف برگزیده من است تا نام مرا پیش امته‌ها و سلطانین و بنی اسرائیل ببرد . زیرا که من او را نشان خواهم داد که چقدر زحمتها برای نام من باید بکشد . < پس حنانيا رفته ، بدان خانه در آمد و دستها بر وی گذارده ، گفت : > ای برادر شاول ، خداوند یعنی عیسی که در راهی که می‌آمدی بر تو ظاهر گشت ، مرا فرستاد تا بینایی بیایی و از روح القدس پر شوی . < در ساعت از چشمان او چیزی مثل فلس افتاده ، بینایی یافت و برخاسته ، تعمید گرفت . و غذا خورده ، قوت گرفت و روزی چند با شاگردان در دمشق توقف نمود . <) اعمال ۹ : ۱۳-۱۹) . پولس می‌گوید : " آیا عیسی مسیح خداوند ما را ندیدم ؟ " (اول قرنتیان ۹ : ۱) او در مقایسه ظاهر شدن عیسی به وی و ظاهر شدن عیسی به رسولانش پس از رستاخیز می‌گوید : " و آخر همه بر من ... ظاهر گردید . " (اول قرنتیان ۱۵ : ۸) .

پولس عیسی را به شیوه‌ای حیرت‌انگیز دید . او موعظه انجیل را امری ضروری می‌دانست و نه اختیاری . " زیرا هر گاه بشارت دهم ، مرا فخر نیست چونکه مرا ضرورت افتاده است ، بلکه وای بر من اگر بشارت ندهم . " (اول قرنتیان ۹ : ۱۶) . توجه داشته باشید که ملاقات پولس با عیسی و دگرگونی زندگی وی کاملاً ناگهانی و غیر متربقه بود . " ... ناگاه نوری عظیم از آسمان گرد من درخشید . " (اعمال ۲۲ : ۶) . پولس به هیچ وجه نمی‌دانست این موجود آسمانی چه کسی بود و به همین دلیل نیز هنگامی که شنید او عیسای ناصری است ، حیرت زده شد و به خود لرزید .

ممکن است در خصوص اتفاقی که در راه دمشق برای پولس رخ داد همه چیز (جزییات ، زمان و تأثیر روانی) را ندانیم ، ولی یک چیز برای ما بدیهی است و آن این است که این حادثه تمام جوانب زندگی وی را عمیقاً تحت تأثیر قرار داد .

اول اینکه شخصیت پولس بطور چشمگیری تغییر کرد . دایرۀ المعارف بریتانیکا در مورد اخلاق و رفتار وی قلی از این واقعه می‌گوید : " او فردی بی‌صبر ، خشن ، ستمگر ، مغدور ، تندخوا و متعصبی مذهبی بود . ولی پس از این واقعه به فردی حلیم ، مهربان ، باشبات ، فداکار تبدیل شد . (۲۱) " کنت اسکات لاتورت " می‌نویسد : " آنچه که زندگی پولس را دگرگون کرد و این انسان خشن و نامتعادل را به رسولی بانفوذ و باشبات تبدیل کرد همین تجربه روحانی عمیق و بنیادین بود . " (۳)

دوم اینکه طرز برخورد پولس با پیروان مسیح تغییر کرد . " ... روزی چند با شاگردان در دمشق توقف نمود . " (اعمال ۹ : ۱۹) . هنگامی که پولس نزد رسولان دیگر رفت آنها " دست دوستی به سوی او دراز کردند . "

سوم اینکه پیام پولس تغییر کرد . اگر چه او هنوز هم اصل و نسب یهودی خود را دوست داشت ، ولی حادثه‌ای که در زندگی وی رخ داد او را از موضع مخالفت‌های شدید بیرون آورد و به قهرمان ایمان مسیحی تبدیل کرد . " و بی‌درنگ ، در کنایس به عیسی موعظه می‌نمود که ' او پسر خداست . ' " (اعمال ۹ : ۲۰) . اعتقادات پولس نیز تغییر کرد . این تجربه روحانی او را متقاعد ساخت که عیسی خود مسیح است و این اعتقاد با اعتقاد فریسیان در مورد مسیح در تضاد بود . اعتقاد جدید او در مورد عیسی نشان دهنده تحولی بنیادین در طرز فکر وی بود . (۴) " ژاک دوبانت " می‌گوید : " پولس که سابقاً نمی‌توانست بپذیرد که فردی مصلوب شده مسیح موعود است ، پس از ملاقات با عیسی به این نتیجه رسید که او مسیح موعود است و از این رو در مورد عقاید خود در خصوص مسیح تجدید نظر کرد . " (۵)

او سابقاً فکر می‌کرد که مرگ عیسی بر صلیب نشان دهنده لعنت الهی و پایان تأسیف‌بار زندگی یک انسان است ولی پس از این تجربه حیرت‌انگیز به این نتیجه رسید که خدا به واسطه مسیح مصلوب شده انسان‌ها را با خود آشتباد است . او به این نتیجه رسید که مسیح در راه ما لعنت شد (غالاطیان ۳ : ۱۳) و خدا او را " در راه ما گناه ساخت " (دوم قرنیان ۵ : ۲۱) . با توجه به رستاخیز مسیح می‌توان گفت که مرگ وی بر صلیب نه تنها شکست نبود ، بلکه پیروزی‌ای بزرگ به شمار می‌رفت . صلیب مسیح نه تنها مانعی در رابطه خدا - انسان به شمار نمی‌رفت ، بلکه نمادی از رستگاری انسان‌ها بود . پیام بشارتی پولس رسول را می‌توان چنین خلاصه کرد : " واضح و مبین می‌ساخت که > لازم بود مسیح زحمت بیند و از مردگان برخیزد ... و عیسی که خبر او را به شما می‌دهم ، این مسیح است . < " (اعمال ۳ : ۱۷) .

چهارم اینکه رسالت پولس تغییر کرد . پولس که از امت‌ها متنفر بود خادم آنها گشت . او که یهودی‌ای متعصب بود به مبشر امت‌ها تبدیل شد . پولس در مقام یهودی و فریسی با دیده تنفر به امت‌ها می‌نگریست و آنها را پست‌تر از قوم برگزیده خدا می‌دانست . ولی آنچه که در راه دمشق تجربه کرد او را به رسولی از خود گذشته تبدیل کرد که زندگی خود را وقف خدمت و کمک به امت‌ها کرد . او مسیح را نجات دهنده همه انسان‌ها می‌دانست . پولس که فریسی‌ای راست دین بود و رسالت‌ش حفظ یهودیت خشک بود به مبلغ فرقه‌ای افراطی به نام مسیحیت تبدیل شد که زمانی به شدت با آن مخالفت می‌کرد . او چنان متحول شده بود که " آنانی که شنیدند تعجب نموده ، گفتند : > مگر این آن کسی نیست که خوانندگان این اسم را در اورشلیم پریشان می‌نمود و در اینجا محض این آمده است تا ایشان را در بند نهاده ، نزد روسای کهنه برد ؟ < " (اعمال ۹ : ۲۱) .

تاریخ‌شناسی به نام " فیلیپ شف " می‌گوید : " دگرگونی پولس نه تنها نقطه عطفی در زندگی فردی او محسوب می‌شود ، بلکه نقطه عطفی در تاریخ کلیسای رسولی و در نتیجه در تاریخ بشری به شمار می‌رود . دگرگونی پولس مهمترین واقعه پس از معجزه پنطیکاست بود و پیروزی جهانی مسیحیت را در پی داشت . " (۵)

هنگام صرف ناهار در دانشگاه " هاستون " (Houston) کنار دانشجویی نشسته بودم و هنگامی که داشتیم در مورد مسیحیت بحث می‌کردیم او گفت که شواهدی تاریخی برای اثبات مسیحیت یا مسیح وجود ندارد . او دانشجوی رشته تاریخ بود و کتاب " تاریخ روم " را به همراه داشت . او اظهار داشت که یکی از فصول این کتاب به پولس رسول و مسیحیت اختصاص داده شده است . آنچه که در این فصل توجه او را به خود جلب کرده بود این بود که این فصل با توضیحاتی در مورد شائول طرسوسی آغاز شده بود و با توضیحاتی در مورد پولس رسول به پایان رسیده بود و در بند پایانی این فصل نویسنده اظهار

داشته بود که علت این دگرگونی مشخص نیست . و زمانی که من به کتاب اعمال رجوع کردم و در مورد ظاهر شدن عیسی به پولس پس از رستاخیز وی صحبت کردم ، او متلاعده شد که این تجربه تنها توجیه منطقی برای دگرگونی پولس می باشد . این دانشجو بعدها مسیح را به عنوان نجات دهنده خود پذیرفت .

" الیاس اندروز " Elias Andrews (می‌نویسد : " دگرگونی بنیادین این فریسی متعصب نه تنها قانع کننده‌ترین مدرک برای اثبات حقانیت و قوت مذهبی است که پولس به آن گرویده بود ، بلکه نشان دهنده ارزش و جایگاه شخص مسیح نیز می‌باشد . " (d1) آرچیبالد مکبراید " Archibald MacBride ( ) ، استاد دانشگاه " آبردین " Aberdeen ( ) ، در مورد پولس می‌گوید : " فتوحات اسکندر کبیر و ناپلئون در مقابل پیروزی‌های پولس رسول ناچیز و کم‌اهمیت به نظر می‌رسند . " (۶) کلمنت می‌گوید : " پولس رسول ۷ بار به زنجیر کشیده شد ، انجیل را در شرق و سراسر غرب موعظه کرد و در نهایت به درجه شهادت نایل شد . " (۷)

پولس بارها و بارها اعلام کرد که مسیح قیام کرده و زنده زندگی او را دگرگون کرده است . ایمان او به رستاخیز مسیح به قدری بود که حتی حاضر شد جان خود را در این راه فدا کند .

دو تن از اساتید دانشگاه آکسفورد به نام‌های " گیلبرت وست " Gilbert West ( ) و " لرد لیتلتون " Lord Lyttleton ( ) تصمیم گرفته بودند اساس ایمان مسیحی را نابود کنند . " وست " سعی می‌کرد اشتباه بودن رستاخیز مسیح را به اثبات برساند و " لیتلتون " سعی داشت ثابت کند که شائول طرسوسی هرگز به مسیحیت نگرودید . ولی هر دوی آنها به نتیجه عکس آن رسیدند و در نهایت به جرگه پیروان پرشور مسیح پیوستند . " لرد لیتلتون " می‌نویسد : " دگرگونی زندگی پولس رسول به تنهایی می‌تواند ثابت کند که مسیحیت یک مکافهله الهی است . " (۸) او چنین نتیجه‌گیری می‌کند : " اگر باور کنیم که ۲۵ سال از ایام عمر پولس صرف خدمت به مسیح و تحمل مشقات شد آنگاه باید دگرگونی زندگی او را نیز بپذیریم چون خدمت او از لحظه‌ای آغاز شد که این تحول و دگرگونی در زندگی وی رخ داد . و اگر این دگرگونی حقیقتاً رخ داده است پس نتیجه می‌گیریم که مسیح از مردگان برخاسته است ، چون تمام کارها و خدمات پولس از زمانی آغاز شد که او مسیح زنده و قیام کرده را ملاقات کرد .

فصل ۸

آیا مسیح از مردگان برخاست ؟

یکی از دانشجویان من در دانشگاه اروگوئه از من پرسید: " آقای مک داول، چرا نمی توانید مسیحیت را انکار کنید؟ " من در پاسخ به او گفتم : " دلیلش مشخص است ، چون نمی توانم رستاخیز مسیح را ، که حقیقتی تاریخی است ، انکار کنم . " پس از صرف ۷۰۰ ساعت برای مطالعه این موضوع و بررسی دقیق آن به این نتیجه رسیدم که رستاخیز مسیح یا باید پست ترین ، خطرناک ترین و بی رحمانه ترین دروغی باشد که تاکنون به بشریت تحمیل شده و یا باید مهمترین حقیقت در تاریخ بشری باشد .

با مطرح شدن رستاخیز مسیح این سوال که " آیا مسیحیت پایه و اساس معتبری دارد ؟ " از حبشه فلسفه خارج می شود و در قلمرو تاریخ قرار می گیرد . آیا اساس مسیحیت از لحاظ تاریخی قابل قبول است ؟ آیا دلایل کافی برای اثبات رستاخیز مسیح وجود دارد ؟

حال واقعیت هایی را عنوان خواهیم کرد که در رابطه با رستاخیز مسیح وجود دارند : عیسای ناصری ، که نبی ای یهودی بود و ادعا می کرد مسیح موعودی است که در کتاب مقدس یهودیان وعده داده شده است ، دستگیر شد و مانند مجرمین سیاسی مورد محاکمه قرار گرفت و مصلوب شد . در روز سوم پس از مرگ وی ، عدهای از زنان به قبر او رفتند ولی جسد وی را در آنجا نیافتند . شاگردان عیسی اظهار می داشتند که او از مردگان برخاسته و پیش از صعودش به آسمان بارها به آنها ظاهر شده است

بدین ترتیب ، مسیحیت در سراسر امپراطوری روم گسترش یافت و تاریخ بشری را تحت تأثیر شگفت خود قرار داد . آیا مسیح حقیقتاً قیام کرد ؟

تدفین عیسی

بر اساس آداب و رسوم یهودیان ، جسد عیسی در پارچه ای کتانی پیچیده شد . آنها حدود ۱۰۰ رطل مخلوط مر و عود تهیه کردند و بدن وی را با آن آغشتند کردند و در پارچه پیچیدند . (۱) سپس جسد او را در قبر سنگی خالی ای قرار دادند (۲) و سنگ بسیار بزرگی (که حدوداً ۲ تن وزن داشت) را با استفاده از دیلم غلتاندند و در مدخل قبر قرار دادند . (۳) عدهای از سربازان جدی و سرستخت رومی نیز مأمور محافظت از قبر شدند . ترس از مجازات این سربازان را مجبور کرده بود تا تمام مدت به مراقبت از قبر بپردازند و در وظیفه خود اهمال نورزند . (۴) محافظین در قبر را مهر کردند و این مهر نشان دهنده قدرت و اقتدار حکومت روم بود . (۵) با وجود این مهر هیچ کس نمی توانست در قبر را بگشاید ، چون اگر کسی سنگ را جابجا می کرد این مهر می شکست و آن فرد طبق قانون روم به مجازات می رسید . ولی با وجود این ، قبر او خالی بود .

قبر خالی

پیروان عیسی ادعا می کردند که او از مردگان برخاسته است . آنها می گفتند که عیسی در مدت ۴۰ روز " به دلیلهای بسیار " خود را به آنها مکشوف کرد [معادل انگلیسی " Convincing Proofs "] است که در بعضی از نسخ " Infallible Proofs " می باشد . [۶) پولس رسول ادعا می کرد که در آن زمان عیسی به بیش از پانصد نفر از پیروانش ظاهر شد که بسیاری از آنها نیز در آن هنگام در قید حیات بودند و می توانستند اظهارات پولس را مورد تأیید قرار دهند . (۷) " ای. ام. رمزی " (A. M. Ramsey) می نویسد : " بخشی از اعتقاد من به رستاخیز مسیح به این دلیل است که اعتبار برخی از حقایق کاملاً در گرو آن می باشد و اگر ما رستاخیز مسیح را تکذیب کنیم باید این حقایق را نیز بی اعتبار تلقی کنیم . " (۸) قبر خالی مسیح را نمی توان انکار کرد . " پائول آلتاس " (Paul Althaus) می نویسد : " اگر خالی بودن قبر عیسی به اثبات نمی رسید ، پیروانش نمی توانستند در شهری مانند اورشلیم چنین ادعایی کنند ، چون این امر یک ساعت و یا حداقل یک روز بعد بر ملا می شد . " (۹)

" پائول ال. مایر " چنین نتیجه گیری می کند : " اگر تمام شواهد و قراین را به دقت و منصفانه مورد بررسی قرار دهیم به این نتیجه می رسیم که بر اساس معیارهای تحقیق تاریخی ، قبری که عیسی در آن گذاشته شده بود در روز سوم حقیقتاً خالی بود . و تحقیقات باستان شناسی و کشف کتبه ها و منابع کتبی نیز این موضوع را مورد تأیید قرار داده است . " (۱۰)

ما چگونه می توانیم خالی بودن قبر را توجیه کنیم ؟ آیا می توان آن را نتیجه دلایلی طبیعی دانست ؟

مسیحیان بر اساس شواهد تاریخی متعددی که وجود دارد معتقدند که عیسی با قدرت مافوق طبیعی خدا در روز سوم از مردگان برخاست. اگر چه پذیرش این حقیقت دشوار است، ولی عدم پذیرش آن مشکلات بیشتری را در پی خواهد داشت. موقعیت قبر پس از رستاخیز عیسی بسیار حائز اهمیت است. مهر رومی شکسته شده بود و فردی که این کار را انجام داده بود باید به سزای عملش می‌رسید یعنی باید به صورت وارونه مصلوب می‌شد. سنگ قبر جابجا شده بود و در فاصله دورتری قرار گرفته بود، انگار که کسی آن را برداشته و پرتاب کرده بود. (۱۱) محافظین قبر پا به فرار گذاشته بودند. "جاستین" (Justin) در کتابش به نام "دیجست ۴۹/۱۶" (Digest 49.16) هجده مورد تخطی را عنوان می‌کند که سربازان در صورت مرتكب شدن آنها محاکوم به مرگ می‌شدند. این فهرست شامل خوابیدن در حین خدمت و ترک کردن محل خدمت بدون گذاشتن نیروی جایگزین می‌باشد.

زنان به قبر عیسی آمدند و آن را خالی یافتند، آنها به شدت ترسیده بودند و به سرعت نزد شاگردان رفتند و موضوع را با آنها در میان گذاشتند. پطرس و یوحنا دوان به آنجا رفتند. اگر چه یوحنا زودتر از پطرس به آنجا رسید ولی داخل نشد. او نگاهی به داخل قبر انداخت و کتانها را دید که در آنجا افتاده بودند. بدن بی جان مسیح در این کتانها حیات تازه یافته بود. حال خود را جای آنها بگذارید، آیا با دیدن این صحنه ایمان نمی‌آوردید؟ حتی ایمانی موقتی؟ فرضیه پردازانی که سعی داشته‌اند ثابت کنند که رستاخیز مسیح ناشی از علل طبیعی بوده است از یک سو در کار خود شکست خورده‌اند، ولی از سوی دیگر باعث تقویت ایمان ما به حقیقت رستاخیز مسیح شده‌اند.

فرضیه قبر اشتباه

"کایرسپ لیک" (Kirsopp Lake) این فرضیه را ارائه می‌کند: زنانی که خبر مفقود شدن جسد عیسی را به شاگردان دادند اشتباهًا به قبر دیگری رفته بودند. اگر چنین باشد، پس باید نتیجه گرفت که شاگردان که برای اثبات صحت و سقم سخنان زنان به قبر عیسی رفته‌اند نیز مرتكب اشتباه شدند. با وجود این، ما می‌توانیم از یک چیز اطمینان داشته باشیم و آن این است که مقامات یهودی‌ای که از حاکمان رومی خواستند تا محافظینی برای قبر عیسی بگذارند و همچنین خود محافظین که در آنجا حضور داشتند در مورد محل قبر عیسی هرگز مرتكب اشتباه نمی‌شدند.

به علاوه، اگر چنین چیزی حقیقت داشته باشد باید گفت که مقامات یهودی مطمئناً قبر اصلی را می‌یافتنند و جسد عیسی را تحويل می‌دادند و بدین ترتیب موضوع رستاخیز مسیح تا به ابد به دست فراموشی سپرده می‌شد. فرضیه دیگری که برای توجیه رستاخیز مسیح ارائه شده این است که ظهور عیسی به افراد پس از رستاخیز احتمالاً ناشی از توهمندی بوده است. حتی صرف نظر از اصول روان‌شناسی‌ای که در رابطه با توهمندی وجود دارد نیز می‌توان این فرضیه را مردود اعلام کرد، چون این امر به هیچ وجه با موقعیت تاریخی آن و وضعیت روانی شاگردان سازگار نیست. پس جسد مسیح کجا بود و چرا هیچ کس آن را پیدا نکرد؟

فرضیه بیهوش شدن

این فرضیه که چندین قرن پیش توسط "ونتورینی" (Venturini) ارائه شده و امروزه نیز گاهی بدان اشاره می‌شود عبارت است از اینکه "عیسی واقعاً نمرده بود. او صرفاً به خاطر خستگی مفرط و خونریزی زیاد از حال رفته بود". همه فکر کرده بودند که او نمرده است، ولی بعد از چند روز او به هوش آمد و شاگردانش تصور کردند که او از مردگان برخاسته است. "دیوید فردریک استراس" (David Friedrich Strauss)، که پیرو مکتب شک‌گرایی است و به رستاخیز مسیح ایمان ندارد، به هیچ وجه این فرضیه را قبول ندارد و می‌گوید: "غیر ممکن است که فرد نیم جانی که حدود یک هفته تحت فشارهای جسمی شدید ضعیف شده بود و به معالجات پزشکی و باندپیچی و تجدید قوا نیاز داشت و زحمات بسیاری را متحمل شده بود از قبر دزدیده شود و طوری قدرتمندانه و پیروزمندانه به شاگردانش ظاهر شود که آنها او را به عنوان پادشاه حیات و قیام کرده از مردگان بپذیرند و این اعتقاد را زیر بنای خدمت خود در آینده قرار دهند. ظاهر شدن مسیح دردمند و مجرح به

شاگردان نه تنها باعث تضعیف تصویری می شد که آنها در زمان حیات و مرگ مسیح از او داشتند ، بلکه باعث غم و اندوه آنها نیز می گردید . این امر به هیچ وجه نمی توانست غم آنها را به شادی و احترام آنها نسبت به استادشان را به پرستش او تبدیل کند . " (۱۲)

فرضیه دزدیده شدن بدن مسیح

این فرضیه می گوید که زمانی که محافظین خواب بودند شاگردان عیسی بدن وی را از قبر دزدیدند . (۱۳) شاگردان وحشتزده و غمگین عیسی نمی توانستند به خود جرأت دهند تا به قبر مسیح بروند و با سریازان درگیر شوند و جسد وی را از آنجا بذدند . آنها در وضعیتی نبودند که بتوانند چنین کاری را انجام دهند .

" جی. ان. دی. اندرسون " (J. N. D. Anderson) - رئیس دانشکده حقوق مشرق زمین در دانشگاه مطالعات آفریقا و شرق و مدیر موسسه مطالعات حقوقی پیشرفتی در دانشگاه لندن - در مورد این فرضیه می گوید : " این فرضیه با شناختی که ما از شاگردان مسیح داریم یعنی تعالیم اخلاقی آنها ، نحوه زندگی شان و پایداری آنها در هنگام رویارویی با جفاها و زحمات کاملاً در تضاد است . این فرضیه نمی تواند تبدیل ناگهانی این انسان های واقع گریز ، نامید و اندوهگین را به شاهدانی متعهد به رسالت خویش توجیه کند . " (۱۴)

حتی این فرضیه که مقامات یهودی و رومی جسد مسیح را دزدیده اند نیز به اندازه فرضیه پیشین نامعقول می باشد . اگر واقعاً آنها جسد مسیح را دزدیده بودند و یا می دانستند که جسد او کجاست ، پس چرا هنگامی که شاگردان در اورشلیم در حال موعظه رستاخیز مسیح بودند آنها اعلام نکردند که خود جسد او را دزدیده اند ؟

اگر آنها این کار را کرده بودند ، پس چرا نکفتند که جسد را کجا گذاشته اند ؟ چرا آنها جسد مسیح را به اورشلیم نبرند و به مردم نشان ندادند ؟ آنها با انجام این کار می توانستند مسیحیت را برای همیشه نابود کنند . دکتر " جان وارویک مونتگمروی " (John Warwick Montgomery) می نویسد : " پذیرفتن این امر که مسیحیان اولیه چنین داستانی را خلق کرده اند و آن را در میان افرادی موعظه کردند که می توانستند با ارائه جسد مسیح آنها را رسوا کنند ، غیر ممکن است . " (۱۵)

شواهدی برای اثبات رستاخیز

پروفسور " توماس آرنولد " (Thomas Arnold) ، که مدت ۱۴ سال ریاست راگبی (Rugby) را بر عهده داشت و کتاب سه جلدی " تاریخ روم " را به نگارش در آورده بود و ریاست بخش تاریخ نوین را در دانشگاه آكسفورد عهده دار بود ، از نقش شواهد در تشخیص حقایق تاریخی کاملاً آگاه بود . او می گوید : " سال ها به مطالعه تاریخ کهن و بررسی و ارزیابی شواهد موجود پرداخته ام و اگر منصفانه قضاوتم کنم ، باید بگوییم که شواهدی که برای اثبات رستاخیز مسیح وجود دارند به هیچ وجه با شواهدی که برای اثبات سایر حقایق تاریخی وجود دارند قابل قیاس نیستند . ما می توانیم اطمینان داشته باشیم که مسیح مرد و در روز سوم قیام کرد . " (۱۶)

محقق انگلیسی به نام " بروک فاس وست کات " (Brooke Foss Westcott) می گوید : " با توجه به شواهد موجود می توان گفت که شواهد معتبر و مختلفی برای اثبات رستاخیز مسیح وجود دارد که در خصوص هیچ یک از حقایق تاریخی دیگر موجود نیست . هیچ یک از فرضیه پردازان نمی توانند ادعا کنند که مدارک و شواهد موجود ناقص هستند ، آنها صرفاً می توانند بگویند که رستاخیز مسیح را به عنوان یک حقیقت تاریخی نمی پذیرند . " (۱۷)

دکتر " سایمون گرینلیف " یکی از حقوقدانان خبره آمریکاست . او استاد حقوق در دانشگاه هاروارد بود . این استاد دانمارکی جانشین قاضی ای به نام " ژوزف استوری " (Joseph Story) شد . " اچ. ناتس " (H. Knotts) در فرهنگ شرح حال آمریکایی ها می نویسد : " به خاطر زحمات و تلاش های " استوری " و " گرینلیف " بود که دانشکده حقوق دانشگاه هاروارد ترقی کرد و به یکی از برجسته ترین دانشکده ها در سراسر ایالات متحده تبدیل شد . " به علاوه

" گرین لیف " ، استاد حقوق دانشگاه هاروارد ، در یکی از کتب خود ارزش حقوقی شهادات رسولان در مورد رستاخیز مسیح را مورد ارزیابی قرار داده است . او می‌نویسد : " اگر مسیح حقیقتاً از مردگان قیام نکرده بود و اگر رسولان به این حقیقت ایمان راسخ نداشتند ، هرگز برای اثبات آن تلاش نمی‌کردند . " (۱۸) " گرین لیف " چنین نتیجه‌گری می‌کند که با توجه به اصولی که در رابطه با شواهد حقوقی وجود دارد و در دادگاهها مورد استفاده قرار می‌گیرد می‌توان گفت که رستاخیز مسیح یکی از وقایع تاریخی‌ای است که به بهترین نحو به اثبات رسیده است .

حقوقدان دیگری به نام " فرانک موریسون " (Frank Morison) سعی داشت بی‌اعتبار بودن مدارک و شواهد مربوط به رستاخیز مسیح را به اثبات برساند . او معتقد بود که زندگی عیسی زندگی‌ای بی‌نظیر و بی‌نقص بوده ، ولی زمانی که سخن از رستاخیز وی به میان آمد او گفت که احتمالاً فردی این افسانه را از خود در آورده و آن را به زندگی‌نامه عیسی افزوده است . او تصمیم گرفت شرح حال عیسی را در واپسین روزهای حیاتش به نگارش در آورد . بدیهی است که او اشاره‌ای به رستاخیز مسیح نکرد . او معتقد بود که اگر بخواهیم زندگی عیسی را از دیدگاهی منطقی مورد بررسی قرار دهیم باید از رستاخیز وی بطور کامل صرف نظر کنیم . ولی از آنجایی که او حقوقدان بود پس از مطالعه حقایق موجود تغییر عقیده داد . او کتابی پرفوش را تحت عنوان " چه کسی سنگ قبر را جابجا کرد ؟ " نوشت . عنوانی که برای اولین فصل این کتاب برگزیده بود این بود : " کتابی که قصد نداشتم آن را بنویسم . " در فصول بعدی کتاب شواهد رستاخیز مسیح مورد بررسی قرار گرفته بودند . (۱۹) " جورج الدن لد " چنین نتیجه‌گیری می‌کند : " تنها توجیه منطقی ای که برای این حقایق تاریخی وجود دارد این است که عیسی با قدرت الهی از مردگان برخاست . " (۲۰) مسیحیان امروزی نیز مانند مسیحیان اولیه می‌توانند اطمینان کامل داشته باشند که اساس ایمان آنها نه تنها افسانه و اسطوره نیست ، بلکه قیام مسیح از مردگان و قبر خالی وی است . علاوه بر آن ، تمام ایمانداران می‌توانند قدرت مسیح زنده را در زندگی فردی خود تجربه کنند : آنها می‌توانند اطمینان داشته باشند که گناهانشان آمرزیده شده است ، (۲۱) از حیات ابدی برخوردار هستند ، (۲۲) زندگی بیهوده و پوچشان تغییر کرده و به خلقتی جدید تبدیل شده‌اند . (۲۳)

تصمیم شما چیست ؟ نظر شما در مورد قبر خالی چه می‌باشد ؟ " لرد دارلینگ " (Lord Darling) ، رئیس دیوان عالی انگلستان ، پس از بررسی شواهد رستاخیز از دیدگاه حقوقی به این نتیجه رسید که : " با توجه به شواهد منفی و مثبت ، مستقیم و غیر مستقیمی که وجود دارد می‌توان گفت که هیچ هیأت منصفه‌ای نمی‌تواند رأی ای را جز حقیقت داشتن رستاخیز مسیح اعلام کند . " (۲۴)

فصل ۹

مسیح حقیقی کیست؟

عیسی با استناد به مدارک بسیاری می‌توانست مسیح و پسر خدا بودنش را به اثبات برساند . در این فصل ما به بررسی یکی از مدارک مهمی می‌پردازیم که معمولاً نادیده گرفته می‌شود ، یعنی تحقق نبوت‌ها در زندگی وی . عیسی برای اثبات مسیح بودن خود بارها و بارها به نبوت‌های عهد عتیق اشاره کرد . غلاطیان ۴ : ۴ می‌گوید : " لیکن چون زمان به کمال رسید ، خدا پسر خود را فرستاد که از زن زاییده شد و زیر شریعت متولد . " این آیه به نبوتی اشاره می‌کند که در زندگی عیسی تحقق یافت . " پس از موسی و سایر انبیا شروع کرده ، اخبار خود را در تمام کتب برای ایشان شرح فرمود " (لوقا ۲۴ : ۲۷) . عیسی به آنها گفت: " همین است سخنانی که وقتی با شما بودم گفتم ضروری است که آنچه در تورات موسی و صحف انبیا و زبور درباره من مکتوب است به انجام رسد . " (لوقا ۲۴ : ۴۴) . او گفت: " اما چون نوشته‌های او [موسی] را تصدیق نمی‌کنید ، پس چگونه سخنهای مرا قبول خواهید کرد . " (یوحنا ۵ : ۴۶) . او گفت: " پدر شما ابراهیم شادی کرد بر اینکه روز مرا ببیند . " (یوحنا ۸ : ۵۶) .

رسولان عیسی ، نویسنده‌گان عهد جدید و سایرین برای اثبات ادعاهای عیسی مبنی بر نجات دهنده ، پسر خدا و مسیح بودن همواره به نبوت‌هایی اشاره می‌کردند که در زندگی وی تحقق یافته بودند . " و لیکن خدا آن اخباری را که به زبان جمیع انبیای خود ، پیش گفته بود که مسیح باید زحمت بیند ، همینطور به انجام رسانید . " (اعمال ۳ : ۱۸) . " پس پولس بر حسب عادت خود ، نزد ایشان داخل شده ، در سه سبت با ایشان از کتاب مباحثه می‌کرد و واضح و مبین می‌ساخت که > لازم بود مسیح زحمت بیند و از مردگان برخیزد و عیسی که خبر او را به شما می‌دهم ، این مسیح است . <" (اعمال ۱۷ : ۳-۲) . " زیرا که اول به شما سپردم ، آنچه نیز یافتم که مسیح بر حسب کتب در راه گناهان ما مرد ، و اینکه مدفون شد و در روز سوم بر حسب کتب برخاست " (اول قرنتیان ۱۵ : ۴-۳) .

در عهد عتیق جمعاً ۶۰ نبوت اصلی و مستقیم و تقریباً ۲۷۰ نبوت غیر مستقیم در مورد مسیح وجود دارد که در زندگی عیسی تحقق یافتند. می‌توان این نبوت‌ها را خصوصیات و شناسنامه او تلقی کرد . ممکن است تاکنون نیاندیشیده باشید که شناسنامه شما تا چه حد حائز اهمیت است - در واقع این شناسنامه شمامست که شما را از میلیاردها سکنه روی زمین مجزا می‌سازد .

شناسنامه مسیح در تاریخ

خدا در تاریخ شناسنامه مفصلی برای پرسش ، مسیح که نجات دهنده انسان‌هاست صادر کرده است ، که به واسطه این شناسنامه مسیح حقیقی از سایر انسان‌هایی که در طی تاریخ - گذشته ، حال و آینده - پا به عرصه وجود نهاده‌اند و یا خواهند نهاد مجزا می‌شود . جزئیات این شناسنامه در عهد عتیق یافت می‌شود که در دوره‌ای ۱۰۰۰ ساله نوشته شده است و در آن

۳۰۰ بار به آمدن مسیح اشاره شده است . با استفاده از علم احتمالات می‌توان گفت که احتمال اینکه ۴۸ مورد از این پیش‌گویی‌ها در زندگی یک شخص تحقق یابد ۱ در 10^{157} می‌باشد .

پیدا کردن فردی که تمام این خصوصیات را در خود داشته باشد کاری دشوار است ، چون تمام این نبوت‌ها حداقل ۴۰۰ سال پیش از ظهور مسیح به نگارش در آمده‌اند . برخی ممکن است به مخالفت پردازند و بگویند که این نبوت‌ها پس از تولد عیسی به نگارش درآمده‌اند و به گونه‌ای نوشته شده‌اند تا با زندگی او مطابقت داشته باشند . ولی از آنجایی که ترجمه کتب عهد عتیق از عبری به یونانی (سپتوایجنت) در سال ۱۵۰ - ۲۰۰ ق. م. صورت گرفته است این فرضیه نیز مردود اعلام می‌شود . زمان ترجمه نشان می‌دهد که بین زمان نگارش این نبوت‌ها و تحقق آنها در زندگی عیسی حداقل ۲۰۰ سال وقفه وجود دارد .

مطمئناً خدا در طی تاریخ مشخصاتی را ذکر کرده است که فقط می‌توانستند در زندگی مسیح موعود تحقق یابند . تقریباً ۴۰ نفر ادعا کرده‌اند که مسیح موعود هستند ، ولی تنها یک شخص یعنی عیسی مسیح توanst با تحقق بخشیدن به این نبوت‌ها ثابت کند که مسیح حقیقی می‌باشد .

این خصوصیات چه هستند ؟ کدام یک از این نبوت‌ها همزمان با تولد مسیح یا پیش از ظهور وی تحقق یافته‌اند ؟ ابتدا باید به پیدایش ۳ : ۱۵ اشاره کنیم . در این آیه اولین نبوت در مورد مسیح ذکر شده است . در سراسر کتاب مقدس تنها یک فرد از " ذریت زن به دنیا آمده است " - سایر افراد از ذریت مرد بوده‌اند . در این آیه به فردی اشاره شده است که به دنیا خواهد آمد تا شیطان را شکست دهد (" سر او را بکوبد ") .

در باب‌های ۹ و ۱۰ پیدایش ، خدا جزئیات دیگری را در مورد مسیح ذکر می‌کند . نوح سه پسر داشت : سام ، یافث و حام . در واقع این سه نفر اجداد انسان‌های امروزی هستند . ولی خدا نام دو تن از آنها را از شجره نامه مسیح حذف کرد و تنها نام سام را باقی گذاشت . مسیح موعود باید از نسل سام متولد می‌شد .

حدود ۲۰۰۰ سال قبل از میلاد خدا فردی به نام ابراهیم را از اور کلده فرا خواند و به او وعده داد که مسیح از نسل وی متولد خواهد شد . (۱) تمام اقوام روی زمین به واسطه ابراهیم برکت یافتند . ابراهیم صاحب دو پسر شد : اسحق و اسماعیل . و خدا اسحق را برگزید تا مسیح از نسل وی به دنیا آید . (۲)

اسحق نیز صاحب ۲ پسر به نام‌های عیسو و یعقوب شد . و خدا یعقوب را برگزید . (۳) یعقوب ۱۲ پسر داشت که ۱۲ سبط اسرائیل از آنها به وجود آمدند . خدا سبط یهودا را برگزید و بقیه ۱۱ سبط از شجره نامه مسیح حذف شدند و از میان خاندان‌هایی که در سبط یهودا وجود داشتند ، خدا خاندان یسی را برگزید . (۴) به تدریج جزئیات بیشتری در مورد مسیح آشکار می‌شود .

یسی هشت فرزند داشت و بر اساس دوم سموئیل ۷ : ۱۶-۱۲ و ارمیا ۲۳ : ۵ خدا ۷ تن از آنها را از شجره نامه مسیح حذف کرد . پس تا اینجا مشخص شد که مسیح از ذریت زن ، از نسل سام ، ابراهیم ، اسحق ، یعقوب ، از سبط یهودا و از خاندان داود بود .

نبوتی که به ۱۰۱۲ ق. م. باز می‌گردد می‌گوید که دست‌ها و پاهای مسیح باید سوراخ شود (یعنی او باید مصلوب شود) (۵) . ۸۰۰ سال پس از این نبوت بود که رومیان شروع به مصلوب کردن افراد کردند .

اعیا ۷ : ۱۴ می‌افزاید که او باید از باکره متولد شود یعنی تولدی طبیعی پس از لقادی مافوق طبیعی و بی‌نظیر و پدیده‌ای خارج از کنترل و برنامه‌ریزی انسانی . بسیاری از نبوت‌های مکتوب در کتاب اشیعی و مزمایر در مورد وضعیت و واکنش‌های اجتماعی‌ای سخن می‌گویند که مسیح باید با آنها روبرو می‌شد : مردم آن عصر ، یهودیان ، او را رد خواهند کرد ، ولی امته‌ها به او ایمان خواهند آورد . و ندا کننده‌ای در بیان راه خداوند را مهیا خواهد ساخت ، یعنی یحیی تعیید دهنده . (اعیا ۴۰ : ۳ و ملاکی ۱ : ۳) .

سی پاره نقره

ذیلاً به ۷ مورد از نبوت‌هایی اشاره شده است که خصوصیات مسیح موعود را در بر دارند :

۱. به او خیانت خواهد شد.
۲. یکی از دوستانش به او خیانت خواهد کرد.
۳. او این کار را در ازای ۳۰ سکه انجام خواهد داد.
۴. این سکه‌ها نقره خواهند بود.
۵. این سکه‌ها روی زمین انداخته خواهند شد.
۶. آنها روی زمین هیکل انداخته خواهند شد.
۷. با این پول زمین کوزه‌گری خریداری خواهد شد.

در میکاه ۵ : ۲ خدا شهر بیت‌لحم با جمعیت کمتر از ۱۰۰۰ نفر را به عنوان زادگاه مسیح معرفی می‌کند، بدین ترتیب سایر شهرها از شناسنامه مسیح حذف می‌شوند.

در مجموعه‌ای از نبوت‌ها ترتیب این وقایع نیز ذکر شده است. به عنوان مثال، در ملاکی ۳: ۱ و چهار آبه دیگر از عهد عتیق عنوان شده است که مسیح زمانی ظهر خواهد کرد که هیکل اورشلیم هنوز پا بر جا باشد. این امر بسیار حائز اهمیت است، چون هیکل در ۷۰ میلادی تخریب شد و تاکنون نیز تجدید بنا نشده است. شجره نامه، مکان، زمان و نحوه تولد، واکنش افراد، خیانت و نحوه مرگ به دقت ذکر شده‌اند. این موارد تنها بخش کوچکی از حقایقی هستند که می‌توانیم با استفاده از آنها مسیح، پسر خدا و نجات دهنده جهان، را بشناسیم.

اعتراض دارم: تحقق این نبوت‌ها در زندگی یک فرد کاملاً اتفاقی بوده است.

منتقدی می‌گوید: "برخی از این نبوت‌ها در زندگی کنندی، عبدالناصر و افراد دیگر نیز تحقق یافته‌اند." بله، ممکن است یک یا دو مورد از این نبوت‌ها در زندگی افراد دیگر نیز تحقق یافته باشند، ولی مطمئناً نمی‌توان فرد دیگری را یافت که تمام این ۶۰ نبوت اصلی و ۲۷۰ نبوت غیر مستقیم در زندگی وی تحقق یافته باشند. اگر شما بتوانید فردی به جز عیسی را بیابید که حتی نیمی از نبوت‌های مكتوب در کتاب "مسیح در عهد عتیق و جدید" اثر "فرد جان ملدو" (Fred John Meldau) در زندگی وی تحقق یافته باشد می‌توانید به موسسه انتشاراتی Christian Victory در "دنور" (Denver) مراجعه کنید و ۱۰۰۰ دلار جایزه بگیرید.

"اج. هارولد هارتزلر" (H. Harold Hartzler)، عضو انجمن علمی آمریکا، در مقدمه کتابی به قلم "پیتر و. استونر" (Peter W. Stoner) می‌نویسد: "پیش‌نویس کتاب 'علم سخن می‌گوید'، توسط گروهی متخصص از اعضای انجمن علمی آمریکا و هیأت اجرایی آن مورد بررسی قرار گرفته و این نتیجه حاصل شده است که این کتاب در خصوص حقایق علمی‌ای که ارائه می‌کند کاملاً دقیق و قابل اعتماد می‌باشد. تحلیل‌های ریاضی‌ای که در آن مطرح شده‌اند بر اساس اصول احتمالات دقیق و صحیح می‌باشند و پروفسور "استونر" نیز آنها را به درستی و استادانه به کار برده است". (۹)

احتمالات زیر که از این کتاب بر گرفته شده‌اند نشان می‌دهند که تحقق این نبوت‌ها به صورت اتفاقی نبوده است. "استونر" می‌گوید که با استفاده از علم احتمالات نوین در خصوص ۸ مورد از این نبوت‌ها می‌توان گفت که احتمال اینکه این ۸ نبوت در زندگی افرادی که تاکنون زیسته‌اند تحقق یافته باشد ۱ در 10^{17} می‌باشد (یعنی ۱ در $100,000,000,000,000,000,000$).

برای درک بهتر این مسئله او مثالی را ارائه می‌کند: "با 10^{17} سکه یک دلاری سطح ایالت تگزاس را می‌پوشانیم و این سکه‌ها به ارتفاع ۲ فوت روی یکدیگر قرار می‌گیرند. سپس روی یکی از این سکه‌ها علامتی می‌گذاریم و آنها را کاملاً به هم می‌زنیم سپس چشمان فردی را می‌بندیم و از او می‌خواهیم تا این سکه را پیدا کند. شناس او برای یافتن این سکه چقدر است؟ 10^{17} در 10^{17} . احتمال اینکه انبیا نیز این ۸ نبوت را بدون مکاشفه الهی و تنها با اتکا به حکمت انسانی خود نوشته باشند و تمام آنها در زندگی یک فرد تحقق یافته باشد نیز به همین اندازه می‌باشد.

" این نبوت‌ها یا به واسطه مکاشفه الهی بر انبیا مکشوف شده‌اند و یا خود آنها این نبوت‌ها را به گونه‌ای که فکر می‌کردند اتفاق خواهد افتاد به نگارش در آورده‌اند . اگر مورد دوم را قبول کنیم باید بگوییم که احتمال اینکه تمام این نبوت‌ها در زندگی یک فرد تحقق یابند ۱ در 10^{17} می‌باشد . ولی باید بگوییم که تمام این نبوت‌ها در زندگی عیسی تحقق یافتند .

" این امر بدان معناست که تنها تحقق این ۸ نبوت کافی است تا ثابت کند که خدا این نبوت‌ها را بر انبیا مکشوف کرده است و احتمال نادرست بودن آن ۱ در 10^{17} می‌باشد . " (۹)

اعتراضی دیگر

ممکن است عیسی این نبوت‌ها را تعمدآ در زندگی خود به انجام رسانده باشد . ممکن است این ادعا در ابتدا معقول به نظر رسد ، ولی زمانی که ما پی می‌بریم که بسیاری از جزئیات مربوط به ظهور مسیح خارج از کنترل انسانی بوده‌اند بی‌اساس بودن این ادعا نیز آشکار می‌شود . به عنوان مثال می‌توان به محل تولد او اشاره کرد . عیسی نمی‌توانست از داخل رحم مریم به او بگوید که باید او را در بیت‌لحم به دنیا آورد . زمانی که هیرودیس از روسای کهنه و کاتبان پرسید که مسیح موعود قرار است کجا به دنیا آید آنها گفتند: "در بیت‌لحم یهودیه زیرا که از نبی چنین مکتوب است . " (متی ۲ : ۵) . موارد دیگری که می‌توان به آنها اشاره کرد عبارتند از : زمان و نحوه تولد او ، نحوه خیانت یهودا ، مقدار پولی که او دریافت کرد ، نحوه مرگ ، واکنش افراد (آنها او را مسخره و اذیت می‌کردند) ، قرعه انداختن برای لباس او ، پاره نشدن لباس او و غیره . نیمی از این نبوت‌ها خارج از کنترل او بودند . به دنیا آمدن او از ذریت زن ، از نسل سام و ابراهیم نیز خارج از کنترل او بودند . تصور این امر که عیسی و شاگردانش برای اثبات ادعاهایش به این نبوت‌ها تحقق بخشیده‌اند کاملاً نامعقول می‌باشد .

چرا خدا اجازه داد تمام این مشکلات پیش آید ؟ من معتقد هستم که او می‌خواست زمانی که عیسی پا به این دنیا می‌گذارد تمام شرایط لازم را برای مسیح بودن دارا باشد . حقیقت حیرت‌انگیز دیگری که در مورد عیسی وجود دارد این است که او برای دگرگون کردن زندگی افراد پا به عرصه وجود نهاد . او صدھا نبوت عهد عتیق را در زندگی خود تحقق بخشید . او توانست به بزرگترین نبوت نیز تحقق بخشد یعنی عطای حیات تازه به افرادی که او را می‌پذیرند : "دل تازه به شما خواهم داد و روح تازه در اندرون شما خواهم نهاد ... پس اگر کسی در مسیح باشد خلقت تازه‌ای است ، چیزهای کهنه در گذشت ، اینک همه چیز تازه شده است . " (۱۰)

۱۰ فصل

آیا راه دیگری وجود دارد ؟

اخيراً در دانشگاه تگزاس ، يکی از دانشجویان سال آخر سوالی را خطاب به من مطرح کرد : " چرا عیسی تنها راه تقرب به خداست ؟ " من سر کلاس به آنها گفته بودم که عیسی ادعا کرد که تنها راه تقرب به خداست ، شهادات رسولان و مطالب مکتوب در کتاب مقدس معتبر و قابل اعتماد هستند و ما می‌توانیم با اتکا به دلایل و شواهد کافی‌ای که وجود دارد به عیسی مسیح ایمان بیاوریم و او را به عنوان نجات دهنده و خداوند خود بپذیریم . ولی با وجود این هنوز این سوال در ذهن او وجود داشت که : " چرا عیسی ؟ آیا راه دیگری نیز برای نجات وجود دارد ؟ آیا بودا می‌تواند انسان‌ها را نجات دهد ؟ آیا انسان‌ها می‌توانند بدون کمک خدا زندگی خوبی داشته باشند ؟ اگر خدا حقیقتاً خدای محبت است پس چرا انسان‌ها را همان گونه که هستند نمی‌پذیرد ؟ "

تاجری خطاب به من گفت : " ظاهراً ، شما ثابت کرده‌اید که عیسی مسیح پسر خداست . آیا راه دیگری به جز عیسی مسیح وجود دارد که بتوان از طریق آن به خدا نزدیک شد ؟ "

سوالات فوق برای بسیاری از انسان‌های امروزی مطرح می‌باشند . برای آنها این سوال مطرح است که چرا برای بخشش گناهان و تقرب به خدا باید عیسی مسیح را به عنوان خداوند و نجات دهنده پذیرفت ؟ من در پاسخ به این دانشجو گفتم : " مشکل اینجاست که بسیاری از افراد ذات و طبیعت خدا را نمی‌شناسند . معمولاً این سوال مطرح می‌شود که : " چطور امکان دارد که خدای محبت اجازه دهد که افراد گناهکار به جهنم بروند ؟ " من با مطرح کردن سوال دیگری به این پرسش پاسخ می‌دهم : " چطور ممکن است که خدای قدوس ، عادل و منصف فرد گناهکاری را در حضور خود بپذیرد ؟ " بسیاری از افراد تنها تصویری که از خدا دارند این است که او خدای محبت است . ولی باید بدانیم که خدا علاوه بر محبت خصوصیات دیگری نیز دارد . خدا عادل ، منصف و قدوس است .

ما خدا را به واسطه خصوصیاتش می‌شناسیم . ولی باید بدانیم که خصوصیات خدا بخشی از وجود او نیست . من سابقاً فکر می‌کردم که وجود خدا مجموعه‌ای از خصوصیات او - قدوسیت ، محبت ، عدالت ، انصاف و ... - است . ولی این طرز فکر به هیچ وجه درست نیست . خصوصیات خدا بخشی از وجود ذات او نیستند ، بلکه چیزهایی هستند که مختص او می‌باشند . به عنوان مثال ، زمانی که می‌گوییم خدا محبت است منظور ما این نیست که محبت بخشی از وجود است ، بلکه محبت چیزی است که مختص خدا می‌باشد . از آنجایی که محبت از خصوصیات خداست پس او قادر است محبت کند .

به دنبال گناه انسان‌ها مشکلی پیش آمد . خدا در بدو آفرینش تصمیم گرفت مرد و زن را بیافریند . بر اساس کتاب مقدس ، هدف خدا از آفرینش مرد و زن ، سهیم کردن آنها در محبت و جلال بود . ولی زمانی که آدم و حوا ناطاعتی کردند و راه خود را در پیش گرفتند ، گناه وارد نسل انسان‌ها شد . و از آن به بعد انسان‌ها گناهکار شناخته شدند ، یعنی از خدا جدا شدند . " گناه " مشکلی بود که انسان‌ها برای خدا به وجود آورند . او انسان‌ها را آفرید تا در محبت و جلال او شریک شوند ، ولی آنها با اطاعتی نسبت به احکام و فرامین الهی ، گناه را برگزیدند . ولی با وجود این خدا به خاطر محبتی که نسبت به انسان‌ها داشت راه دیگری را برای نجات آنها مهیا کرد . از آنجایی که خدا علاوه بر محبت از قدوسیت ، عدالت و انصاف نیز برخوردار است نمی‌تواند گناه را تحمل کند . کتاب مقدس می‌گوید : " مzd گناه موت است . "

خدای تثلیث - خدای پدر خدای پسر و خدای روح القدس - تصمیمی اتخاذ کرد . عیسی ، خدای پسر ، باید جسم می‌پوشید . او باید تبدیل به خدای مجسم می‌شد . باب اول انجیل یوحنا نیز می‌گوید که کلمه جسم گردید و میان ما ساکن شد . همچنین در باب دوم فیلیپیان نوشته شده است که عیسی مسیح از خود خالی شد و مجسم گردید .

عیسی خدای مجسم بود . او خدای کامل و انسان کامل بود . او زندگی مقدس را برگزید و کاملاً مطیع پدر خود بود . این آیه کتاب مقدسی که " مzd گناه موت است " شامل حال او نمی‌شد . او در عین حال که از محدودیت‌های انسانی برخوردار بود ، خدایی نامحدود نیز بود ، او این قابلیت را داشت که گناه جهان را بر دوش خود گیرد . ۲۰۰۰ سال پیش زمانی که عیسی مسیح مصلوب شد ، خدای قدوس ، عادل و منصف تمام خشم و غضب خود از گناهان انسان‌ها را بر پرش فرو ریخت . عیسی مسیح نیز با گفتن این جمله که : " تمام شد " رضایت خدای قدوس و عادل را جلب کرد .

اغلب این سوال را از افراد مختلف می‌برسم : " عیسی برای چه کسی جان خود را فدا کرد ؟ " و معمولاً این پاسخ را می‌شنوم : " برای من . " یا " برای تمام انسان‌ها . " و من می‌گویم : " بله ، درست است ، ولی عیسی برای چه کس دیگری جان خود را فدا کرد ؟ " آنها معمولاً پاسخ می‌دهند : " نمی‌دانم . " من نیز می‌گویم : " برای خدای پدر . " عیسی نه تنها

برای ما جان خود را فدا کرد ، بلکه این کار را برای پدر خود نیز انجام داد . باب سوم از رساله رومیان می‌گوید که او برای جلب رضایت پدر خود این کار را انجام داد . جلب رضایت به معنای پاسخ‌گویی به توقعات می‌باشد . او این کار را نه تنها برای ما کرد ، بلکه برای پاسخ‌گویی به توقع عادلانه و مقدس خدا نیز انجام داد .

اتفاقی که سال‌ها پیش در کالیفرنیا رخ داد شباهت زیادی داشت به کاری که عیسی برای حل کردن مشکل گناه انجام داد . دختر جوانی به خاطر داشتن سرعت غیر مجاز در حین رانندگی بازداشت شده بود . پلیس نیز او را جریمه کرده و نزد قاضی برد . قاضی پس از مطالعه پرونده خطاب به متهم گفت : " گناهکارید یا بی‌گناه ؟ " متهم نیز در پاسخ گفت : " گناهکار . " قاضی نیز با چکش ضرباتی بر میز زد و حکم را اعلام کرد . او یا باید ۱۰۰ دلار جریمه پرداخت می‌کرد و یا ۱۰ روز به زندان می‌رفت . پس از اعلام حکم ، اتفاق حیرت‌انگیزی رخ داد . قاضی ایستاد ، ردایش را از شانه‌هایش برداشت و از مسند خود پایین آمد و نزد جایگاه متهم رفت . سپس کیف پولش را در آورد و جریمه را پرداخت . چگونه می‌توان رفتار قاضی را توجیه کرد ؟ قاضی پدر فرد مجرم بود . او اگر چه قاضی‌ای عادل و منصف بود ، ولی دخترش را نیز دوست داشت . دخترش قانون را زیر پا گذاشتند که بود و او نمی‌توانست به او بگوید :

" چون خیلی دوست دارم ، تو را می‌بخشم ، می‌توانی بروی . " او برای انجام این کار باید انصاف و عدالت را زیر پا می‌گذاشت . او نمی‌توانست قانون را زیر پا بگذارد ، ولی به قدری دخترش را دوست داشت که حاضر شد ردایش را بردارد ، از مسند خود پایین بیاید ، اعلام کند که پدر اوست و جریمه‌اش را پرداخت کند .

این مثال می‌تواند کاری که خدا به واسطه عیسی مسیح برای ما انجام داد را روشن‌تر سازد . همه ما گناهکار هستیم . کتاب مقدس می‌گوید : " مزد گناه موت است . " خدا هر چقدر هم که ما را دوست داشته باشد مجبور است حکم مرگ را برای ما صادر کند ، چون او خدای عادل و قدوسی است . ولی به خاطر محبت عظیمی که نسبت به ما داشت حاضر شد از تخت جلال خود پایین بیاید و به واسطه عیسی مسیح و مرگ او روی صلیب جریمه ما را بپردازد .

ممکن است بسیاری از افراد این سوال را در ذهن خود داشته باشند که : " چرا خدا نمی‌تواند بدون پرداخت جریمه انسان‌ها را ببخشد ؟ " مدیر یک شرکت بزرگ به من گفت : " کارمندان من گاهی چیزی را می‌شکنند و یا کار اشتباہی انجام می‌دهند ، ولی من بدون جریمه کردن ، آنها را می‌بخشم . حال که من می‌توانم بدون جریمه کردن ، افراد را ببخشم ، مطمئناً خدا نیز می‌تواند این کار را انجام دهد . " انسان‌ها سعی می‌کنند از این حقیقت که بخشش مستلزم پرداخت جریمه است چشم‌پوشی کنند . به عنوان مثال فرض کنیم که دختر من لامپی را شکسته است . من نیز پدری مهریان هستم و او را روی پاهای خود می‌گذارم و بغلش می‌کنم و می‌گویم : " گریه نکن عزیزم ، بابا تو را خیلی دوست دارد و تو را می‌بخشد . " این فرد می‌گوید : " درست است ، کاری که خدا نیز باید با ما انجام دهد ، همین است . " ولی من می‌پرسم : " چه کسی پول لامپ را پرداخت کرد ؟ " حقیقت امر این است که من پول آن را دادم . بخشش مستلزم پرداخت بها می‌باشد . فرض کنید که کسی در حضور دیگران به شما ناسزا بگوید و شما نیز با خوشحالی بگوید : " من تو را می‌بخشم . " ولی در واقع شما نیز بهایی را پرداخت کرده‌اید و این بها تحمل ناسزاهاي او می‌باشد .

این همان کاری است که خدا انجام داد . او نه تنها گفت : " من تو را می‌بخشم . " ، بلکه حاضر شد جریمه گناهان ما را نیز بپردازد .

فصل ۱۱

او زندگی مرا دگرگون کرد

عیسی مسیح زنده است . این حقیقت که من زنده هستم و این کارها را انجام می‌دهم گواهی است بر رستاخیز مسیح از مردگان و زنده بودن وی .

"توماس اکویناس" (Thomas Aquinas) می‌نویسد : " تمام انسان‌ها در جستجوی شادی و مفهوم زندگی هستند . هنگامی که نوجوان بودم دائمًا شادی را جستجو می‌کردم و این امر کاملاً طبیعی بود . می‌خواستم خوشحال ترین فرد روی کره زمین باشم و علاوه بر این همواره در پی یافتن معنا و مفهوم اصلی زندگی بودم . من می‌خواستم پاسخ سوالات خود را بیابم : " من کیستم ؟ " ، " کجا هستم ؟ " و " به کجا خواهم رفت ؟ "

به علاوه ، من می خواستم آزاد باشم . می خواستم یکی از آزادترین انسان های روی زمین باشم . البته منظور من از آزادی این نیست که هر کاری که دلم می خواهد انجام دهم . همه می توانند از این نوع آزادی برخوردار باشند و در حال حاضر نیز افراد زیادی هستند که بدون ممانعت دیگران کارهای دلخواه خود را انجام می دهند . " آزادی به معنای داشتن قدرت برای انجام کاری است که باید انجام دهیم . " بسیاری از افراد می دانند چه کارهایی را باید انجام دهند ، ولی قدرت لازم برای انجام آنها را ندارند . آنها از آزادی بهره ای نبرده اند و می توان گفت که به نوعی در بند هستند .

بدین ترتیب شروع به جستجوی پاسخی برای سوالات خود کردم . چنین به نظر می رسد که هر فرد برای خود دین و مذهبی دارد ، پس من نیز تصمیم گرفتم به کلیسا بروم . ولی به زودی از این کار خود پشیمان شدم . ممکن است شما علت این امر را بدانید . در داخل کلیسا احساس بدتری داشتم . روزی سه بار صبح ، ظهر و عصر به کلیسا می رفتم ولی فایده ای نداشت .

از آنجایی که فردی واقع بین و اهل عمل هستم ، هر گاه خود را در انجام کاری موفق ندانم آن را کنار می گذارم . بدین ترتیب تصمیم گرفتم دین را نیز رها کنم و در پی چیز دیگری بروم . تنها برداشتی که از دین در ذهن خود داشتم انداختن پول در صندوق هدایا بود و این همان برداشتی است که ممکن است اغلب افراد از " دین " داشته باشند .

پس از آن به این فکر افتادم که شاید بتوانم با کسب وجهه و شهرت اجتماعی خلاء خود را پر کنم . فکر کردم که می توان با به عهده گرفتن نقش رهبری ، تعیین اهدافی خاص و تلاش در راه تحقیق آنها و " مشهور شدن " این وجهه و شهرت را به دست آورد . در اولین دانشگاهی که به تحصیل پرداختم رسم بر این بود که یکی از دانشجویان مسئول دخل و خرج کلاس خود می شد و بر تمام مخارج و هزینه ها نظارت می کرد . این امر برای من بسیار خوشایند به نظر می رسید به همین دلیل در انتخابات دانشجویان سال اول خود را کاندید کردم و انتخاب شدم . با کسب این مقام در دانشگاه مشهور شدم ، همه به من سلام می کردند و مرا می شناختند ، بیشتر تصمیم گیری ها به عهده من بود ، نظارت بر مخارج دانشجویان و دانشگاه از جمله وظایف من بود و همچنین انتخاب سخنرانان و دعوت از آنها نیز به عهده من گذاشته شده بود .

اگر چه انجام این کارها و برخورداری از این وجهه و شهرت برای من بسیار جذاب و خوشایند بود ولی مانند تمام چیزهای دیگر پس از مدتی جذابیت خود را از دست داد و به کاری خسته کننده تبدیل شد . همیشه روزهای دوشنبه با سردرد از خواب بیدار می شدم ، چون شب های یکشنبه مشغله زیادی داشتم ، ولی سعی می کردم با این فکر که هنوز پنج روز دیگر از هفته باقی مانده است خود را تسلی دهم . من از دوشنبه تا جمعه را به سختی تحمل می کردم و فقط در سه روز از هفته یعنی جمعه ، شنبه و یکشنبه شاد و خوشحال بودم . و این چرخه خسته کننده همواره ادامه داشت .

من سعی می کردم با حفظ ظاهر دانشجویان را فریب دهم . آنها فکر می کردند که من خوشحال ترین و خوشبخت ترین انسان روی کره زمین هستم و حتی در هنگام انتخابات آنها شعار می دادند : " شادی - جاش " . من با پول دانشجویان جشن ها و مهمانی های متعددی را به راه انداده بودم و بدین ترتیب آنها فکر می کردند که من از شادی ای بی پایان و بی نظیر برخوردار هستم . در حالی که خوشحالی من کاملاً منوط به شرایط موجود بود . اگر امور بر وفق مراد پیش می رفتد ، من خوشحال می شدم و در غیر این صورت نشانی از شادی در من به چشم نمی خورد .

من مانند قایقی در اقیانوس بودم که دائمآ امواج آن مرا به این سو و آن سو پرت می کردند . اصطلاح کتاب مقدسی ای که این نوع زندگی را توصیف می کند " جهنم " است . البته هنگامی که به افراد دیگر می نگریستم پی می بردم که آنها نیز مانند من هستند ، نمی توانستم کسی را پیدا کنم که به من بگوید چه کاری باید انجام دهم و حتی افرادی که روش هایی را به من پیشنهاد می کردند نیز نمی توانستند قدرت به کارگیری آنها را به من بدهند . به همین دلیل کاملاً دلسرد و نالمید شده بودم .

فکر می کردم که در دانشگاهها و کالج های کشور ما تعداد کمی از دانشجویان باشند که مانند من به دنبال یافتن معنا ، حقایق و اهداف زندگی باشند . ولی حقیقت این بود که من نیز نتوانسته بودم به آنها دست یابم . در دانشگاه گروهی بود که توجه مرا به خود جلب کرد . این گروه متشکل از ۸ دانشجو و ۲ استاد بود . آنها با دیگران تفاوت داشتند . به نظر می رسید که آنها از اعتقادی راسخ برخوردار هستند و علت اعتقاد خود را نیز می دانند . من دوست دارم با این نوع افراد معاشرت داشته باشم . برای من مهم نیست که اعتقادات افراد با اعتقادات من در تضاد باشند . حتی برخی از دوستان صمیمی من نیز با برخی از اعتقادات من مخالف بودند . ولی آنچه مهم است این است که ما به عنوان یک انسان به چیزی اعتقاد داشته باشیم . (البته

افراد کمی را دیده ام که از اعتقادی راسخ برخوردار باشند .) به همین دلیل است که گاهی معاشرت داشتن با مخالفین سرسخت برای من خوشایندتر از داشتن معاشرت با مسیحیان است .

البته برخی از مسیحیان به قدری در اعتقادات خود سست هستند که می توان گفت ۵۰ درصد آنها فقط ظاهر می کنند که مسیحی هستند . ولی به نظر می رسید که این گروه از دانشجویان واقعًا می دانستند که به چه چیزی اعتقاد دارند و چرا از آن پیروی می کنند . و این امر کمی غیر معمول به نظر می رسید .

آنها نه تنها در مورد صحبت می کردند ، بلکه محبت را در عمل نیز نشان می دادند . به نظر می رسید که شرایط زندگی و دانشگاه به هیچ وجه آنها را تحت تأثیر قرار نمی داد ، این در حالی بود که سایر دانشجویان تحت فشارهای مختلفی بودند . مهمترین نکته ای که وجود داشت این بود که آنها صرف نظر از شرایط موجود خوشحال بودند . به نظر می رسید که آنها از یک منبع شادی درونی و دائمی برخوردار بودند . آنها فوق العاده شاد بودند . آنها چیزی داشتند که من از آن محروم بودم . از آنجایی که اغلب دانشجویان وضع مالی متوسطی داشتند می خواستند آنچه را که دیگران دارا بودند آنها نیز داشته باشند . من نیز مستثنی نبودم . به همین دلیل بود که افرادی که با دوچرخه به دانشگاه می آمدند ، دوچرخه خود را با زنجیر می بستند . اگر تحصیلات عالی می توانست به سوالات اساسی آنها پاسخ دهد پس باید محیط دانشگاه محیطی امن ، پاک و با معیارهای اخلاقی والا بود ، ولی حقیقت چیز دیگری بود . تصمیم گرفتم که با اعضای این گروه عجیب و غریب رابطه دوستی برقرار کنم . دو هفته بعد من به همراه ۵ دانشجو و ۲ استاد در باشگاه دانشجویان نشسته بودیم و با یکدیگر صحبت می کردیم . موضوع بحث ما به خدا کشید . حتی اگر انسان های ضعیفی نیز باشیم ، هر گاه موضوع گفتگو در مورد خدا باشد ، سعی می کنیم خود را قوی و مسلط به نفس نشان دهیم . در تمام دانشگاه ها و گروه ها افرادی وجود دارند که این موضوع را به باد تمسخر می گیرند و می گویند : " مسیحیت به درد افراد ضعیف النفس می خورد و چیز معقول و منطقی ای نیست . " (معمولاً افراد گرافه گویی که این چنین صحبت می کنند از فهم و خرد انگکی برخوردار هستند .)

این بحث و گفتگو مرا ناراحت می کرد . بالاخره به یکی از دانشجویان که دختری زیبا بود نگاهی کردم (من سابقاً فکر می کردم که تمام مسیحیان زشت هستند .) و در صندلی خود تکیه دادم تا بدین ترتیب نشان دهم که به هیچ وجه به این نوع گفتگو علاوه ای ندارم و خطاب به این خانم گفتتم : " به من بگویید چه چیزی زندگی شما را دگرگون کرده است ؟ چرا شما با سایر دانشجویان ، استادان و ... تفاوت دارید ؟ "

این دختر جوان باید دلایل خوبی ارائه می داد . او به چشمان من خیره شد و بدون اینکه لبخندی بزند دو کلمه ای را به زبان آورد که من هرگز انتظار شنیدن شان را نداشتم . او گفت : " عیسی مسیح . " من گفتتم : " تو را به خدا این مزخرفات را به من تحویل نده . حالی از دین و کلیسا و کتاب مقدس به هم می خورد . لطفاً در مورد دین با من صحبت نکن . " او در پاسخ به من گفت : " آقای محترم ، من نگفتم ، گفتتم عیسی مسیح . " او به چیزی اشاره کرد که تا آن زمان در مورد آن فکر نکرده بودم . مسیحیت دین نیست . چون در دین انسان ها سعی می کنند با تلاش های خود و انجام اعمال نیک به خدا برسند . ولی در مسیحیت خدا به واسطه عیسی مسیح به ما نزدیک شده است و به ما پیشنهاد می کند که با او رابطه و مشارکت داشته باشیم . درک نادرست از مسیحیت بیش از هر جا در دانشگاه ها به چشم می خورد . اخیراً در سمینار فارغ التحصیلی ای شرکت کرده بودم و در آنجا یکی از اساتید گفت : " ما اگر به کلیسا برویم مسیحی می شویم . " من به او گفتتم : " آیا شما با رفتن به گاراژ تبدیل به اتومبیل می شوید ؟ " هیچ رابطه ای بین رفتن به کلیسا و مسیحی شدن وجود ندارد . فرد مسیحی کسی است که به عیسی مسیح ایمان دارد .

دوسستان جدید من سعی می کردن به روش های عقلانی ثابت کنند که عیسی همان طور که ادعا کرد پسر خداست ، او جسم پوشید و در میان ما زندگی کرد ، در راه گناهان تمام انسان ها مصلوب شد ، مدفون شد و در روز سوم از مردگان قیام کرد . و او می تواند امروز نیز زندگی انسان ها را دگرگون سازد .

سخنان آنها برای من مسخره به نظر می رسید . من مسیحیان را افراد ابله می دانستم و هر گاه یکی از دانشجویان مسیحی شروع به صحبت می کرد او را به باد تمسخر می گرفتم و سعی می کردم سخنان او را احمقانه جلوه دهم و از این کار لذت می بردم . فکر می کردم که مسیحیان تنها راه چاره ای که دارند این است که از تنهایی بمیرند . من راه بهتری را نمی توانستم تصور کنم .

دوستان جدیدم همواره مرا به گفتگو دعوت می کردند . و من بالاخره مجبور شدم دعوت آنها را بپذیرم . هدف من از پذیرش گفتگو این بود که بتوانم آنها را شکست دهم و حقانیت سخنان خود را ثابت کنم . و به هیچ وجه تصور نمی کردم که ممکن است حقایقی وجود داشته باشد که من از آنها بی خبر باشم و یا شواهدی وجود داشته باشد که ارزش ارزیابی کردن را داشته باشد .

بالاخره به این نتیجه رسیدم که عیسی مسیح همان فردی است که ادعا می کرد . من در دو کتاب اول خود سعی کرده ام مسیحیت را رد کنم . ولی زمانی که نتوانستم این کار را انجام دهم ، تسلیم مسیح شدم . و اکنون ۱۳ سال است که زندگی خود را صرف اثبات این امر کرده ام که ایمان به عیسی مسیح کاملاً معقول و منطقی است .

ولی مشکلی وجود داشت . عقل و منطق من حکم می کرد که باید این حقایق را بپذیرم ، ولی قلب من مرا در مسیر خلاف آن سوق می داد . برای من روشن شد که مسیحی شدن نیازمند مبارزه با نفس است . عیسی مسیح از من می خواست که خود را به او تسلیم کنم . او به من می گفت : " اینک بر در ایستاده می کوبم ، اگر کسی آواز مرا بشنود و در را باز کند ، به نزد او در خواهم آمد و با وی شام خواهم خورد و او نیز با من . " (مکاشفه ۳ : ۲۰) . برای من مهم نبود که آیا او واقعاً می تواند روی آب راه برود و یا آب را به شراب تبدیل کند . مسئله اصلی این بود که عقل من می گفت باید به مسیح ایمان بیاورم ولی قلبم مرا به سوی دیگری هدایت می کرد .

هر گاه با مسیحیان مشتاق ملاقات می کردم این کشمکش آغاز می شد . از آنجایی که ناراحت و نگران بودم نمی توانستم این افراد شاد و خوشحال را تحمل کنم . ممکن است شما نیز چنین چیزی را تجربه کرده باشید . آنها بسیار خوشحال بودند و من بسیار غمگین ، به همین دلیل نیز نتوانستم آنها را تحمل کنم و بلافصله باشگاه را ترک کردم . اگر چه آن شب ساعت ۱۰ به رختخواب رفتم ، ولی نتوانستم تا ساعت ۴ صبح پلکهای خود را روی هم بگذارم . می دانستم که باید پیش از آنکه کارم به جنون بکشد ، تصمیمی بگیرم . من فرد روشن فکری بودم و نمی خواستم کارم به دیوانگی بکشد .

بالاخره در نوزدهم دسامبر ۱۹۵۹ و در ساعت ۸/۵ عصر قلب خود را به مسیح سپردم . من در آن زمان دانشجوی سال دوم دانشگاه بودم .

گاهی از من می پرسند : " از کجا می دانید که مسیح وارد قلبتان شده است ؟ " و من پاسخ می دهم : " چون زندگی من تغییر کرده است . " من آن شب دعا کردم و در دعای خود چهار چیز از خدا خواستم تا بتوانم با مسیح زنده مشارکت و رابطه داشته باشم :

۱) " خداوندا ، متشرکرم که برای گناهان من روی صلیب جان خود را فدا کردي ، " ۲) " تمام گناهان خود را اعتراف می کنم و می خواهم که مرا ببخشی و از وجود این گناهان پاک سازی ، " [کتاب مقدس می گوید : " اگر گناهان شما مثل ارغوان باشد مانند برف سفید خواهد شد . " (اشیاعا ۱ : ۱۸)] ، ۳) " اکنون در قلب خود را گشوده ام و تو را به عنوان خداوند و نجات دهنده خود می پذیرم و با تمام وجود خود را تسلیم می کنم و می خواهم که زندگی مرا دگرگون سازی و از من فردی بسازی که دوست داری ، " ۴) " متشرکرم که دعای مرا شنیدی و مستجاب کردي ، چون ایمان دارم که وارد قلب من شدی . " و این ایمان ، ایمانی کورکورانه نبود ، بلکه ایمانی بود که بر اساس حقایق تاریخی ، شواهد موجود و کلام خدا شکل گرفته بود .

ممکن است از برخی از افراد شنیده باشید که هنگامی که توبه کرده اند " هاله ای از نور " آنها را فرا گرفت . ولی باید بگوییم که هیچ اتفاق خارق العاده ای برای من رخ نداد . من نه نورانی شده بودم و نه بال در آورده بودم . در واقع ، بعد از دعا حالم بدتر شده بود و حالت تهوع به من دست داده بود . وضعیت بسیار بدی داشتم . با خود فکر می کردم : " وای ، در چه مخصوصه ای گیر افتاده ام . " فکر می کردم که در وضعیت بغرنجی قرار گرفته ام . (البته برخی از افراد نیز در مورد من همین عقیده را داشتنند !)

ولی باید بگوییم که حدود یک سال و نیم بعد پی بردم که اصلاً مخصوصه ای وجود ندارد . زندگی من دگرگون شده بود . روزی با رئیس گروه تاریخ یکی از دانشگاه های ایالات مرکزی آمریکا بحث و گفتگو می کردم و در مورد تغییراتی که در زندگی ام رخ داده بود به او توضیحاتی می دادم ، ولی او بلافصله سخنان مرا قطع کرد و گفت : " مک داول ، می خواهی بگویی که خدا واقعاً

توانسته است در قرن بیستم زندگی تو را دگرگون کند؟ منظور تو چه تغییراتی است؟ " پس از اینکه ۴۵ دقیقه با او صحبت کردم، گفت: " بسیار خوب، دیگر کافی است. "

یکی از مسائلی که برای او شرح دادم این بود که من فرد بی قرار و نگرانی بودم. انگار مجبور بودم همواره خود را با چیزی مشغول سازم. یا در کنار نامزدم بودم و یا با دوستان خود گپ می زدم. در دانشگاه قدم می زدم ولی حواسم بیرون از آنجا بود. حتی قادر نبودم کتابی را مطالعه کنم، چون نمی توانستم حواسم را متمرکز کنم. ولی چند ماه پس از پذیرش مسیح احساس کردم که نوعی آرامش روحی و فکری وجود مرا فرا گرفته است. البته منظور من این نیست که از آن زمان به بعد هیچ کشمکشی نداشتیم، بلکه منظور این است که مسیح قدرت و توانایی تحمل و غلبه بر این کشمکش‌ها را به من عطا کرد. و من حاضر نیستم آن را با چیز دیگری در این دنیا عوض کنم.

تغییر دیگری که در زندگی ام رخ داد، عوض شدن خلق و خویم بود. من سابقاً بداخلان بودم و عادت داشتم که به خاطر کوچکترین مسأله‌ای با افراد درگیر شوم. هنوز هم زخم‌هایی روی بدنم هست که واقعه‌ای را به من یادآوری می‌کنند که در سال اول دانشگاه برایم رخ داد. من به شدت با یکی از دانشجویان درگیر شده بودم و حتی نزدیک بود او را بکشم. این اخلاق تنده قدری برایم عادی شده بود که حتی احساس نمی‌کرم که لازم است آن را تغییر دهم. من زمانی به وجود این اخلاق رشت پی بردم که دیگر از زندگی من محو شده بود. در طی ۱۴ سال اخیر من فقط یک بار عصیانی شده‌ام و آن ۶ سال پیش بود!

مورد دیگری نیز وجود دارد که اگر چه به خاطر آن شرم‌سار هستم، ولی قصد دارم آن را نیز مطرح کنم، چون افراد زیادی هستند که با چنین مشکلی دست و پنجه نرم می‌کنند و من می‌خواهم راه رهایی از آن را که خود نیز تجربه کرده‌ام با آنها در میان بگذارم. و این راه نجات چیزی نیست جز داشتن رابطه و مشارکت با عیسی مسیح. مشکلی که می‌خواهم مطرح کنم " نفرت " است. من از افراد زیادی نفرت داشتم. اگر چه این نفرت در ظاهر من آشکار نبود ولی در درونم به شدت شعله‌ور بود. من با افراد، امور و مسائل مختلف درگیر بودم. و مانند بسیاری از افراد دیگر احساس نامنی می‌کرم. هر گاه فردی را ملاقات می‌کرم که تفاوت‌هایی با من داشت، بلافضله احساس خطر می‌کرم.

ولی در زندگی من فردی وجود داشت که به شدت از او نفرت داشتم. این فرد " پدرم " بود. میزان تنفر من از او غیر قابل توصیف است. او الکلی بود و از آنجایی که شهر ما نیز کوچک بود، همه او را می‌شناختند و این امر مرا زجر می‌داد. دوستانم در دوران دبیرستان به مدرسه می‌آمدند و او را مسخره می‌کردند. آنها نمی‌فهمیدند که این امر مرا ناراحت می‌کند. اگر چه در ظاهر من نیز همراه آنها می‌خنده‌یم ولی در همان زمان قلب من مملو از غم و اندوه بود و در درون خود می‌گریستم. گاهی به طویله می‌رفتم و می‌دیدم که مادرم پشت گاوها روی زمین افتاده است، او به قدری کتک می‌خورد که دیگر قادر به حرکت کردن نبود. زمانی که قرار بود مهمان به خانه ما بیاید، پدرم را به طویله می‌بردم و او را در آنجا می‌بستم و اتومبیلش را نیز در آن طرف سیلو پارک می‌کرم که دیده نشود و به مهمانان می‌گفتم که او بیرون رفته است. فکر نمی‌کنم که فردی در دنیا وجود داشته باشد که نفرتش از افراد دیگر به اندازه نفرتی باشد که من نسبت به پدر خود داشتم.

ولی حدود ۵ ماه پس از پذیرش مسیح، محبتی الهی وجود مرا فرا گرفت و این محبت به قدری بود که نفرت من در مقابل آن رنگ باخت. من توانستم به چشمان پدرم نگاه کنم و از صمیم قلب بگویم: " پدر، دوست دارم. " و این احساسی بود که واقعاً در درون خود داشتم. با توجه به رفتاری که سابقاً نسبت به پدرم داشتم، گفتن این جمله او را واقعاً شوکه کرده بود.

پس از اینکه به دانشگاه خصوصی منتقل شدم در یک حادثه رانندگی به شدت آسیب دیدم. گردن من آسیب دیده بود به همین دلیل مرا به خانه بردن. نمی‌توانم آن روزی را فراموش کنم که پدرم به اتفاق آمد و گفت: " پسرم، تو چطور می‌توانی چنین پدری را دوست داشته باشی؟ " به او گفتم: " من تا شش ماه قبل نیز از تو نفرت داشتم، ولی از زمانی که مسیح را به عنوان نجات دهنده خود پذیرفتم افراد را همان گونه که هستند بپذیرم و دوست داشته باشم. "

۴۵ دقیقه بعد یکی از مهمترین وقایع زندگی من رخ داد. فردی که من از گوشت و خون او بودم به من گفت: " پسرم اگر خدا واقعاً توانسته است زندگی تو را تغییر دهد، پس من هم می‌خواهم فرصتی به او بدهم. " در همان لحظه پدرم نیز دعا کرد و قلب خود را به مسیح سپرد.

معمولًاً این تغییرات به صورت تدریجی و در طی مدت زمانی طولانی صورت می‌گیرند . زندگی من در مدت ۱/۵ سال تغییر کرد ، ولی زندگی پدرم از همان لحظه دگرگون شد . درست مانند این بود که فردی در وجود او چراغی روشن کرده باشد . من تاکنون چنین تغییر ناگهانی‌ای را ندیده‌ام . پس از آن روز پدرم فقط یک بار شیشه ویسکی را برداشت و نزدیک دهانش برد ، ولی بلاfacله آن را پایین آورد و کنار گذاشت . من به این نتیجه رسیده‌ام که عیسی مسیح قادر است زندگی تمام افراد را تغییر دهد .

شما می‌توانید مسیحیت را مسخره کنید و به آن بخندید ، ولی بدانید که نظر شما هر چه باشد فرقی نمی‌کند چون مسیح کار خود را انجام می‌دهد . او زندگی افراد را دگرگون می‌سازد . اگر شما نیز او را بپذیرید می‌توانید این دگرگونی و تغییر را در رفتار و طرز فکر خود تجربه کنید ، چون تخصص عیسی دگرگون کردن زندگی انسان‌هاست .

پذیرش مسیح امری اجباری نیست ، بلکه کاملاً اختیاری است . من هرگز نمی‌توانم شما را مجبور کنم که مسیح را بپذیرید ، ولی تنها کاری که می‌توانم انجام دهم این است که تجربه شخصی خود را با شما در میان بگذارم ، ولی در هر صورت تصمیم‌گیری به عهده شماست .

ممکن است شما نیز بخواهید همراه من دعا کنید : " عیسی مسیح ، من به تو نیاز دارم . سپاسگزارم که جان خود را در راه گناهان من فدا کردی . گناهان مرا بیامز و مرا ببخش . من تو را به عنوان خداوند و نجات دهنده خود می‌پذیرم و می‌خواهم که از من فردی بسازی که خود می‌خواهی . در نام عیسی مسیح طلبیدم . آمين "

NOTES ON CHAPTER 1

1. A. H. Strong, *Systematic Theology*. (Philadelphia: Judson Press, 1907), Vol. 1, p. 52.

2. Archibald Thomas Robertson, *Word pictures in the New Testament* (Nashville: Broadman Press, 1932), Vol. 5, p. 186.
3. Leon Morris, “The Gospel according to John”, *The New International Commentary on The New Testament* (Grand Rapids: William B. Eerdmans Publishing Co. 1971), p. 524.
4. Charles F. Pfeiffer, and Everett F. Harrison (Eds.), *The Wycliffe Bible Commentary* (Chicago: Moody Press, 1962), pp. 943, 944.
5. Lewis Sperry Chafer, *Systematic Theology* (Dallas Theological Seminary Press, 1947, Vol. 5), p. 21.
6. Robert Anderson, *The Lord from Heaven* (London: James Nisbet and Co., Ltd., 1910), P. 5.
7. Henry Barclay Swete, *The Gospel According to St. Mark* (London: Macmillan and Co., Ltd., 1898), P. 339.
8. Irwin H. Linton, *The Sanhedrin Verdict* (New York: Loizeaux Brothers, Bible Truth Depot, 1943), P. 7.
9. Charles Edmund Deland, *The Mis-Trials of Jesus* (Boston: Richard G. Badger, 1914), pp. 118-119.

NOTES ON CHAPTER 2

1. C. S. Lewis, *Mere Christianity* (New York: The MacMillan Company, 1960), pp. 40-41.
2. F. J. A. Hort, *Way, Truth, and the Life* (New York: MacMillan and Co., 1894), P. 207.
3. Kenneth Scott Latourette, *A History of Christianity* (New York: Harper and Row, 1953), pp. 44, 48.
4. William E. Lecky, *History of European Morals from Augustus to Charlemagne* (New York: D. Appleton and Co., 1903), Vol. 2, pp. 8, 9.
5. Philip Schaff, *History of the Christian Church* (Grand Rapids: William B. Eerdmans Publishing Co., 1962). (Reprint from original 1910), p. 109.
6. Philip Schaff, *The Person of Christ* (New York: American Tract Society, 1913), pp. 94-95; p. 97.
7. Arthur P. Noyes, and Lawrence C. Kolb, *Modern Clinical Psychiatry* (Philadelphia: Saunders, 1958). (5th ed.)
8. Clark H. Pinnock, *Set Forth Your Case* (New Jersey: The Craig Press, 1967), p. 62.
9. J. T. Fisher, and L. S. Hawley, *A Few Buttons Missing* (Philadelphia: Lippincott, 1951), p. 273.
10. C. S. Lewis, *Miracles: A Preliminary Study* (New York: The MacMillan Company, 1947), p. 113.

NOTES ON CHAPTER 3

1. *The New Encyclopedia Britannica*, Micropaedia Vol. VIII, p. 985.
2. James B. Conant, *Science and Common Sense* (New Haven: Yale University Press, 1951), p. 25.

NOTES ON CHAPTER 4

1. Millar Burrows, *What Mean These Stones*. (New York: Meridian Books, 1956), p. 52.
2. William F. Albright, *Discoveries in Bible Lands*. (New York: Funk and Wagnalls, 1955), p. 136.
3. William F. Albright, *Christianity Today*, Vol. 7, Jan. 18, 1963 p. 3.
4. Sir William Ramsay, *The Bearing of Recent Discovery on the Trustworthiness of the New Testament*. (London: Hodder and Stoughton, 1915), p. 222.
5. John A. T. Robinson, *Redating the New Testament* (London: SCM Press, 1976).
6. Simon Kistemaker, *The Gospels in Current Study*. (Grand Rapids: Baker Book House, 1972), pp. 48-49.
7. A. H. McNeile, *An Introduction to the Study of the New Testament*. (London: Oxford University Press, 1953), p. 54.
8. Paul L. Maier, *First Easter: The True and Unfamiliar Story*. (New York: Harper and Row, 1973), p. 122.
9. William F. Albright, *From the Stone Age to Christianity* (second edition). (Baltimore: John Hopkins Press, 1946), pp. 297-298.
10. C. Sanders, *Introduction to Research in English Literary History*. (New York: MacMillan Company, 1952), pp. 143 ff..
11. F. F. Bruce, *The New Testament Documents: Are They Reliable?* (Downers Grove, Ill. 60515: Inter Varsity Press, 1964), pp. 16 f.; p. 33.
12. Sir Fredric Kenyon, *The Bible and Archaeology*. (New York: Harper and Row, 1940), pp. 288-289.
13. J. Harold Greenlee, *Introduction to the New Testament Textual Criticism* (Grand Rapids: William B. Eerdmans Publishing Company, 1964), p. 16.
14. John Warwick Montgomery, *History and Christianity* (Downers Grove. Ill.: Inter Varsity Press, 1971), p. 29.
15. Louis R. Gottschalk, *Understanding History* (New York: Knopf, 1969, 2nd ed), p. 150; p. 161; p. 168.
16. Lawrence J. McGinley, *Form Criticism of the Synoptic Healing Narratives* (Woodstock, Maryland: Woodstock College Press, 1944), p. 25.
17. Robert Grant, *Historical Introduction to the New Testament* (New York: Harper and Row, 1963), p. 302.
18. Will Durant, *Caesar and Christ, in the Story of Civilization*, Vol. 3. (New York: Simon & Schuster, 1944), P. 557.
19. Eusebius. *Ecclesiastical History*, Book 3, Chapter 39.
20. Irenaeus. *Against Heresies*. 3.1.1.
21. Joseph Free, *Archaeology and Bible History* (Wheaton, Ill: Scripture Press, 1969), p. 1.
22. F. F. Bruce, "Archaeological Confirmation of the New Testament", in *Revelation and the Bible*. Edited by Carl Henry. (Grand Rapids: Baker Book House, 1969), p. 331.
23. A. N. Sherwin-White, *Roman Society and Roman Law in the New Testament* (Oxford: Clarendon Press, 1963), p. 189.
24. Clark Pinnock, *Set Forth Your Case* (New Jersey: The Craig Press, 1968), p. 58.

NOTES ON CHAPTER 5

1. Michael Green, "Editor's Preface" In George Eldon Ladd, *I Believe in the Resurrection of Jesus* (Grand Rapids: William B. Eerdmans Publishing Co., 1975).

2. Robert W. Gleason (Ed.), *The Essential Pascal*, Trans. By G. F. Pullen (New York: Mentor-Omega Books, 1966), p. 187.
3. Michael Green, *Man Alive!* (Downers Grove, Ill.: Inter Varsity Press, 1968), pp. 23-24.
4. Kenneth Scott Latourette, *A History of Christianity* (New York: Harper and Brothers Publisher, 1937) Vol. I, p. 59.
5. Paul Little, *Know Why You Believe* (Wheaton, Ill: Scripture Press Publications, Inc., 1971), p. 63.
6. Herbert B. Workman, *The Martyrs of the Early Church* (London: Charles H. Kelly, 1913), pp. 18-19.
7. Harold Mattingly, *Roman Imperial Civilization* (London: Edward Arnold Publishers, Ltd., 1967), p. 226.
8. Gaston Foote, *The Transformation of the Twelve* (Nashville: Abingdon Press, 1958), p. 12.
9. Simon Greenleaf, *An Examination of the Testimony of the Four Evangelists by the Rules of Evidence Administered in the Courts of Justice* (Grand Rapids: Baker Book House, 1965. Reprint of 1874 edition. New York: J. Cockcroft and Co.), p. 29.

NOTES ON CHAPTER 6

1. *Encyclopedia International*, 1972, Vol. 4, p. 407.
2. Ernest Findlay Scott, *Kingdom and the Messiah* (Edinburgh: T. & T. Clark, 1911), p. 55.
3. Joseph Klausner, *The Messianic Idea in Israel* (New York: The MacMillan Co., 1955), p. 23.
4. Jacob Gartenhaus, "The Jewish Conception of the Messiah," *Christianity Today*, March 13, 1970, pp. 8-10.
5. *The Jewish Encyclopedia* (New York: Funk and Wagnalls Co., 1906), Vol. 8, p. 508.
6. Millar Burrows, *More Light on the Dead Sea Scrolls* (London: Secker & Warburg, 1958), p. 68.
7. A. B. Bruce, *The Training of the Twelve* (original 1894) (Grand Rapids: Kregel Publications, 1971), p. 177.
8. Alfred Edersheim, *Sketches of Jewish Social Life in the Days of Christ* (reprint edition; Grand Rapids: William B. Eerdmans Publishing Co., 1960), p. 29.
9. George Eldon Ladd, *I Believe in the Resurrection of Jesus* (Grand Rapids: William B. Eerdmans Publishing Co., 1975), p. 38.

NOTES ON CHAPTER 7

1. *The Encyclopedia Britannica*, William Benton, Publisher. (Chicago: Encyclopedia Britannica, Inc., 1970), Vol. 17, (a) p. 469; (b) p. 476; (c) p. 473; (d) p. 469.
2. Jacques Dupont, "The Conversion of Paul, and its Influence on his Understanding of Salvation by Faith," *Apostolic History and the Gospel*. Edited by W. Ward Gasque and Ralph P. Martin (Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1970), p. 177; p. 76.

3. Kenneth Scott Latourette, *A History of Christianity* (New York: Harper & Row, 1953), p. 76.
4. W. J. Sparrow-Simpson, *The Resurrection and the Christian Faith* (Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1968), pp. 185-186.
5. Phillip Schaff, *History of the Christian Church*, Vol. 1. Apostolic Christianity, A.D.1-100 (Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1910), p. 296.
6. *Chamber's Encyclopedia* (London: Pergamon Press, 1966), Vol. 10, p.516.
7. Phillip Schaff, *History of the Apostolic Church* (New York: Charles Scribner, 1857), p. 340.
8. George Lyttleton, *The Conversion of St. Paul* (New York: American Tract Society, 1929), p. 467.

NOTES ON CHAPTER 8

1. John 19: 39,40.
2. Matthew 27: 60.
3. Mark 16: 4.
4. George Currie, *The Military Discipline of the Romans from the Founding of the City to the Close of the Republic*. An abstract of a thesis published under the auspices of the Graduate Council of Indiana University, 1928, pp. 41-43.
5. A. T. Robertson, *Word Pictures in the New Testament* (New York: R. R. Smith, Inc., 1931), p. 239.
6. Acts 1: 3.
7. 1 Corinthians 15: 3-8.
8. Arthur Michael Ramsey, *God, Christ and the World* (London: SCM Press, 1969), pp. 78-80.
9. Paul Althaus, *Die Wahrheit des kirchlichen Osterglaubens* (Gutersloh: C. Bertelsmann, 1941), pp. 22, 25ff.
10. *Independent, Press-Telegram*, Long Beach, Calif., Saturday, April 21, 1973, p. A-10.
11. Josh McDowell, *Evidence That Demands a Verdict* (San Bernardino, Calif: Campus Crusade for Christ International, 1973), p. 231.
12. David Fredrick Strauss, *The Life of Jesus for the People* (London: Williams and Norgate, 1879, 2nd ed.), Vol. 1, p. 412.
13. Matthew 28: 1-15.
14. J. N. D. Anderson, *Christianity: The Witness of History*, copyright Tyndale Press, 1970. Used by permission of InterVarsity Press, Downers Grove, Ill., p. 92.
15. John Warwick Montgomery, *History and Christianity* (Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 1972), P. 78.
16. Thomas Arnold, *Christian Life-Its Hopes, Its Fears, and Its Close* (London: T. Fellowes, 1859,6th ed.), p. 324.
17. Paul E. Little, *Know Why You Believe* (Wheaton: Scripture Press Publications, Inc., 1967), p. 70.
18. Simon Greenleaf, *An Examination of the Testimony of the Four Evangelists by the Rules of Evidence Administered in the Courts of Justice* (Grand Rapids: Baker Book House, 1965. Reprint of 1874 edition. New York: J. Cockcroft and Co., 1874), p. 29.
19. Frank Morison, *Who Moved the Stone?* (London: Faber and Faber, 1930).
20. George Eldon Ladd , *I Believe in the Resurrection of Jesus* (Grand Rapids: William B. Eerdmans Publishing Co., 1975), p. 141.

21. 1 Corinthians 15: 3.
22. 1 Corinthians 15: 19-26.
23. John 10: 10; 2 Corinthains 5: 17.
24. Michael Green, *Man Alive* (Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 1968), p. 54.